

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Ali Cengizkan

*kırmızı gün
beyaz gece*

] kırmızı (

ALİ CENGİZKAN, 1954'de Ankara'da doğdu. Ortaöğrenimini Ankara Koleji'nde tamamladı. ODTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nü 1978'de bitirdi; yüksek lisans ve doktora sonrası aynı fakültede öğretim üyeliği yapmakta. *Türkiye Yazarları* ve *Yarın* dergilerinin yazı kurullarında görev aldı; Edebiyatçılar Derneği kurucu üyesi ve yöneticisi oldu; Türkiye PEN ve Dil Derneği üyesi.

1977 yılında aylık dergilerde yayımlamaya başladığı şiirlerini *Senlere* (1980), *Çocuk Ömrümüz* (1982), *Yunan Dosyası* (1983), *Yürüyüşler ve Duruşlar* (1984), *Bağımlı Şiir* (1986), *Ankara Ankara Güzel Ankara* (1987), *Sürek Avında Dünya* (1994), *Öğle Suyu* (1997), *Şairin Nergisi* (2000) adlı kitaplarda topladı. *Senlere* ile 1981 Akademi Kitabevi Şiir Başarı Ödülü'nü; *Çocuk Ömrümüz* ile 1983 Toprak Şiir Ödülü Hasan Hüseyin Başarı Ödülü'nü, *Yunan Dosyası* ile 1983 Abdi İpekçi Dostluk ve Barış Ödülü'nü, *Bağımlı Şiir* ile 1982 ODTÜ Edebiyat Kulübü Özel Ödülü'nü, *Sürek Avında Dünya* ile 1995 Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü'nü kazandı. Şiir üzerine denemelerini *Şiir ve Yaşam* (1996) adıyla bir kitapta topladı.

Şiirleri İtalyanca, İngilizce, İsveççe, Makedonca, Fransızca, Almanca, Yunanca, Flamanca'ya çevrildi; İsveç (*Den Grekiska Dossieren*, çeviren Gürhan Uçkan, 1988) ve Makedonya'da (*Bo Hokta Pa3MlpaHo Cpue* / Yüreğim Avuçlarımda, çeviren Esat Bayram, 2002) kitap olarak yayınlandı. Octavio Paz'dan üç, Nicolas Guillen, Ho Chi Minh ve Robert Lowell'dan birer şiir kitabı çevirdi.

**KIRMIZI GÜN,
BEYAZ GECE**

ALİ CENGİZKAN

**KIRMIZI GÜN,
BEYAZ GECE**

(Toplu Şiirler)
1977–2009

ISBN 978-605-5749-09-5

KIRMIZI GÜN, BEYAZ GECE / ALİ CENGİZKAN

Kırmızı Yayınları'nda 1. Baskı: Nisan 2009, İstanbul

Genel Yayın Yönetmeni:
Fahri ÖZDEMİR

Kapak Tasarımı:
Serap AKÇURA

Diği: Kırmızı Yayınları
Baskı ve Cilt: Can Matbaası
Davutpaşa Cad. İpek İş Merkezi Kat: 3 No: 7 Topkapı – İSTANBUL.
Tel: (0212) 613 10 77 – 613 15 47

© Kırmızı Yayınları, 2008, İstanbul
Bütün hakları saklıdır.

Kırmızı Yayınları
Refik Saydam Cd. Akarca Sk. No. 41 Tepebaşı/Beyoğlu – İSTANBUL.
Tel: (0212) 253 53 25

www.kirmiziyayinlari.com

Kırmızı Yayınları bir OPUS LTD. ŞTİ. kuruluşudur.
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ALİ CENGİZKAN

**KIRMIZI GÜN,
BEYAZ GECE**

(Toplu Şiirler)
1977-2009

admission

SENLERE
(1980)

1981, Akademi Kitabevi
Şiir Başarı Ödülü

SENLERE

Yitik adalardan uçurdum son uçurtmamı.
Güllerin kırmızısı, tek olsun, bir de beyaz,
Niye papatya getirmezler anlamam.
Son bir kokladım memleketin dağlarını,
Kalmak istesem de artık kalamam.
Son kez seviştiğim kırlarda o yaz
İstesem de yapamam, isteme unutmamı.

İstesem de yapamam, isteme unutmamı.
Kırkbeş mi, bir gül daha, elli olsun,
Bu yıl güller biraz daha pahalı.
Kalmak istesem de artık kalamam,
Düşün, bir yıl olmuştu onu tanıyalı
Şimdi olurolmaz gözlerim dolsun,
Kırlarda papatyalar ondan son bir anı.

Gözlerini hatırladım, balrengi, ela,
Yok sana demedim, eğrelden koyma.
Düşündükçe yüreğim ateş parçası
Şimdi olurolmaz gözlerim dolsun.
Saygı duruşu, sonra makinalı tarakası.
Süsleme, şöyle basit bir paket olsun.
Kolumda ağırlığın barut kokuyor hâlâ.

Kızıl bayrakla rengârenk bir mayıs alanı.
Bu yollar tıklım tıklım, gür sesimiz havada
“Günlerin getirdiği baskı, zulüm ve kan”
Saygı duruşu, sonra makinalı tarakası
Anımsadığım kollarımda çırpınan can
Dörtbiryanimız canlar, biz bayrakla ortada
Kızıl çiçeklerle kıpkızıl bir mayıs alanı.

“Teyzeciğim, geride kalanlar sağ olsun.”
Yüreğimiz senin yanında, toprakta.
Son dem bakış, gözlerin kıvılcımlı,
Kalsam istesem de artık kalamam,
İstesem de yapamam, isteme unutmamı,
Yüreğimiz filizlendi, yumruğumuz havada,
Canların hesabını soracağız, and olsun.

Ankara, 28 Mayıs 1977

***Kavgada ve sevdalarda
Kolay değil yaşaması,
Para, pul, şöhret değil
Yitirdiğim can parçası.***

ŞİİRİMİZ

Gözönüne asılmalı kavganın şiiri
Yüreklerde okunmalı her zaman,
ki ben seni bir mayısta sevdim.
Makinalıyla yaşıyorsa insan,
Çiçek gibi koklamalı şiiri.

Ölülerimizden sözederken şiir
Mutlu doğumları da anımsatmalı,
Namludaki çiçekleri anlatmalı
Dağlarda koparılanların şiiri
Yeşeren sevgilerden sözetmeli.

Ki bebeklerimiz güçlü yetişsin.

TORUN

Karlı bakışlarında çağlayan hüznün
İçin mi sıkılıyor bahar gelince?
Günün ilk yarısında seni yitirdim
İkinci yarısı simitçi ve dede.

Aydınlık ve ince bakışların vardı
Coşardı çevren bir söz söylediğinde,
Ocağı çıktığımızda gözlerindeki kardı
Sel basmış yüzünü marta girdiğimizde.

Dedem duvar-ı askeriye dibinde
Yüreğinde fışkıran sloganla yerde.
Yanında halkasimitbaşlık ve tava
Simitçi bir başka sloganla seraserpe.

Duvarın dibinde torun, üstünde kanlar,
Başında simitçinin kepi ol hengâmede,
Biraz ürkek fakat oturmuş bakınıyor,
Gözleri karsız, yüzü aydınlık bir de.

SOLFASOL OTOBÜSÜ

Hadi gel, bir kere daha deniyelim,
Mutluluk hakkını kaptırma başkasına.
Solfasol otobüsüne binelim sıkışıktır,
Yakın olmanı istiyorum bana.
Asu gel, bir kere daha deniyelim.

Bu otobüs en kalabalık, en coşkunu,
Yollarda hemen hergün kaza,
Ama olsun, biz yine ona binelim.
Şöyle geç, hem biraz daha sokul,
Duymak isterim o kızoğlan kokunu.

Senin ellerin ne küçükmüş ki,
Tuttuğun bir ölü gövde olmasın.
Derin nefes al, geleceği düşün.
Bilincini sık, yaşlar dolmasın,
Senin gözlerin ne büyükmüş ki.

Asu gel, bir kere daha deniyelim.
Asu gel, solfasol otobüsüne binelim.

KÖSNÜL SEVGİ

Benim gönlüm hep sendedir, anımsarım.
İlk görüşümdür ceren isimli dükkânı.
Gümüşçünün önünde iki sevgili bekler,
Menekşe kokusudur duyduğum bayram sabahı.
İçilen çaylar ve sevgiler hep yarım.

Onbire doğru bir telefon umarım,
Kulübede çocuktur kulaklığa ulaşan.
Her görüşmemiz birleşmeydi, şimdi
Kumrunun gölgesidir kaldırıma yapışan.
Benim gönlüm hep sendedir, anımsarım.

Elimde değildir, çünkü, sen unutsan,
Kumrunun gölgesidir kaldırıma yapışan.

Kuşlar insan değildir, ötmüyorum.
On mu vardı ayrılığa, oniki miydi?
Fıstığı rakıyla soyarak yiyin.
Bir miydi yaşanan yoksa iki miydi?
Yalan da söylerim, kuşları anlıyorum,

Herşey yaşanmalı mı, bilmiyorum.

Kendimi senin yerine koyuyorum.
Ankara'nın havası bir yapışkan,
Çekerim, çekerim hiç bitmez
Yaprak ve yoğun siste savrulan
Seni ayrılacak kadar seviyorum,

Herşey söylenmeli mi, bilmiyorum.

BAŞLAMAK

Sigara içmezdim hiç.

Kibritim yok yakamam
Ateşim hep vardı oysa
Sigara içmezdim hiç.

Ağızda yaşlı bir emzik.
Para yatırmak kitaba.

Gözlerim ayrılık tüter
Böyle derinden sarsarsa
Ahmaklıktır da desinler,

Şimdi aşk kokar tütünler.

YENİ MEKTUP

Seni severim, dediğinde duydum
İplerde parça parça sevgimi.
Ne zaman bir mektup alsam...
Sonuçsuz ve saçma kederimi
Senin sözlerinde kuruttum.

Mektupları yakmalı,
Sevgilerden yoruldum.

Hergün güneşin doğuşu var ya,
Sabah beşte şehri koklayacaksın.
Nerde bir güzellik görsem...
Her an yeniden başlayacaksın,
Sürükleyecek yürek var ya.

Pulları ne yapmalı?
Pulları kullanmalı.

SERÜVEN

Cemal Süreya'ya

Pazardan çıkmıştı fileyle,
Pırasanın yeşiline sıkışmış.
Dolmuşta dimdik duruyordu,
Ali'nin bacakları arasında.

Uzun yollardan gelmiş,
Pirlerle yatıp kalkmış,
Küfürle yunmuş arınmış.

Sıcak donleğende pörsüdü,
Uykusu kesildi ilk bıçakla.
Evi buram buram kokuttu,
Güllü muşambaya atlamakla.

Sevgi sürekli eylemde,
Aydınlık zifir gecede,
Mutlu serinkan bedende.

Pazardan çıkmıştı şiir.
Ertesi gün, yürüyüşte
Ayşe'nin ağzından fışkırandı.

***Fethiye Antalya arası bir durak,
Adaçaylı köy kahvesinde oturak.***

TAŞ DA ÇÜRÜR

Böyle dedi kaya mezarını temizleyen Rüstem Usta.

Taş da çürür.

İncir kokuşlu dar sokakları aştınsa, görmüşündür
Kıyıda, küçük bir çocuk taş atıyor suya

Taş da çürür.

Eğil biraz, paslanmış kıyı babasına tutunarak sark
Suyla rıhtımın birleştiği yerlere bak

Taş da çürür.

Kumsalda, çam tahtasını astarlıyor sandalcı baba
Çocuk büyümüş; yüzmeyi biliyor, denizle oynamasını da
Yüreğim çürümez; gözyaşları işlemez, kurşunlarınız da

Taş çürüsün.

DELİKİZ

Su üstünde şaklayan uçanbalık.
Cerenlerin iri vahşi gözleri.
Sen, delikızım, geniş omuzlum,
Boşver arkamdan edilen sözleri,
Gel delikızım, bura kalabalık.

İniyor kayık çıkmamacasına.
Buralar bizim kutsal yerimiz.
Gel, delikızım, siyah gözlüm,
Kırılacak da her birimiz,
Kurşun sık gözyaşlarına.

Kekik ve ardıç kokar yorganımız.
Mavi tavan, sisten cibinliğimiz.
Koş delikızım, bütün ömrüm,
Yak bir ateş, harlansın kinimiz,
Verilecek damla damla kanımız.

Gel delikızım, gel benim gönlüm.
Koş delikızım, koş bütün ömrüm.

DOĞUR, DOĞUR DA BÜYÜSÜN

çoğalmalıyız

Sana akıtırım tüm birikimimi:
Niğdeli tenekeci Alustadır dedem,
Kurtuluştta ölmeden ölenlerdenmiş.
Halepte börtüböcek, otmuş yediği,
Evde açlıktan öldü, der kimi.

Sana akıtırım tüm birikimimi,
Doğur, doğur da büyüsün.

Ninemin karlı günlerini duyar tenim.
Buz denizinden mi çıktın, soğuksun,
Isıtayım mı seni hücrelerimle?
Ne için, neye dayanarak diyenlerle
Tartışırken mi tutuştun, buz nefretim.

Haksıza karşı bıçaktır kinim.
Doğur, doğur da büyüsün.

Çıplak gecelerden doğurtacağım seni,
Yanında benden başkası olmayacak.
Hafif bir kımltı etekliğinin önünde
Ve geceyi bir çocuk sesi yırtacak,
Bilirim, o zaman seversin beni.

Geceyi bir çocuk sesi yırtacak.
Doğur, doğur da büyüsün.

Kızlığın yerine erinci olgunluğun.
Ben sana akıtırım tüm sevgimi,
Sense sevgiyi içinde yoğaltırsın,

Doğur, doğur da büyüsün.

Doğur, doğur da büyü.

*Bıldır biz düştüysek,
Onları ilk düşünler
Onları söyleyenler.*

YOLA DÜŞENLERE ÖĞÜT

Puntala, dedi Ethem Usta,
Kaynak yapmazdan önce
Pası ve çapağını eğele.

Tenekenin yağı tuzruhunda,
Havya nişadırda temiz.
Dumanda kaldığımızı bakma.

Ustamın gözleri deniz.
Ustamla biz, denizle biriz.

Bozkırda tükenecek seliz.
Toprakta ayrıkotunu çapala,
Haşaratı yaprakta ilaçla.
Başaklar can türkülerimiz.

Yaz olsa, yazı biliriz.
Kış olur, doost, öğreniriz.

Yürüyüşte sor, kimliğiniz?
Söze ve elbiseye kanma,
Örgütte hainleri kolla.

Yazmakla anlatılmazsa
Puntala, dedi Ethem Usta,
Kavradık yedi yıl sonra.

SEKİZ HAZİRAN*

Ertuğrul için

Bugün yine bir arkadaşı vurdular,
Gözlerimle gördüm, _____.

Kulaklarımla duydum, onlar emir verdi,
Bugün yine bir fidana kıydılar.

Yapılan aramada ele geçen silahlar,
Otuziki adet normal menzilli kitap.
Çiçeklerimi sulayın, begonyalarım diri.
Şiirler, sayfalar dolusu şarkılar,
_____ yetecek miktarda.

_____’
Çiçeklerimi yemeyin, sapıtmış biri.

Ankara, 9 Haziran 1977

* Bu şiir Kültür Bakanlığı’nın yöntemleriyle baskıya hazırlanmıştır.

ÖLÜM

Kimine,
Önce sakın, sokulgan,
Sonra sinsice sokan
Yılandır ölüm.

Kimine,
Yatakta beklenen,
Ah – of merasimle gelen,
Şeytandır ölüm.

Kimine,
'Alın yazısı' olan,
Kurşunlanıp arkadan
Sırttan akan kandır ölüm.

Kimine,
Kardeşlik yoluna ölen
Düşüp meydana yazılan,
Bir şandır ölüm.

Kimine,
Güç katıp yücelten,
Kâğıtken bayrak eden
Bir candır ölüm.

Kimine,
Uğruna düşülen halksa
Farketmez ne de olsa
Bir andır ölüm.

***Kekeme bir şiidir benimkisi,
Söylediği yerini bulsun ister.***

YUNAN ŞARKILARI

Ataol Behramoğlu'na

Yunan şarkılarında
Süt buğusudur kızlar.
Lacivert, filiz bakışlar.
Koşarlar seke seke,
Ağızlarında sakızlar.

Yunan şarkılarında
Fesleğen kokulu balkonda
Teyzem çamaşır asar.
Fanilalar ön sırada,
Sütyeni içe saklar.

Yunan şarkılarında
Sabahın akserininde
Ak sakallı yoğurtçular,
Dalaşan simitçilere
Nasihat ederler.

Yunan şarkılarında
Parke kaplıdır sokaklar.
Özgürlüğün eşiğinde
Yün örür kadınlar,
Merdivenler kan dolar.

Yunan şarkılarında
Nasırlarını yumuşatırlar
Deniz dönüşü balıkçılar,
Gece evlerinin önünde
Odun yararlar.

Yunan şarkılarında
Ak düşer perçemlere,
Yunan şarkılarında
Kor düşer gözlemlere.

HEMŞERİLERİM VE BEN

Ressamları yoktu da memleketimin,
Korkuyla giderlerde fotoğrafçıya.
Ellide estetik uzmanları geldi.
Önce birini çektiler yüzlerinin,
Sonra ikincisini,
genç kalmak için.

Sevgileri plaj argosu gibiydi,
Ağızlarda hergün değişik sakız.
Solukları havayı bile kirleten
Aşklarının ölçütüyse ayna önünde
Yatıp yatmamaktı,
sayı önemliydi.

Yollarda yürünmezdi döllerinden,
Dolap beygirleri denli uyumlu
Büro masası üretimindeki artış,
Özel oto, tıraş losyonu, kadın donu.
Birşey olup da yapamamanın hıncıyla
Güzelliği boyadılar giysilerinden.

Bense tanık kalsın diye gençliğimden
Tuttum, ak perçemli bir kızı sevdim.

BU DA BİR SEVDA

Sevgilim ak perçemli bir kız,
Yanımda yürümekten hoşlanıyor.
Ben ikirciklerle kıvranıyorum,
O bana dayanıyor.

Nasıl tutarım elini,
Kurumuş elleri anımsamadan?
Nasıl okşarım göğsünü,
Kurşun yarasını farketmeden?

Sevmek zormuş eskiden:
“Seni sevmek dehşetli macera.”
Ama şimdi nasıl bakarım yüzüne,
Gelin ölülerimizi yaşatmadan?

Sevgilim ak perçemli bir kız,
Birlikte yürümekten hoşlanıyoruz.

ÜŞÜTÜK YA DA SIRILSIKLAM

Üstüne birşey giy, üşütme,
Dert bir kere gelir, dedi anam.

Bilmem bu aşkı dert mi saysam.

SÖYLENTİLER

Hadım edilmemiştir radyo türküsü gibi,
Cüzdanı boştur ama ön cebi daima dolu.
Garibin arka cebinde demirbaştır tarak
Arabesk şarkılardan da hiç eksik olmaz,

Söylenmese de.

Kırılma sözü hep yanlış anlaşılmıştır,
Alı, moru ve karısı dolaşır elaltından.
Soyun sözü de türkülerimizde çok geçer
Koyun ile imgelem ve çağrışım bağından,

Söylenmese de.

Güç belâ topluyorum aklımdaki sözleri,
Seninle aramızla bir elektrik akıntısı
İkide bir koluna yapışına, öpme isteği,
Çocukluktan kalma bir aşk mı var ne,

Söylenmese de.

SÜRGÜNÜN ÇIĞIRDIĞI

Fazla beraber de olmadık hani,
Göz açıp kapamak gibiydi o ay.
En içkin gizlerini öğrenmek
Sokaktan yatakodasına kadar,
Bir ömür böyle geçti, diyebilmek
Yanılsama değildi o boğuntular.

Küçük kızın tiril tirilliğinde
Gözlerinde mutluluğu görüyorsam,
Bir topacın diyalektik dönüşünde
Bazen yastıksan yatağımda, yani
Dürdüğüm ekmek ıslaksa bir nebze
Anla, bunda senin de payın var.

***Kumruları anımsa bir batı kentinde
Deniz kokusunu nasıl bestelerlerdi.***

YOLDAKİNİN SAYIKLAMALARI

Saatim yine durmuş mu ne?
Akrebi kovuyorum yüzümün korkunç aklığına,
Eski ağuların korkusuyla.

Oraya gitmeli miyim?

Minibüsün çamurluğuna Yunus ve Emel işlenmiş,
Yürek resminin ortasına.
Şoför, bıyığını burmakta.

Kadın gülücükle kolunda
Evin yolu uzasa da, düz sokağı yordamlıyor
Kocasının kör ayaklarıyla.

Nâzım, kendi sesiyle kulağımda yankılanıyor:
Sevgisiz yaşanmıyor,
Taşkent, dokuz eylül bindokuzyüz elliüç.
Tarih yanlış olabilir,
Ama Taşkentten eminim.
Hem Taşkent, Moskova ya da Ankara, ne farkedir,
Dünyanın her yanında aynı değil mi gerçekler?
Sevgisiz yaşanmıyor.
Cümlesi, ona bakışımda beynimde çalkalanıyor,
Sevgisiz yaşanmıyor.

Ona söylemeli miyim?

Bu, yeni bir yaşamak,
Bu, yepyeni bir aşksa
Zorunluk olmamalı, kendiliğindenlikten başka.

BİR KADININ HESAP SİLDİRMESİ

Hasır şilteler yerde,
Tavandan sarkıyor kadınannemin bakracı,
Yoğurtsuz bomboş içi.
Puslu bir sabahüstü
Kilim, seccade, kakmalı dolap kapakları,
Açıyorum birer birer:

I

April beşin süpürge soğuşuyla girdiler,
Camı açık unutmuşum.
Tahta pervazdan düşeceksin, demişti bana
Kollarında uyumuşum.

Bendim uyandığımda.
Soğuk bir şehirdi, çatlaktan girmiştiler.
Kuyular kör, ses vermezdiler.
Bağlamanın teli kıpraşır.
Kapalı perdelere akşam, yağmur yağırdı.
Kaldırıp başını görse, zaten dikbaşlıydı,
Hiç demir olur mu perdeler?
Gözüne un serptiler,
Gözümüne un serptiler.
Soğuk bir şehirdi, fırınla gelmiştiler.

Kuyular kör, kanayaklı, ses vermezdiler.
Kuş seslerinden uzakta
Oyaları işlerdik derde,
Kuşlar bekletirdiler.

April beşin süpürge soğuşuyla girdiler,
Yolda bir çınarı devirdiler.

Hiç demir olur mu perdeler?

II

Hacıyağsız yürürken sapınca yan sokağa,
Gözlerimi yıkadım, karanlıkta kalakaldım
Kuş seslerinden uzakta.

Kuş seslerinden uzakta
Açıktı atılan kazıklar,
Bonolar, hisse senetleri, noterden tasdikli
İçgüvenlik belgeleri, satın alındı sözleri,
Kusmuk pelteleri yolda.

“Lanetli kâğıdınızı alın.
Yüzüme iyi bakın ve korkun, düşmanınızım.”

Fırladım ordan bir hışım,
Yağlı kaygan basamaklar.
Oyalı mendili düşürdüm kusmuk peltelerine
Tahta perdenin önünde
O bildiriği okumamışım.

Asırlık çınarlarda kuşlar
O bildiriği destekliyorlar.

III

İğneli, pilli bebekler,
Kuş avcısı korkaklar.
April beşin süpürge soğuşuyla girdiler.
Şiirin sustuğu yerde
Anlıyorum birer birer.

Anlıyorum birer birer,
Demir olamaz perdeler.

ORHAN'IN ANLATTIKLARI

Ter atmak derdim buna
Ellerim ceplerimde yürümek şehrin sokaklarında,
Yapış yapış terlemek.

Dert anlatılamazsa
Ellerim ceplerimde ve ben şehrin sokaklarında
Adımlardım günleri.
Kahvelerde öğrenci, mitinglerde çocuk ölüleri.
Kestanem kebab, beş liralık ver.
Avuçlarımda bir hıncın korkuzıl gülleri,
Ellerim ceplerimde ve ben şehrin sokaklarında
Adımlardım günleri.

İnsan yaşamayı sever.
Kahvelerde öğrenci, mitinglerde bebek ölüleri.
Öldürürken ne hisseder?
Duymaz mı vahşiliği, dörtayaklılık belirtileri,
İnsan daha ne kaybeder?

Avuçlarımda bir hıncın korkuzıl gülleri.
Radyolar yalan söyler,
Mümkün mü görebilmek genç ölüleri?
Asayiş, ekonomik istikrar, çekilmeme haberleri,
Ağzımda kestaneler
Ağzım bidolu zehir
Ağzım bidolu küfür
Adımlardım günleri.

Duyardım ayaklarımdan kaçan vıcık vıcık çamurda
Ezilen sürgünleri,
Filizlenen günleri.

Ter atmak derdim buna,
Şimdi de diyorum ya
Ellerim ceplerimde yürümek şehrin sokaklarında,
Şimdi dernekten derneğe, sendika ve partiye ama
Koştuğum o şafak günlerine idman oluyor bana.

NOKTADAN SONRA BÜYÜKHARFLE BAŞLAYACAKSIN

Cümlesini başından kavrayacaksın, çocuğum
Bilinçaltındadır nasıl çığlık çığlığa doğduğun,
Aç ve susuzsan, sesinle havayı yırtacaksın
Noktadan sonra büyükharfle başlayacaksın.

Tarihler yazmaz halkın ezildiğini,
Bedreddin'i Nazım'dan okuyacaksın.

En yakın arkadaşın öldürüldüğü gün, üzüntülüsün.
Karatahtadaki tebeşirli tarih dersini kusup
Yağlı boyayla duvarlara 'devrim' yazacaksın,
Noktadan sonra büyükharfle başlayacaksın.

Gerçeklik yolunda işe koyulduğunda,
Hiçbir zaman yalnız kalmayacaksın.

Sevgilin, şu veya bundan, senden ayrılabilir.
Gözyaşı, bulutlu hava ve buğuları dağıtıp
Gecegündüz ortak sevginle çalışacaksın,
Noktadan sonra büyükharfle başlayacaksın.

Elini tutardın bir zamanlar.
Sesini şimdi yumrukla çoğaltacaksın.

Uğraşta birgün, bir sahte kurşunla, vurulursan
Yüreğinden, çay bardağından, aşk oyunlarından;
Islığın dudaklarında ya yürüyen yoldaşların,
Çocukların kalacak ya varsın karın ağlasın,
Noktadan sonra büyükharfle başlayacaksın.

NOKTALI YERLERİ DOLDURUN

Bu dünyada yaşıyorsanız siz de,
Sorular yığılmıştır önünüze.
Benim de oldu böyle sorularım
Tümünü arkadaşlarımla yanıtladım:

Yaşamak ne demektir?

.....

İnsan kaç kere yaşar?

.....

Can ne anlama gelir?

.....

Can'ın kardeşi kimdir?

Sevmek ne demektir?

.....

Elektrik çarpar mı?

.....

Okuldan öte ne var?

.....

Tarih nasıl okunur?

.....

Pazısını şişiren mi güçlü?

.....

Ayşe'nin zamanı niye yok?

.....

Jale'nin niye saati var?

.....

Büyümek zamanla mı olur?

.....

Mızıkçı ne demektir?

.....

Misket, biriktirmek için mi?

.....

Pul niye biriktirilir?

.....

Kimin balonu yükseğe çıkar?

.....

Herkesin ipi var mıdır?

.....

Kuzunun boynu ince mi?

.....

Kurt niye hep korkar?

.....

Köpekler beslenmeli midir?

.....

Soruları beğenmeyenler çıkabilir,
Ama onlar asıl yanıtlardan korkarlar.

Ayakkabının sağ teki ilk giyilir, dense
Siz sol tekiyle başlayın giyinmeye.
Kitaplara, defterlere uymanız istense
Kitapları yazarak başlayın işe.

Yani çocuklar, siz siz olun
Noktalı yerleri doldurun.

NOKTASIZ Ü'LERDEN KORKMA

F, topal bir E imiş, fakir
A bir evmiş, rahatı yerinde,
Ş'yi bir gazoz reklamından
(bazen televizyon seyretmek iyidir)
İ'yi it dediğimde bilirmişim
Z ve M o itin dişleriymiş.

“Umacı dedikleri bu mu, amca
Kara gömlek giydirmişler?”

Uçurtmanı düşürseler yere
Bebegini alsalar, (güzelim)
Yanyana gelseler bile
Noktasız Ü'lerden korkma.

***Susarak belirlerim söylediğimi,
En büyük sözüm söylenmemiştir.***

OKUMA SAYRILIKLARI

Ve ben böyle sevişirsem çağlarla; yoldaşlar, bağışlayın beni, doğurtmak istiyorum geleceği.

I

Odesa nasıl bombalandıysa, kurtlanmıştı etleri Potemkin'in. Çarlık, Devlet Haç İdaresinin yan kuruluşu. Oysa kilise kuleleri ne kadar yüksek. Sarayın merdivenlerinde bir çocuk arabası, yuvarlanırken, işte tam o anda, dünyanın dağılan tekerleri ve bir kadının gözleri

Tıkandım sandım.

İlk kalkışma ve Kanlı Pazar. Din yani, afyonu bile kokutan. (Ki balık baştan kokar, başı çekense papazlar.) Oysa Petrograd saraylar kenti; bir sabah Putilov fabrikasının işçileri, yani proletarya bir sabah, baharı getirdiğinde Kışlık Saraya,

Tıkandım sandım.

Sonra Nikola'lar büyüdü çarlardan maâdâ, Çeliğe Su Verenler, demiryolları ağ gibi sarsın diye memleketi ve Konstantin'ler Günler ve Geceler'de savunsunlar, bir radyo istasyonu ve Moskova beslemeye çalışırken kenti, kıvrılıp da yatılmışken buzdan sokaklara, rahat bir uykuda gibi,

Tıkandım sandım.

Günde binlerce ölüyle, Leningrad, donmuş bir ırmak.

II

Cumhuriyetçiler her yerde aynı demek ki, silah dağıtmamışlar halka; kurtlar ulurken, ay yuvarlakken, bir çukura yuvarlanırken Lorca

Tıkandım sandım.

Ama açık bıraktığı balkondan Endülüslü bir portakal, portakal kokusu gibi Enternasyonal birlikler; ver elini İspanya.

Tıkandım sandım.

Havada bir mavzer Enternasyonalin eli ve bazen insan tabuta sığmayabilir. Robert Capa, bütün zamanların en iyi savaş muhabiri; sevgilisi Gerda Taro, yirmi yaşındaki pantolonuyla bir tankın altında ezildi. Tam da, Almanya ve tüm kapitalist dünya Fas ve Cezayir üstünden, yani Malraux'nun Umudunda bir yangın makinasıyken İspanya, Picasso'nun gözü dönmüş atı Guernica, yani tam da

Tıkandım sandım.

Ve Sivaslı öğretmen Şazi, boğa güreşlerinde alkış beklemeden.

III

1902 Doğumlular'dan Ernst, sevgisini henüz sardığı Anna'yı, nasıl o hava saldırısında, makinalı ve obüsler altında, birkaç giysi tabakası,

Tıkandım sandım.

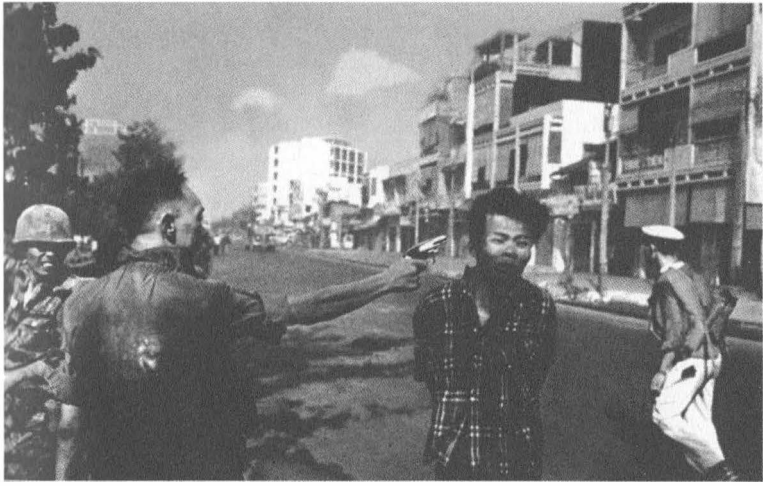
Kitapları, 1902 Doğumlular'ı yaktırdı Hitler, sonra insanları da, kendi elleriyle. (Önce daktilo, brülör ve bisiklet yapardı Krupp ve Thyssen, sonra uçak ve tank.) Yani kendi elleriyle Hitler, Marks'ı ve Lenin'i sevmedi bir daha,

Tıkandım sandım.

Düz çatı yapmalarını yasakladı mimarlarına, çünkü Kudüs anımsanabilir, Yahudi anayurdu, Marks ve Lenin de Yahudi. Yaşa Büyük Önder! (Bir kere başkasının elindeyse ipler, kişi kendi ipini de kaçırabilir.) Olgunlaşsın diye sürükledi milliye-tini, gaz odası ve fırınlara

Tıkandım sandım.

Bir mezarlıktı Almanya, servileri Brecht ve Böll.

IV

Pirinç tarlasında yakalanmış Vietkong, elleri arkadan bağlı, şakağında tabanca. Fotoğrafta, insanlığa karşı yakalanansa sadık bir Amerikan subayı; tam da, patladı patlayacak elindeki tabanca

Tıkandım sandım.

Budistler işe yaramadı değil. Ama en iyi şiirini yazdı Ho Chi Minh: Herkes yanmalı.

Tıkandım sandım.

Havada cesurdular napalm kullanacak kadar, Mai Lai'de öldürdükleriye kadınlar ve çocuklar. Ku bir Tutsak değildi, insandı; emperyalizmin tırnakları baldırlarında. Birgün Enternasyonal, gözleri öylesine uzak ve çekik, ve öylesine yakın, kopardığında parmaklarını ırz düşmanının

Tıkandım sandım.

Şimdi Vietnam masallarında kerhane işletir bir Çılgın Yenge.

Menderes ve bir lastik tüccarı. Lastik, hammaddesi Menderes'in. Çünkü uzadıkça uzar Vatan Cephesi ve gasteler naylon, Kore'deyse petrol var. Fehmi Çok, çok uluslu şirketlerin temsilcisi, yani beyler ve onların sadık bekçisi faşizmin ayaklarında feodal bir postal

Tıkandım

başındaysa fötr var. Şoven işçi sendikaları yani. Yani ciklet Amerika'dan geldi; Rusya, ağızdaki sakız.

Tıkandım sandım.

"İlk hedefiniz dernek, sendika ve partilerdir, geri." Raf raf ciltlerin beynimize devrilmesi ve emniyette milliyetin ikinci cephesi. Sonra hızla giden bir dolmuşta, yağmur yağarken, transistörlüde durdu Mahir elleri. Ve daha dağlarımız vardı çıkılacak, "tek tek yanan ateşler" kadar sıcak

Tıkandım sandım.

Şimdi bir nişangâhtayız, sürücüsü biz. Ve artık taksimetre kullanılmıyor Ankara'da, düşenleri saymak olanaksız. (Ne fatiha, ne de şiir. Her yerde ve her zaman, topluca savaşıp, canlarına okunmadıkça...)

Tıkandım sandım,
Oysa
Okudukça açıldım.

VE KONUŞMAK ÖNEMLİDİR

Bir dil var ötelerde, biliyorum
Nasıl her köyde gariban ve berber,
Uyanık olmak gerek, yapışkandır
Renkliyse mutlak satılıktır gasteler.

Devrim için bir şarkı bestelendiyse
İlkçağ kentinde yol boyu heykel.
Büstün yüreğine gömülü minik nota
Katkıdır çocuğumun diline, kulağına:

State.

Mülk anlamına gelmektedir ilkin,
Kızılderililerde bulunmaz, denir.
Ama onları yığarak birbiri üzerine
İki yüzyılda devlete dönüşebilir.

Histoire.

Paris caddeleri bulvara büyüyünce
Öykü ve masaldır, insan iyiliğine.
Oysa kolay öldürülsünler diyesidir
Komün günleri bir korkudur tarihinde.

Uniform.

Herşeyi tek biçime sokmak anlamına,
Ceketleri, şapkaları, kafaları da.
Faşizmin aracını yoklama istersen
Bu sözcüğün ucundan kaldırman yeter.

Terlik.

Atlar üşümesin diye kullanılmıştır,
Sipahiler seferden döndüklerinde.
Şimdi yerleşik bir apartman katında
Ponponlu ve kadifedir yatakodasında.

Estate.

Emlak komisyoncusunun tabelasında,
Histoire
de l'amour'la bir sinema afişinde,
Uniform
Her yerde, her zaman ve herşeyiyle,
Terlik
Emperyalisttir şıpidik esnekliğiyle.

Kala kala bir sipahi var elinizde,
Sigara paketinde ya da şaraptır, buruk.

(Ne iyi, konuşmaya başladınız bile)

Bir dil var ötelerde, biliyorum
Ürünleri yeralmaz tarih defterinde,
Algılanır beş duyunuz uyarlıysa
Ve şiir gibi, yaşamları akıp gider.

İÇERİDEN DIŞARIYA

Alışmadığım duygularla yatıyorum içerde
Balkonda sardunya ve mor yapraklı birileri
Alışmadığım duygularla iki yıldan beri
Tiksindiriyor beni bu şehir, bu hava.

Sabah çiçekleri gibi terliyorum durmadan
Siyah gözlü, yeşil gözlü, bal gözlü çocuk
Hamileymiş, o çocuktu, karnındaki de çocuk
Anlamsız değil, daha da anlamlı olması bundan.

Her sabah yedide mavişleşiyor pencere
Boğazım kuruyor, sözler düğümleniyor şurda
Annemin ıhlamur elleri, karnımda termofor
Deli ediyor beni bu memleket, bu haberler:

Maraş'ın yolları taşlı mı taşlı,
Bebeler emzikli, kız badem kaşlı.
Maraş'ın yolları incedir ince,
Köpek yüreklenir burnu sürtülmeyince.

Boğazım kuruyor, sözler düğümleniyor şurda
Bu şiir yarım kalmamalı, içim de bulanıyor
Kalkmalıyım, sanki herşey beni bekliyor
Masada tarhana çorbası, bir tutam nergis.

Uzun ve karanlık yollar yürüyeceğiz
Pencereler her sabah yedide mavişleniyor,
Mavilerin menevişine biz de gireceğiz
Kalkmalıyız, artık evler bizi istemiyor.

Ankara, 1 Ocak 1979

***İyi bir ozansan, yaşamın ozanı
Şiir yazmaya vaktin kalmamalı.***

ÇOCUK ÖMRÜMÜZ (1982)

*Annem Lutfiye'ye,
Babam Recep'e...*

*1983, Toprak Şür Ödülü
Hasan Hüseyin İçin Jüri Özel Ödülü*

Geçenlerde bir çocuk öldü, fazla yaşamaktan. Kimine göre fazla bile yaşamıştı, evet; bu kadar uzun yaşaması bile bir başarıydı. Kimine göre içindeki çocukluğu bu kadar uzun süre yaşatması öldürmüştü çocuğu. Kimine göre ise yaşına oranla çok şey yaşaması kısaltmıştı ömrünü. Oysa ona göre çocuk ömrümüz hep sürmüştü ve sürecekti. Bir keresinde, bir an için şiir defterinden başını kaldırdığında, şöyle demişti: “Yaptıklarıdır bir insanın geride bıraktığı.”

Çocuğun kişisel eşyası arasında bulduğumuz sarı defter sayfaları şiirle doluydu. Arada bir-iki gül kurusu, bir kelebek kanadı, dört beş siyasal bildiri, ince-narin bir kızın fotoğrafı... Sarı sayfaların küçüklü, büyüklü oluşu ve bazılarının yanık olan uçları, asıl şiir çalışmalarının bulduklarımızın dört-beş katı olduğunu düşündürttü bize. İşte biz, bu şiirlerden yirmialtısını üç bölümde toplayarak elinizdeki kitapçığı oluşturduk. (26 şiir seçmemizin onun 26 altı yaşında ölümüyle bir ilgisi yok. O, yaşama, bu tür düz anlamlar üretmeyecek kadar çok yönlü yaklaşmaya çalışırdı).

Mayıs 1981

***Neye yarar ş  r, bir yanıt değilse
Neye yarar d    n, savunulmuyorsa,***

SOKAKLARDAN

Bir çocuk
Sanırdı ki tepeler daha sıcak olacak,
Güneşe yakınlığıyla överdi evlerini.

Bir çocuk
İsterdi ki kar yağınca aşsın dizlerini,
Kardan adam yaptı da karlı adamı görmedi

Bir çocuk
Camların da buzdan yapıldığını sanır
Güneş açtığında bir hüzün kaplardı içini.

Bir çocuk
Ayı gecelerin güneşi olarak bilirdi,
Coğrafya dersinde bile düşüncesi değişmedi.

Bir çocuk
Konuştuğunda söz havada asılır sanırdı
Bilinçten topladı sonra tüm söylediğini.

Bir çocuk
Radyoyu ilk gördüğünde içinde adam vardı,
Televizyonla bunu kanıtladığını sandı.

Bir çocuk
Kızları kötü sakızdan da beter bilirdi,
Nefret ede ede, daha altısındaydı, sevdi.

Bir çocuk
Dedi ki, bozuk göze yararı yok gözlüğün,
İlk hatasını, galiba, bu inançla işledi.

YAŞAMAK GİBİ

Ceyhun Atuf Kansu için

Küçük şeyleri sevmeliyim,
Dedem Ceyhun öğütledi.

Çolak amcamın demlediği
Bergamut tütsülü çayları,
Zindan demirlerinde akşam
Karanlığı gözaltında tutanı,

Ay çevrende dinlenirken
Sürmeli kızımın bakışını,
Dışarda elleri bahar,
İçerde deli eden âşıkları,

Simit yemeyi yürürken,
Sevdiğimi sokakta öpmeyi,
Bir çiçek duruşunda dimdik
Kavgada ön safta gitmeyi,

Tıkız bebeleri kucaklarken
Doksanlık ninemce ağlamayı,
Gülü, reyhanı, nergisi,
Bir de maddeci diyalektiği,

Küçük şeyleri seviyorum,
Dedem Ceyhun yol gösterdi.
Son ıpıl bakışında gördüm,
Dedem ölümü de sevdi.

ARDINDAN YÜRÜRKEN ÇİÇEKÇİ ÇOCUKLARIN

Burnuma vurmasıyla dayanılmaz kokuların
Gözlerimde yaprak yaprak güller toplanıyor.
Ve çocuklar gül yapıyorlar eski anılardan,
Gül yapıyor çocuk elde kalanlardan.

Gözlerimde yaprak yaprak güller toplanıyor.
Gözlerim sisten mi bilmem, böyle çok yanıyor?

Ama biliyorum,
Anca yapma çocuklar gül yapmaz.
Ve görüyorum,
Anca yapma güller yaprak dökmez.

Ve çocuklar gül yapıyorlar eski anılardan,
Gözlerimde yaprak yaprak güller toplanıyor.
Gözlerimde tarihin en katmerli gülü açıyor,
Çiçekçi çocukların ardından uçuyorum.

Ağlamıyorum.

YAZIN KUŞLARI

Erken öter, geç yatar
Yazın kuşları.

Dünya ağacının dallarında akşamları
Dünyanın çiçeğini dolaşmak için sabahları,

Yaz güneşinin sıcaklığıdır amaçları
Onun için daha bir yükselirler kışları,

En özgün nefes için, duyarak farklı kokuşları
Sürü başıda kanat çırpmaştır işleri,

Hem bak, kimler taşlamıyor ki onları
Mürekkeptir, ter ve kandır uçuşları,

Erken öter, hiç ölmez
Yazın kuşları.

DUVARIN ÇATLAĞINDA BİR ÖRÜMCEK AĞI

Seni düşünüyorum.

Işığı kapatınca kitaplığı sarışını
Sabaha kadar albüm sayfalarında

Seni görüyorum.

Bir sinek pisliği sarı fotoğraflarda
Daha çok bir kadının sokaksılığı

Seni biliyorum.

Buyurgan yönetimin paslı yanaklarını
İdam mangasının açtığı oyuklardan

Seni tanıyorum.

Çatlaktan kopardığın çiçekle şapkanı...

Duvarın çatlağına yuvalanan örümcek
Seni anlıyorum,
Duvarın çöküşünü durduramayışını da.

YAŞLI BİR ADAM

Güneşin haritasını çizdi huzurevi bahçesine:

Helanın dibi soğuk,
Serindi koğuşun içi,
Kestanenin altı ılık,
Sıcaktı Kerim'in yanı.

Ve Kerim'in yanında, hasır sandalyede kaykılarak
Ayaklarını soktu suya,
Yavaşça.

Paçaları su içinde, dizindeki güneşi okşayarak
Bacağını sağmaya başladı,
Çocukça.

Doğruydu, ikinci kez aynı değildi ilk ırmak
Leğendeki suysa ak mıyordu,
Yalnızca.

Kısaca,
Bir gün, herhangi bir gün
Kerim'in yanında, hasır sandalyesinde kaykılarak
Paçaları su içinde, dizindeki güneşi okşayarak
Ayaklarını çekecekti sudan,
Usulca.

BİRİSİYLE TANIŞTIM

Sevgisi ağır, kendisi ağır bir yük tohumu
Dalgaları parçalayan kaya olmak için
Ve çoğalmak için bir toprak arıyordu.

Kayaları parçalayan ot olmak istiyordum.
Dedim, “Özgürlük tanımaktır ölümü.”
Ve deniz her zaman beni çekiyordu.

Kaya denizi parçaladığını sansın.

BENİM BİLDİĞİM

Yaşar Miraç'ı

Toprağı ve suyu ezbere bilendik
Ama birleşmeler her zaman yeniden bulunacak

Geriye belki de kıyılar kalacak,

Bir baştan bir başa yürünerek duyulmuş
Şimdi sevgi örneği, sözden, süsten arınmış

Geriye belki de duygular kalacak,

Öptüğümüz, inandığımız ne olursa olsun
İçimizdekileri bir yerinden koparacak

Geriye belki de seviler kalacak,

Ben nasıl dayımı bıraktıysam bugüne
Bilmediğimiz birileri bizi de bırakacak

Geriye belki de iyiler kalacak,

Tarihler anlamsız, isimler ne denli boş
Ama anlamak istemeyen yine de anlamayacak

Geriye belki de biz kalacağız,

Geriye mutlaka çocuklar kalacak.

***Neye yarar aşk, çoğaltılmazsa
Neye yarar sevinç paylaşılmıyorsa***

HERŞEY BİR ŞİİR YAZILIRKEN OLDU

Güzel bir kızdı, önüne bakıyordu,
Saçakta şişindi erkek güvercin.
Sokakta, kuyruklarda öpmüştüm,
Yaşlı kadın aydınlık ağlıyordu.

Güzel bir kızdı, önüne bakıyordu,
Karşıya geçecektik, yanımda yoktu.

BİR GÜN BENİM GİBİ

Seversen taşralı bir kız seveceksin
Yüzyıllardan beri içinde taşıdığın
Şimdi tek başına büyük kentte okuyan
Sabahçı kahvesinde bir sabah bıçağı
Gözleri saplanacak ihanetler arayan.

Bohçalamış çıkık salçasını da, geliyor,
Sarmalamış ak perçemli saçını, geliyor,
Kalem kaşı gözlerine batmış da, geliyor,
Yamalı entarisini tutarak, geliyor.

Geliyor, nasırlı parmakta nişan yüzüğü
Geliyor, yarasına sıkıştırmış gülücüğü,
Geliyor, şark çıbanı üstünde bir ben
Geliyor, tabutlarla omzu çökertilemeyen.

Geliyor, gözümün ışığı
Geliyor, dalgalanarak.

Seversen taşralı bir kızı seveceksin
Halkın kızı olduğunu kanıtlayacak.

DAYIM GÜL TAKARDI GÖMLEĞİNİN YAKASINA

Ve canlıymışçasına, hergün onu sulardı.
Yağız tenindeki su buharlaşsın diye
Düğmeleri en bıçkın küfürlerle açardı:

Çiçekçiydi, yaprak bitlerini öldürmeyen.
Fotoğrafçı, savaş yıllarına rötuş yapan.
Meddahtı, her akşam eve gülücükle gelen.
Kumraldı, çocukları hep karısına çeken.
Uzun boylu, kendisine palto diktirmeyen.
Sebzeciydi, domatlarını hiç yemeyen.
İşadamı, hasırdan başka minder bilmeyen.
Dindardı, ezan okunurken rakı içmeyen.
Gözlüklüydü, gözleri daha da büyüyen.
Gezgin, İzmir'in parkelerini denetleyen.
Balıkçıydı, elleri suyla nasır tutan.
Nikotinman, sigarası bağlanarak uzayan.
Diplomattı, kokteyle pantolonla giden.
Yatırımcı, geceleri ailesini besleyen.

Dayım gül takardı gömleğinin yakasına
Seni görse, eminim, mutluluktan ağlardı.

ÇİÇEKLEMELER

I.

Taçyapraklarını hiç açmayabilir
Boynunu bükmeden küsebilir dünyaya,
Gül de dikenlidir kendince
Azgınlar dalından koparsa bile.

II.

Tuzlu kokuyor akşam sefası,
Hırçındır kızıl yaprakları.
Taşlı avluda biteli beri
Unutmamış verimli toprakları.

III.

Sigaramla boğdum seni,
Kokunu fışkırttın bana.
Gece bazen yeşilse
Yıldızdın sen yasemin.

IV.

Sarı ve beyazdı anamın eli,
Esmer değildi seninki gibi.
Güçlü ve daim bereketli
Varsa yoksa bir hanımeli.

V.

Gördüğümde öyleydi, şimdi de öyledir.
Bir eylem beklentisi yanı başımda.
Düşünür, düşünür, yine düşünür
Küçük bir gelincik, yemyeşil kırdı.

ADINI GELİNCİK KOYDUM

Sonra yürüdüm hiç geriye bakmadan
Piyangocuları, kebabçıları, biracıları bırakarak
Bacaklarının kalınlığını falan bırakarak.

Kendimi sorguladım çırılçıplak.
Bağırsam dağlar bağıırırdı, yatsam odalar
Sigara sardı beni, korku sardı; ama işte o kadar.

Babasına giydirdiği mavi tulumlar...
Kırpiklerinin kendinden boyalı gibi duruşu...
Gövdesinin bir anaya andaç oluşu...

Yatsam her saat erkendi, kalksam geç,
Bir kızı sevmek buydu işte, üzgün ve güleç.

HIRÇIN BİR YÜREK

Desinler, çılgın bir yürek çarptı tam yirmibeş yıl
yaşama girmeye çalıştı hep
karınca yuvalarına, kelebeklerin karıncıklarına
Desinler, uslu ve durgun gözükersen. Ondandır
Desinler, ayaklarını bir yay gibi gererek yürümesi
yerdeki karıncayı bile ezmek istemediğinden
Desinler, ezdi kendi çılgın yüreğini tam yirmibeş yıl
Desinler, tam yirmibeş yıl, insanları hoşgörerek.

Son ikibuçuk yıl zaten, burda değildi,
Desinler, bulutların üstünde görürdük onu çoğu kez
dünyanın en sade ve akıllı kızıyla gezerken
anılarını günde üç kez tazeleyerek
Desinler, çayı bile acıydı, şekersiz içerdi
Desinler, “Allah kahretsin”di en sevdiği, kullandğı sövgü
Allah’ın olmadığını da biliyordu çünkü,
Desinler içleri biraz olsun titreyerek.

Başının eğriliğine ve diline aldırmadı
Desinler, yaşamın en büyük olduğunu görerek.
Biri de vardı adı dişi geyik anlamına
Desinler, ama o geç kavramıştı neden o şiiri sevdiğini
tabi neden sonra. Ve hep böyle anlayışsızlıklarla
sevdiklerini uzaklaştırdı kendisinden
Desinler, her keresinde, kendinden çok sevdiğinden.

Garip bir çocuktu zaten, tam yirmibeş yıl
Desinler, yüreğini çiğneyerek geçirdiği, anlardık
gözlerinden
-Kötülük etmek istemeyen ilk insandı-
Desinler, onun için sevdiklerinin sayısıyla övünmedi,
nitelikleriyle, kavgacı oluşlarıyla övündü
Desinler, başkalarının dediklerine aldırmayarak
yaşadı tam yirmibeş yıl ve anladı son günlerinde
bir şiiri, bir olguyu başkaları için yazdığını
Desinler, son isteğiymi burnunu burnuna dayamak
siyah saçlı, siyah gözlü esmer bir kızın
Desinler, yaşadıkça aynı çatı altında beraber olmak
ölürken dağlardan tek bir kaya gibi yuvarlanmak.

Yüzme bilmezdi ama sanki hep bir yarıştaydı
Desinler, şiirleri suyun yüzüne son çıkışlarıydı.

NOT: Desinler diye, hiç insan kıyar mı kendine.

AYRILDIĞIMIZDA

Herşey yetersiz kendimi anlatmak için.

Ne elimde ısıttığım koltuğunun minderi
Ne o dudaklarımın kapanmasını engelleyen,
Ne bahçede esmer-ayak bıraktığın izler
Ne verip durduğum nefes, boşluktan hoşlanmak için

Ne bitkilere kapanmam, biraz açılmak için
Ne, güzel bir kızın yüzüme eklediği
(Güzel insanlar boşluğa birşeyler ekler).
Ne de gövdemi doldurmak için boşalttığım şişeler

Ne bana atılan kurşunun namluda bıraktığı yer
Ne sokakta yatan kardeşimin son düşündükleri
Yani denediğim ve öldürdüğüm tüm olanaklar
Herşey yetersizdi kendimi anlatmak için.

Ta ki o fırtına uçuruncaya kadar kereveti
Ta ki asma dalları, dünyayı tarar gibi...

Ve şiir yazıyorum işte, aşkla.

Yıkıcı dost'a

Gel de yürürken hiç konuşmayalım
Bir yanımız güvercinler, parke taş altımızda
Bırak Çıkrıkçılar Yokuşu orda dursun
Nasılsa vur emri çıkarıldı adımıza.

Nasılsa biz demeyi öğrendim, nasılsa
Şimdi ben dedikçe de sen geliyorsun aklıma.
Dünya bizim dışımızda, nesneler dışımızda
Konuşmak anlamsız, vur emri var hakkımızda,

Sevgiler de vurulur, bunu biz biliyoruz
Nesneleşen sevgilerle, yüzükle, gülücükle
Giysinin üstünde duruşunu ondan seviyorum
Gövdenin içinde kıpırdayışını ondan.

İnsandan kaçanlar olur yurt-dışına
Sevmekten kaçanlar olur aile-içiñe,
Kaçanlar olur yaşamaktan, yaşamları boyunca
Ve vur emri çıkartılır bizim adımıza.

Bırak Çıkrıkçılar Yokuşu orda dursun
Tüllerle, koltuklarla, yatak ve yorganıyla,
Bırak arkamızdan gelsin tarihçiler
Ve aramızı belirlesin omzundaki küçük çanta.

Gel ve artık hiç konuşmayalım
Bir yanımız güvercinler, parke taş altımızda
Bırak Çıkrıkçılar Yokuşu orda dursun
Nasıl da vur emri çıkartıldı adımıza.

İNSANA KENDİNDEN BAŞKA YARDIM EDECEK YOKTUR

Böyle diyorum, kahvede bir arkadaşı beklerken.

Böyle deyince, ötmeye başlıyor kafesteki kuşlar,
Böyle deyince, üstümden çekiliyor sigara dumanı
aralanıyor yan masalardaki başlar,

Böyle deyince, bir el siliyor pencere camını
sokaktaki bir kız okşuyor kardeşinin başını
kardeşinin sıfır numaraya vurulmuş başını,

Böyle deyince, annem börek açıp kurabiyeler yapıyor
babam yerinden kalkıp bahçeye iniyor
kendinden önce götürerek sol bacağı
budamaya çalışıyor asma dallarını,

Ve ben rahatlıyorum, ayağımın dibindeki köpek kadar.

BİR SÜREDİR, SOKAKTA VE EVDE

Şiir yoktur, diyorum yayımlanmayan şiirlerime bakarak
ayaklarımla eziyorum suladığım çiçekleri
çocukları yetim kalan bir babayım sanki.

Sevgi bitti, diyor kız, burnunu cama dayayıp
diliyle yokluyor ağzındaki elmayı
gözleri ağacın yaşlı gövdesine çakılı.

Dünya doğru, diyor sözleri ağarmış bir çocuk
yüzüyle gizliyor avcundan dökülenleri
aynaıyla düzeltiyor burnunun eğriliğini.

Yaşam var mı, diyor baba, bütün bunlardan sonra
Ölüm nedir, diye soruyor anne, oğlunu götürönlere
Ölüm kimdir, diye soruyorlar çocuğu götürönlere.

Çünkü oğlanın silinmeyen sözleri herkesi şaşırtıyor.

ŞİMDİ SEN BUNLARI SOR O KIZA

Katladığı mendili değil, katlandığı acıları
Beklenen günleri değil, beklediğimiz günleri
Ağzımdaki çiçeği değil, çiçeklenen parmaklarını
Sakındığı yerlerini değil, sakınmadığım yüreğimi

Kuşkucu oluşumu değil, kuşkulandığım elleri sor
Dalda ötenini değil, bacaya giren serçeyi
Yapılacak yanlışları değil, bitirilen işleri sor
Çocukları değil, yoldan geçip giden yaşamı

Biraz da başkalarını sor, iyi niyetli hırsızları
Tavşan dudaklı oluşlarını değil, bıyık bırakmalarını
Tiksindiğim dinleri değil, dinlenebilir meselleri sor
Dört karılı Mehmet'i değil, iki yanaklı İsa'yı

Benim nasıl olduğumu değil, bu şiiri sor
Yaşam olan şiirleri, şiir olan yaşamları
Güneş doğduğu için mi erken kalktığımızı
Erken kalktığımız için mi güneşin doğduğunu

İşte sen bütün bunları sor kıza
Gerisini anlayacaktır nasıl olsa,
Çünkü hızla yer değiştiriyor göğsümün yarası
Bir maviye dönüyor yüreğim, bir kırmızıya.

SU AKARKEN MİNİK TENEKE MUSLUKTAN

Ben sana bakan o çocuğun gözleriyim
Sözlerimi al, bileyici, kıvılcımları göster
Kıvılcım üretilsin suyu tüketerek
Bana bu günleri anlatabilecek sözcükler ver.

Çelişkilerle çalışırız, mesleklerimiz benzer
Bıçaklar hazırlarsın olmadık işler için
Akılda, yürekte ve ellerde parlasın diye
Bir bıçaktır şiirim, çıkarıp herkese verdiğim,

Ter akarken minik teneke musluktan
Pedal işler, teker döner, bu çark biter.

KUBBESİ PATLAK GÖZLÜ BİR HAMAMDA

Önce yatağında akar su, sonra boruda
Sonra işte yine yatağında, su akar.

Sağlık suyu olsun, herşey senin için
Bir fincan kahve, bir bardak soğuk suyla
Çünkü biz vardık ve bizden de önce
Kurtarılacak bir sen vardın elimizde.

BÜTÜN BUNLAR

Bütün bunlar bir ölümle yazıldı
Başına kabza vurulası bir ölümle
Sonra büyük yapılarda binlercesine ulandı.

Bütün bunlar bir bekleyişle yazıldı.
Tahta sıralarda oturdun, koridorlarda, şiirim
Söz veriyorum, bir daha bekletmeyeceğim.

Bütün bunlar bir sertlikle yazıldı
Sertlik ve hırsıyla sekizinci kattan atılanın
Fazla uzağa gitmedi, ayaklarımın ucuna düştü.

Onun içindir şiirimin yanımda oluşu...

EK

İKİCİKLER VE DÖRTLEMELER

Bu bölümdeki şiirler ise kırmızı kaplı ince bir cep defterinde bulundu. Anlaşılan, ikilik ve dörtlüklerden oluşan bu şiirleri çocuk günlük yaşamında dilinden düşürmüyor, yineleyip duruyordu. Yazdığı notlara bakılırsa ikiliklerden daha dışadönük kılmak istediği dörtlükleri bu yüzden açımlayıp somutlaştırmaya çalıştığı söylenebilir.

- İkicikler cılızdır, kendi içlerinde kalırlar. Oysa dörtlemeler açılırlar bütün bir çevrene, yayılırlar. Ama ikisi de yararlıdırlar.
- Sanki birer kuşturlar, ikisini de yakalamanız güçtür arkalarından koşarsınız. İkicikler birer serçedirler de, pencerenin önünde, bir kol atımı ötede ötüp dururlar. Oysa dörtlemeler birer şahin gibi, keskin bakışlı, boşunuzu gördüklerinde sizi yakalayıp başka bir yere atmak için sürekli üstünüzde kanat çırpırlar.
- İkiciklere her yerde rastlarız gerçi; otellerde, otobüslerde, okul sıralarında. Ama bugün için belirli insanlar tarafından kullanılırlar. Oysa onlardan daha fazla ve yoğun olarak dörtlemeler kullanılır: Otellerde, hanlarda iki kişilik odalarda dört kişi üstüste yatar, dolmuş ve minibüslerde arkayı dörtleriz, okulda iki kişilik sıralarda üçerli-dörderli otururuz. İçerde ikiciklere pek rastlanmaz ama dört kişilik koğuşlar, dörtleme ranzalarından oluşan koğuşlar çoğunluktadır.
- İkicikler de, aşklar gibi, numaralanabilir. Oysa sevginin ismi vardır daha başlangıçta.

İKİCİKLER

1.

En güzel çiçekleri çocuklara topladım
En hırslı öpüşleri sana sakladım.

2.

Çocukları gördükçe seni...
Seni gördükçe çocukları...

3.

Kalemi öyle tutma, kaşın sanıyorum.
Uzakta, ya da yaşlı, yoldaşın sanıyorum.

4.

Saçların başım üstünden aşır,
Öpüştüğümüz yeri görmesinler.

5.

Kaşının üstünde benin mi var,
Senin gözlerinde bir ben olayım.

6.

Seni yazdım yastığıma öpücükle.
Delirdiğim senden, sensizlikten.

7.

Kimseye göstermeden elimde tutuyorum
Gözlerim yoruldu mu resmine bakıyorum.

PENCERE

Sayrıl bir penceresi var ömrümüzün
Her kamyon geçişinde titreyip sarsılan

(Çünkü herşey birbirine bağlıdır: tahta ve menteşe,
duvar ve oda, ev ve sokak.

Çünkü odur odası ve çerçevesi olmadan
duvarlarıyla kendi kendisini bastırarak
gecenin alazını içimize yansıtan).

Sayrıl bir penceresi var ömrümüzün
Her kamyon geçişinde titreyip sarsılan
Her aşkın bitişinde, her canın yitişinde

(Çünkü bilir, her bitiş bir başlangıçtır.
Çünkü odur camları buharlanan, donan, çözülen
buzun gücü ondan sorulan
dışarının havası ondan
ona baka baka öğrenilen).

*Sayrıl bir penceresi var ömrümüzün
Her kamyon geçişinde titreyip sarsılan
Her aşkın bitişinde, her canın yitişinde
Kendini yenileyip sağlamlaştıran.*

*Kısa pantolonlu bir şiiirdir, dizleri görünür
Sıyrık içinde, yarabere içinde
Yeni açılmış kurşunkalemiyle yazılır, küttür
Ve bir ilkokul çocuğunun kokusu göğsünde.*

En eski yazıtlarda o vardır, en yeni hüznlerde o. En bilinen-
dir ve hiç bilinmeyen. Haşarıdır, deneyimsizdir, bir çocuk gibi
ve saçlarındaki ak teller de ondandır.

Şehir bir çöplüktü. İnsanlar suskundular.

Köşebaşlarını çöptenekeleri tutmuştu, köşeyi dönenleri topla-
yıp hasretle boşaltılmayı bekleyen. İnsanlar, yani seyyar pey-
nirciler, plastikçiler, incir ve bardak satanlar, sigara satan si-
mitçiler, ağlayan çocuk resimleri ve manzaralar satan çocuk-
lar, sarhoşlayan şairler, okursuzluktan yakınan romancılar; ve
biracılar, ve kebabçılar, ve bankacılar ve süpermarket kızları,
ve piyangocular; ve de jandarmalar, ve de mavi bereliler, ve de
polisler, ve de siviller, köşebaşlarından gayrısını tutmuşlardı.

Şehir bir çöplüktü. İnsanlar suskun muydular?

*Artık hiç çocuğu olmayacak bir kız
Nasıl etkilensindi şiirdeki 'cop' sözünden,
Sardım şiiri bir bıçağa, yüreğime soktum
Habersiz, bana neler edeceğinden.*

Umutsuz anların duyumsamasıysa hüzün

(Telli bir ampule bakıyordur, çevresi telle koruma altına alınan bir ampule, sırtüstü uzanmış. Ceketi başının altında, kolları sıyrılmış... Taşlar ıslaktır, soğuktur, ama o yine de uzanmıştır işte, çakır gözleriyle, buradaki herşey gibi koruma altına alınan ama yine de sarı bir ışık yayan ampule bakıyordur. Perçemi alnına düşmüştür, yaraları örtmek istercesine. Duvarlarda küf izleri vardır, sararmış haritaların sınırlarında. Sararmış, kokuşmuş haritaların içi kan izleridir, yürek vurgunudur, gün doldurma hesabı... Ama işte onun göğüs atışları: Mutlak şiir söylüyordur.)

*Umutsuz anların duyumsamasıyla hüzün
Şiir hep böyle anlarda söylenmelidir,
İş olmaz, gün tutmaz, ertelenirse çözüm
Şiir yürekte patlayıp göğsü delmelidir.*

YÜRÜMEK

Aşk da gelir peşimize, biz yürüyüp gideriz
Kumsalın en ince yerlerine basarak

(Çünkü hep eklemlerdedir işimiz: sevgi ve nefret,
dostluk ve düşmanlık, dayanmak ve çözülmek.
Dayanırız denizdeki konserve kutusuna,
karpuz kabuklarına, fabrika artıklarına.
Dayanırız falakaya, elektriğe, su işkencesine.
Çünkü ilerde okyanus vardır, bir büyük, bir geniş
bir refah.

Ondandır ki goncayı sevişimiz tazeliğine değil, açışına).

Aşk da gelir peşimize, biz yürüyüp gideriz
Kumsalın en ince yerlerine basarak
Kanatarak ayak izlerimizi

(Çünkü kanla kazanılmıştır herşey:
bir çocuğun gülüşü,
akşamları kaşıkladığımız bir tas çorba,
sevgili dudaklara kondurulan bir küçük,
bir küçücük öpücük,
başını güneşe tuttuğumuz oğullarımız,
sevgililerimiz,
Çünkü kanla kazanılmıştır herşey
ve kanla, yitirilir).

*Aşk da gelir peşimize, biz yürüyüp gideriz
Kumsalın en ince yerlerine basarak
Kanatarak ayak izlerimizi
Aşk da girer içimize, biz yürüyüp gideriz.*

***Ben mi hep bir yazın kuşuyum
Mürekkep, ter ve kandır uçuşum.***

YUNAN DOSYASI

(1983)

*1983, Uluslararası Abdi İpekçi
Barış ve Dostluk Ödülü*

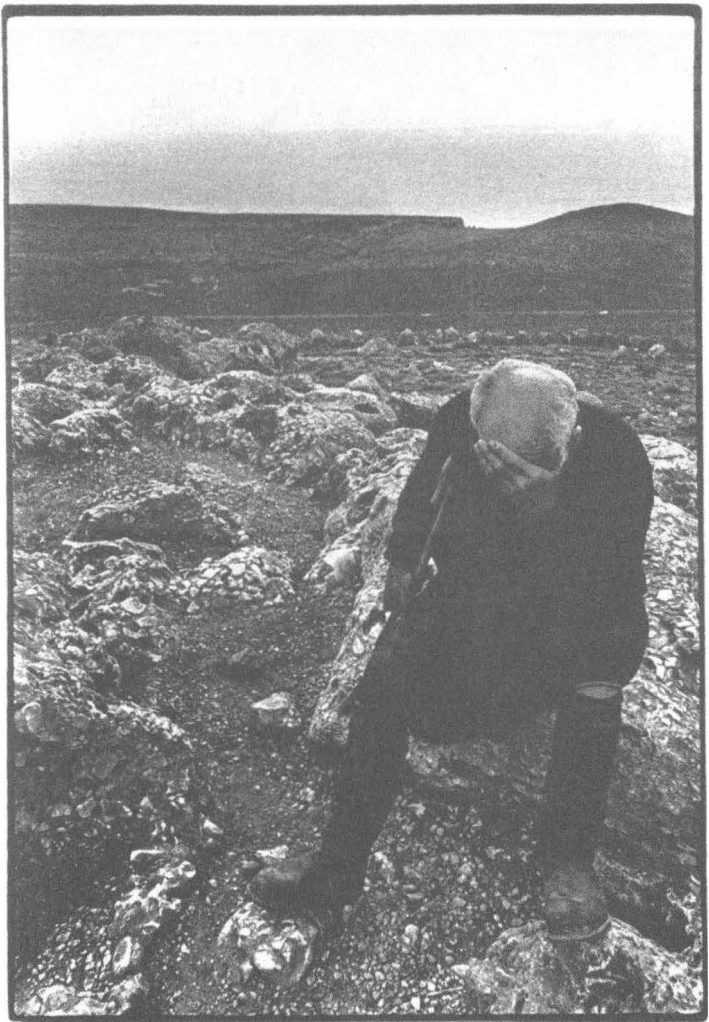
CONSTANTINE MANOS'UN FOTOĞRAFLARI İÇİN

YUNAN DOSYASI şiirlerinin uzun bir serüveni var. Constantine Manos'un "A Greek Portfolio" albümündeki fotoğrafları şiirlemeye karar verdiğimde yıl 1979'du.

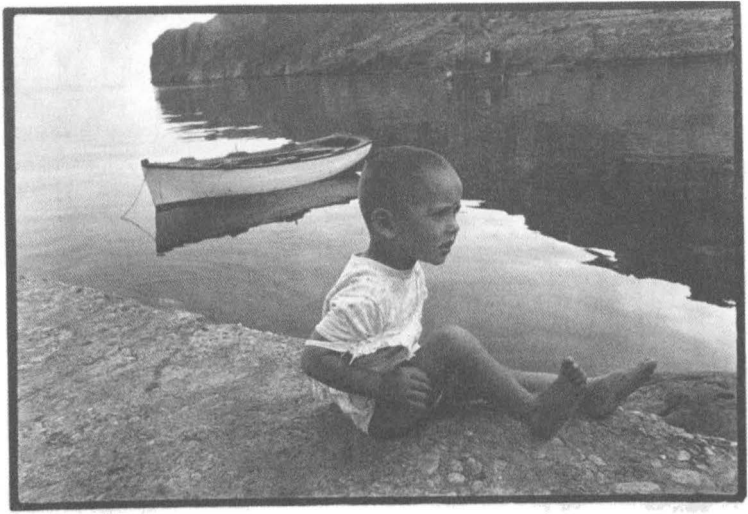
Fotoğraf ve şiirleri, müzik eşliğinde bir dia gösterisinde kullanmayı düşünüyordum. Çoğunluğu Yunan adalarında çekilen bu fotoğraflar Türk halkının kültürüne çok yakın bir kültürü yansıtıyordu: Böylece şiirler, yorumlarıyla, evrensel olabilme olanağını kazanacaklardı.

O sırada askerlik görevi nedeniyle evden ayrıldım, ama dönüşte şiirleri bulamadım. Oturdum üç dört gün içinde şiirleri belleğimden yeniden kağıda döktüm. Bu süreç şiirlere kalıcılık kazandırdıysa bundan olmalı.

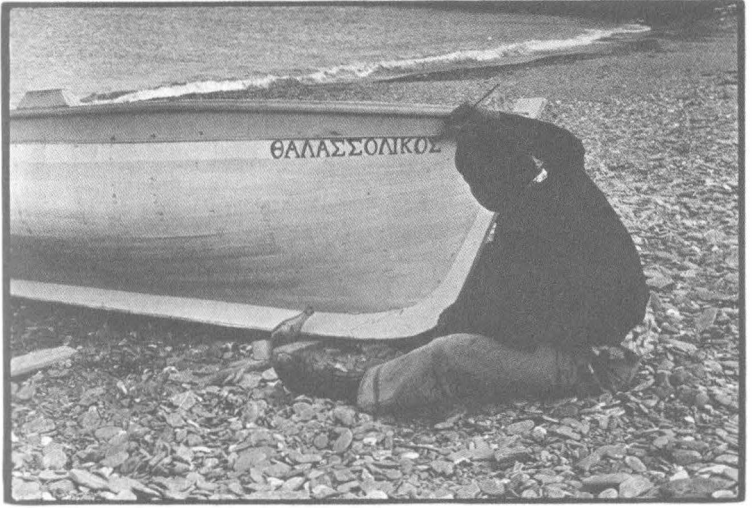
Bu çalışma, sanatların birleşik kullanılması yönünde, bir yaşama sanatının kurulması doğrultusundaki girişimin bir parçası olarak yorumlanmalı.

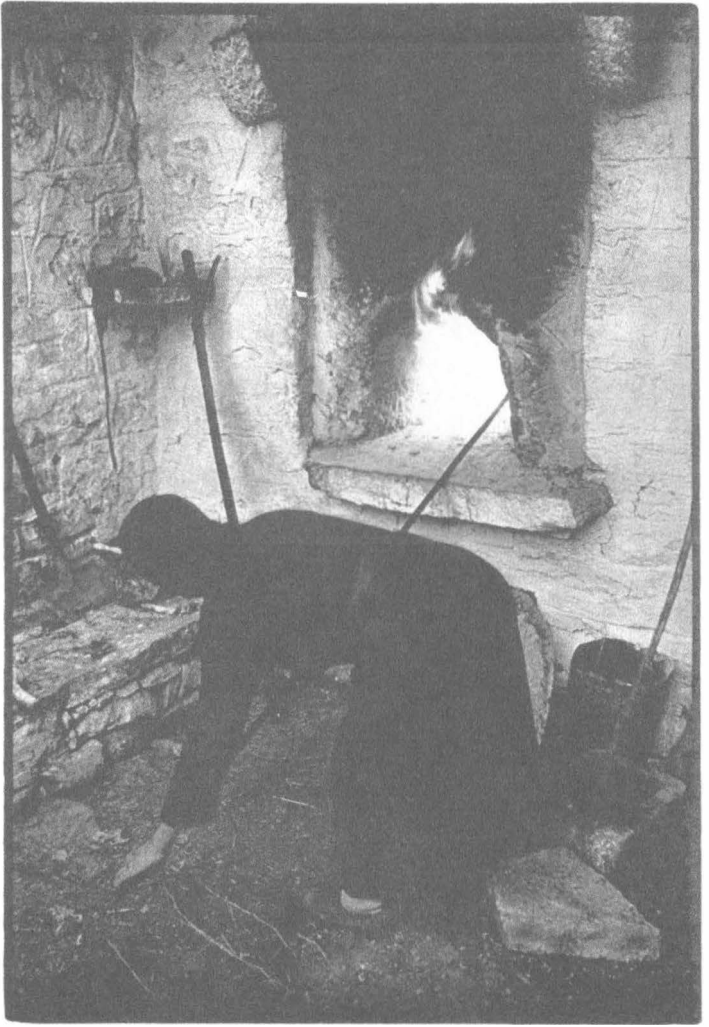
1. Başkaları su gibi aktı denize
Araya dağlar girdi, ağardı saçlar,
Dut dalı baston işe yaramasa da
Kayalıkta çınlayan suyun sesi var.

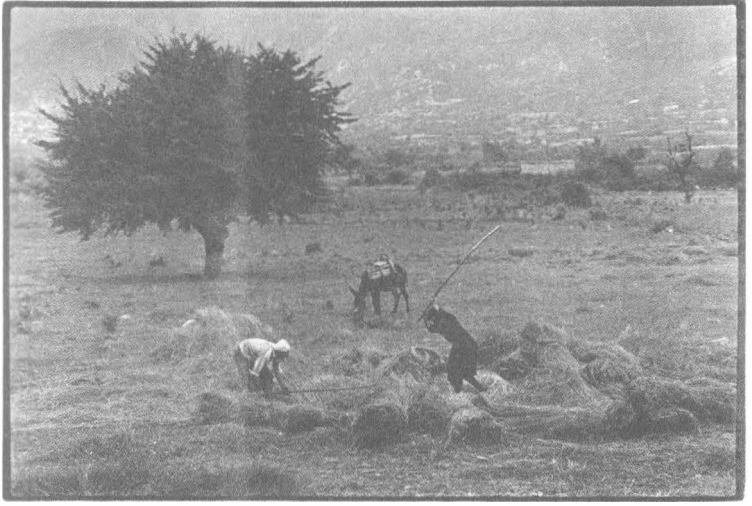
2. Gözün yaşlı değil, sular durgun.
Sular durgun ve orda bir kayık var.
Büyüdüğümüzde alışkın olalım diye.
Küçükken bizim de başımızı kazıdılar.

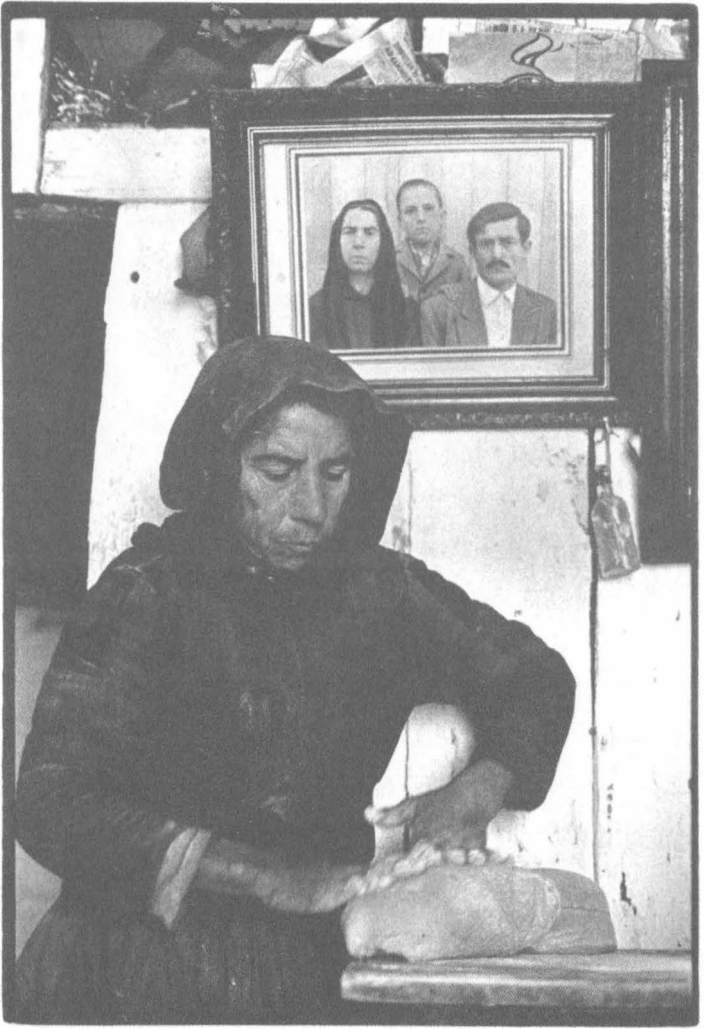
3. Sessiz ve derin kumsalda hazırlanır
Taşların üstünde geçmişin birikimi.
Göz nuru, alın teri, bir şişe şarap
Ve işte bir kayık. Denizler Kurdu.

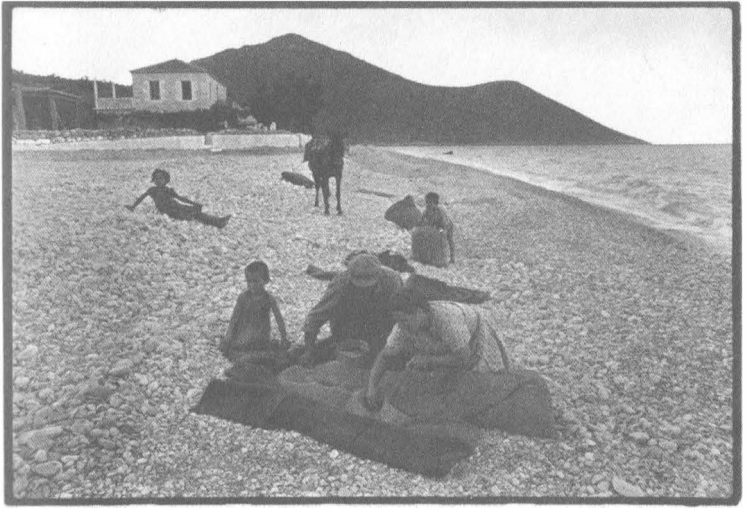
4. Annem her sabah ocağı yakar,
Babam tarlaya gider, toprağı sürer.
Küçük şeyler büyükleri hazırlar
Evlerimizdedir küçük aydınlıklar.

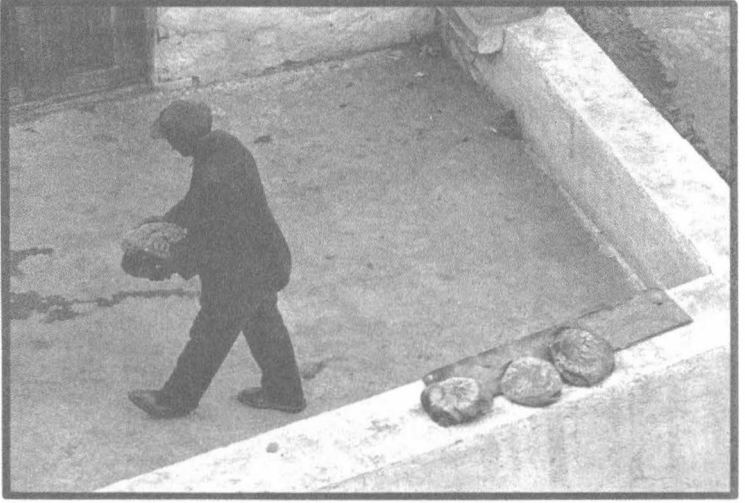
5. Vurdukça değneği saman kokuyor hava
Halı aralanıyor, toprak yaralıyor vurdukça.
Bir ağaç fışkırıyor çelik gövdesiyle yerden
Olgunlaşan zeytinler yere düşüyor vurdukça.

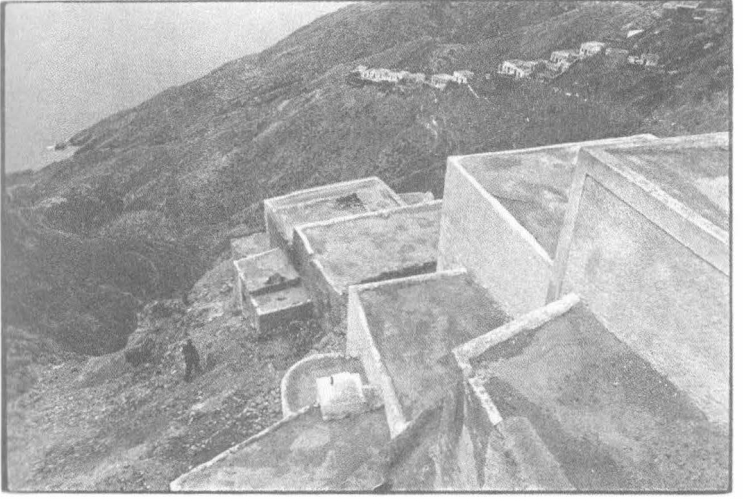
6. Hamur yoğurmakla geçti ömrüm, işte resmi
İşte resmi oğlumun, en iyi hamurum.
Onu yirmibeşindeyken yitirdim, işte
İşte resmim, küllenmiş, unlu, lavanta kokulum.

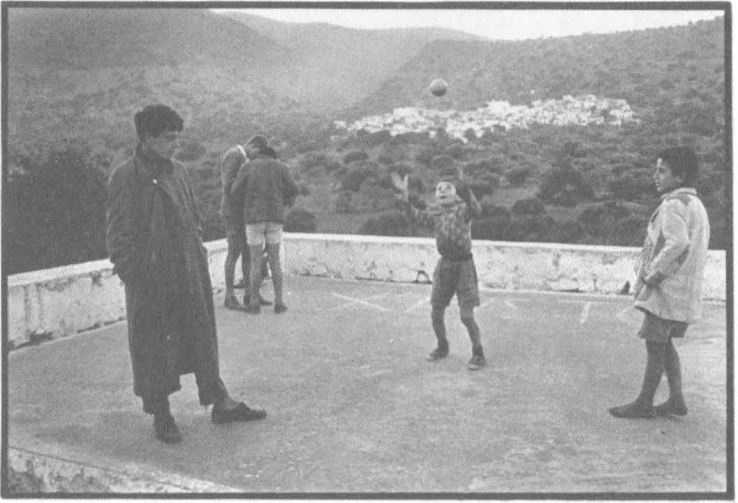
7. İşte kumsalda duruyorum, solumda deniz
Arkamda dağıyla, eviyle, incir ağacıyla
Önümde toplanan buğday, emeğiyle, gücüyle
İşte dünya, diye düşünmüştür eşek.

8. Her çatı bir sokak, her sokağın yalağı
Her kapı bir dünyaya açılıyor bayağı.
Ekmekler ve eller, ikisi de kıpkızıl
Her ev bir fırın, içinde kor sıcaklığı.

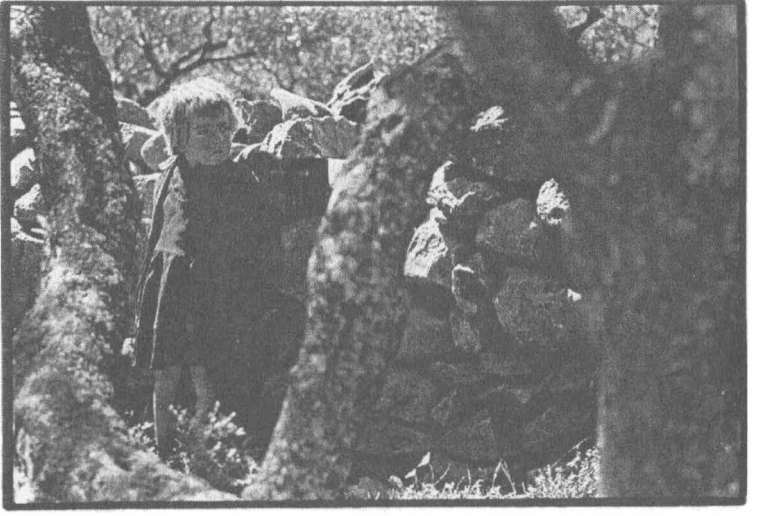
9. Nazım'a benziyor Olimpos köyü
Su gibi akıyor bayır aşağı,
Denizin mavi aynasında boyverip
İnsanlığın gönlüne gömülmek istiyor.

10. İkisi anlaşmış, ikisi anlaşmak üzere
Bir ağaç yığınınır köy uzakta,
Bir yürek kabartısı, dünya havada:
Ufaklık topu yakalayacak mı acaba?

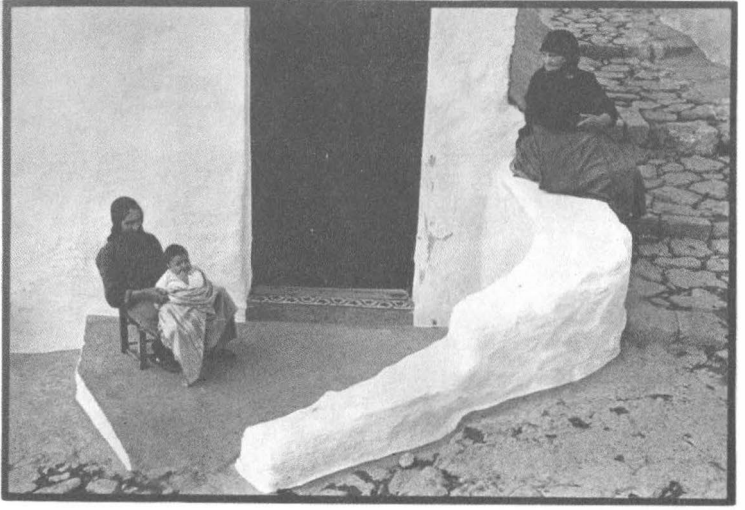
11. Toprak onun için ekilir, fabrika onun için
Taşlar onun için yontulur, evler onun için
Kızlar onun için sevilir, erkekler onun için var
Çocuklar bu dünyada seksek oynasınlar.

12. Bu kız duvarın yanında duruyor,
Bu kız zeytinlerin altında sevişecek.
Bu kız taşlardan evini yapıyor
Bu kız torunları tarafından gömülecek.

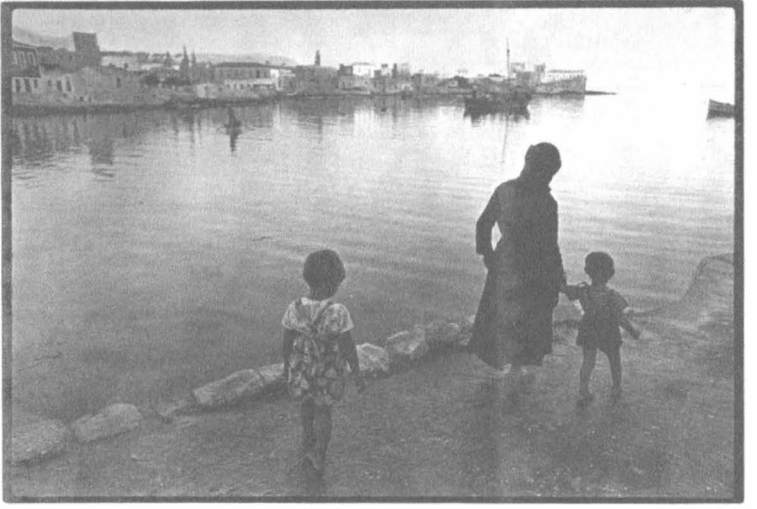
14. Duvara mı dayanıyor ninem
Duvardaki resme mi yoksa, Meryem'e, İsa'ya,
Ya nasırlı elinde pütürlenen yaşam
Ve önündeki erkek, ucu görünen şapkası?

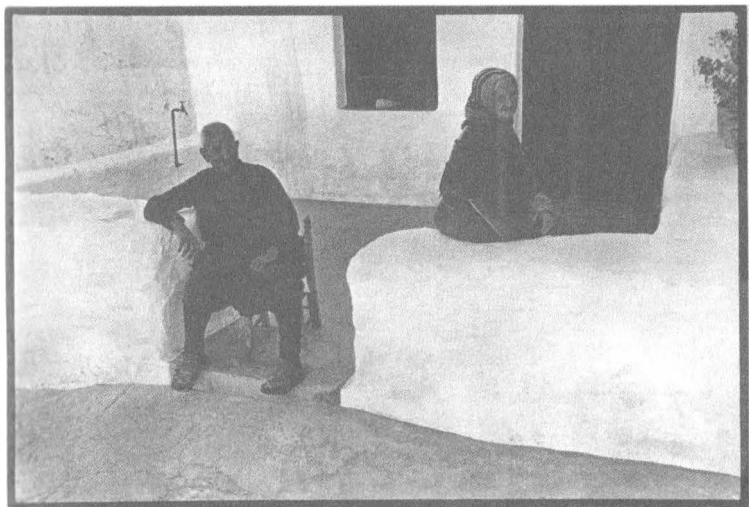
15. Bazen beyaz bir çizgidir yaşam
On yılları andırır kesikli uzanışı,
Ama kireç badanalı taş duvar üstünde
Ninem oturuyor işte, umut dolu bakışı.

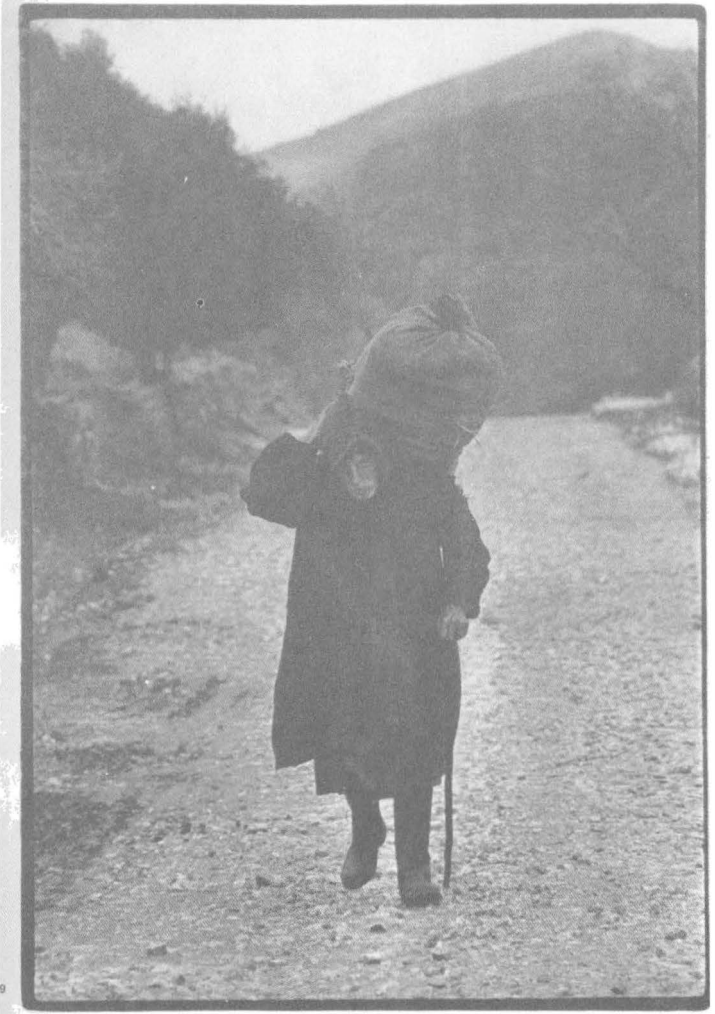
16. Ununu elemiş, eleğini asmış duvara
Halısını dokumuş, tezgâhı duruyor arkada,
Ama her zamanki işine dönmüş yine
Civcivi tavuk etmeye, yeniyi güçlü kılmaya.

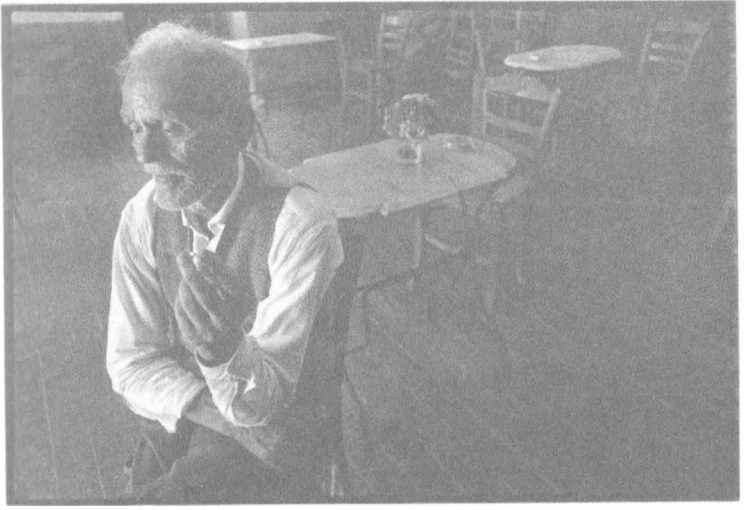
17. Serinlik, sadece o serinlik.
Güzelliğın, doğruluğın, iyiliğın serinliğı.
Kardeşliğın, candaşlığın, yoldaşlığın serinliğı.
O serinlik, sadece o serinlik.

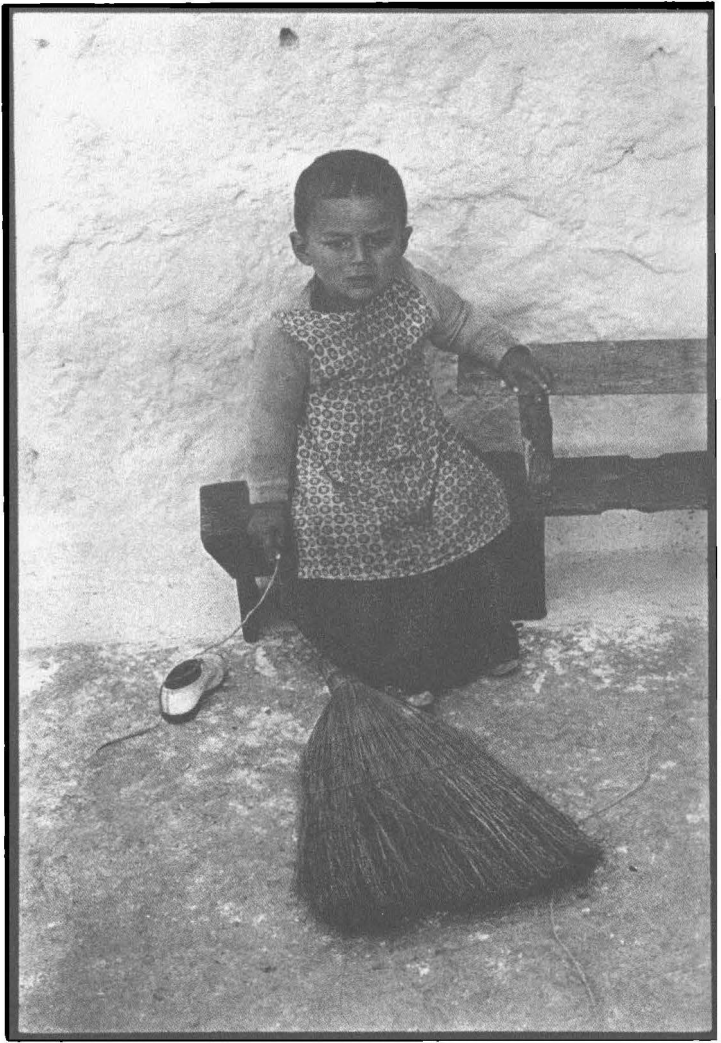
18. Patates gibi yamru yumru, çuval değil dedim.
Çiçek gibi duruyor, saksı değil ninem.
Ne güzel, avcumuzda tutmak yaşamı...
Ne güzel, nesneleşmemesi insanın...

19. Evrensel fizik yasasını göstermekte
Tarladan eve dönmekte olan dedem:
Bastonu hangi elinde tutarsan
Yükü o yanınla taşırsın.

22. Masaları temiz tutmalı, parlatmalı
Üstünde çiçekten bir saksı
Elinde parmaktan bir sigara
Masayı daraltmalı, kahveyi genişletmeli, saçı ağartmalı.

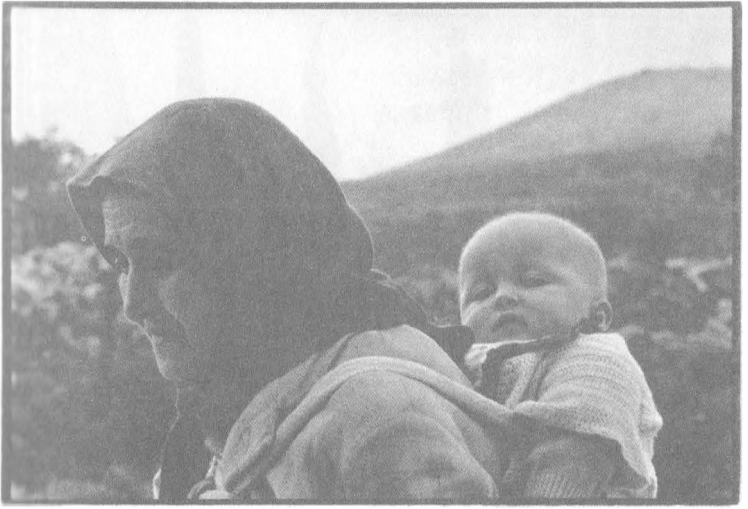
23. Evinin önünde düşünen çocuk!
Sen de büyüyeceksin bir gün.
Senin de oturma odan olacak ayakkabı çıkaracak eşiği.
Senin de süpürgeyle temizleyeceğin bir evin.

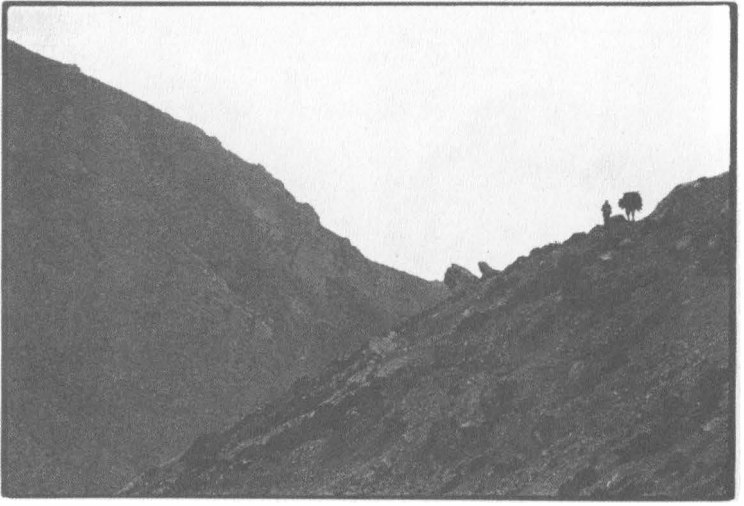
34. Sekizbuçuk kişiydiler: Sekiz yürek, onaltı el
Onaltı göz, sekiz dudak, dört sevdalı
Omuz veriyorlardı “Medar-ı Maişet Motoru”na
Buçuğuncu, elinde deniz keşanesi tutan çocuk.

37. Kim besleyebilir insanı böyle
Elleriyle konuşan bir baba,
Ayaklarıyla anlayan bir anne
Ve gözleriyle gülen çocuktan başta?

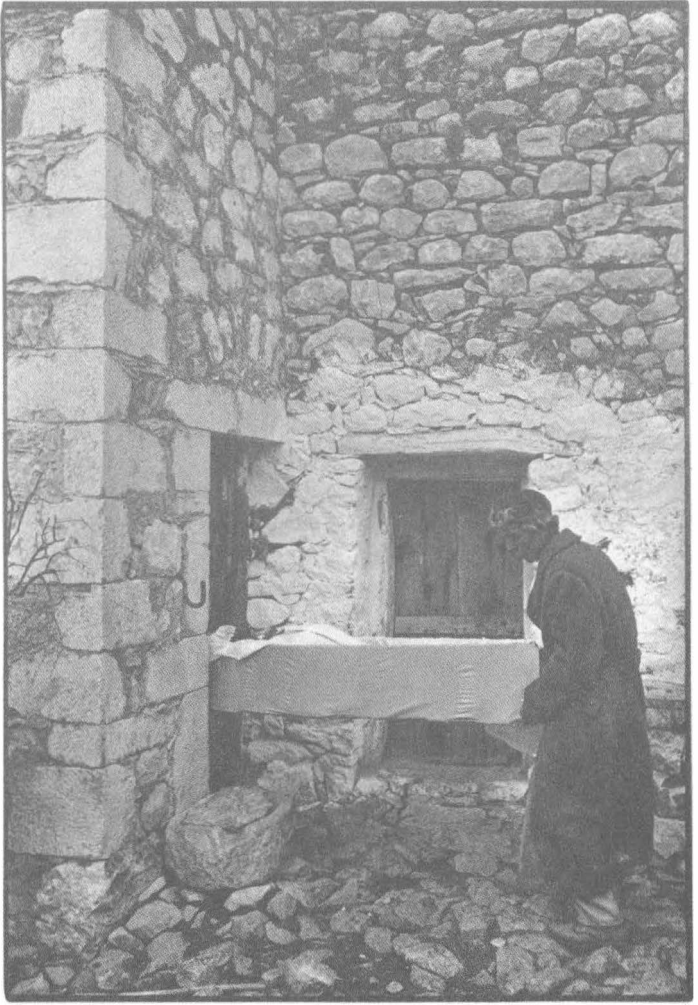
38. Senin o güneşten başını
Senin o yakıcı, ağır ve mağrur
Onurlu yarınlar sözveren bakışını
Sadece ninen taşıyabilirdi sırtında.

39. İki dağın arasında kalmaz kimse
Bayırda kekik ve koyaklar vardır.
Güçlükler dağ kadar olsa bile
İnsanla eşeğin aşabileceği kadardır.

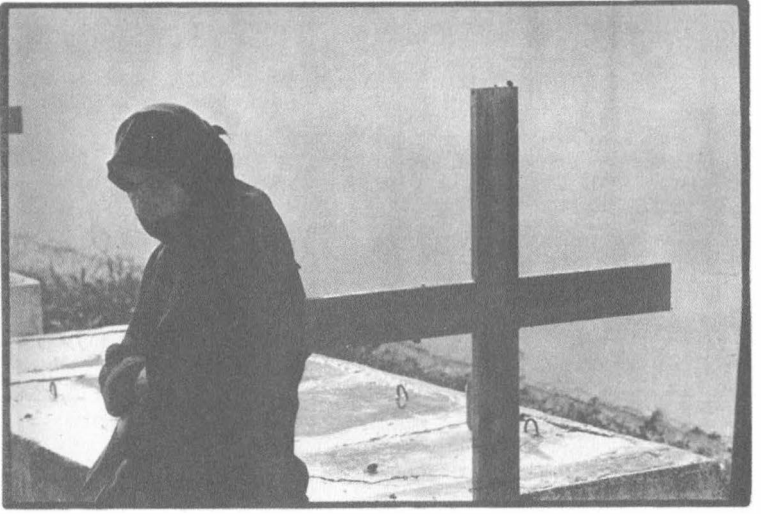
52. Gök alabildiğine mavi,
Toprak alabildiğine geniş.
Bir duvardır duran arada
Herkesin bir selvisi var burada.

53. Girmekte misin kapıdan çıkmakta mısın, hepsi bu.
İki kişi tutar ucundan, dünyaya gelir çocuk.
İki kişi tutar ucundan dünyadan uçar çocuk.
Girmekte misin kapıdan çıkmakta mısın, hepsi bu.

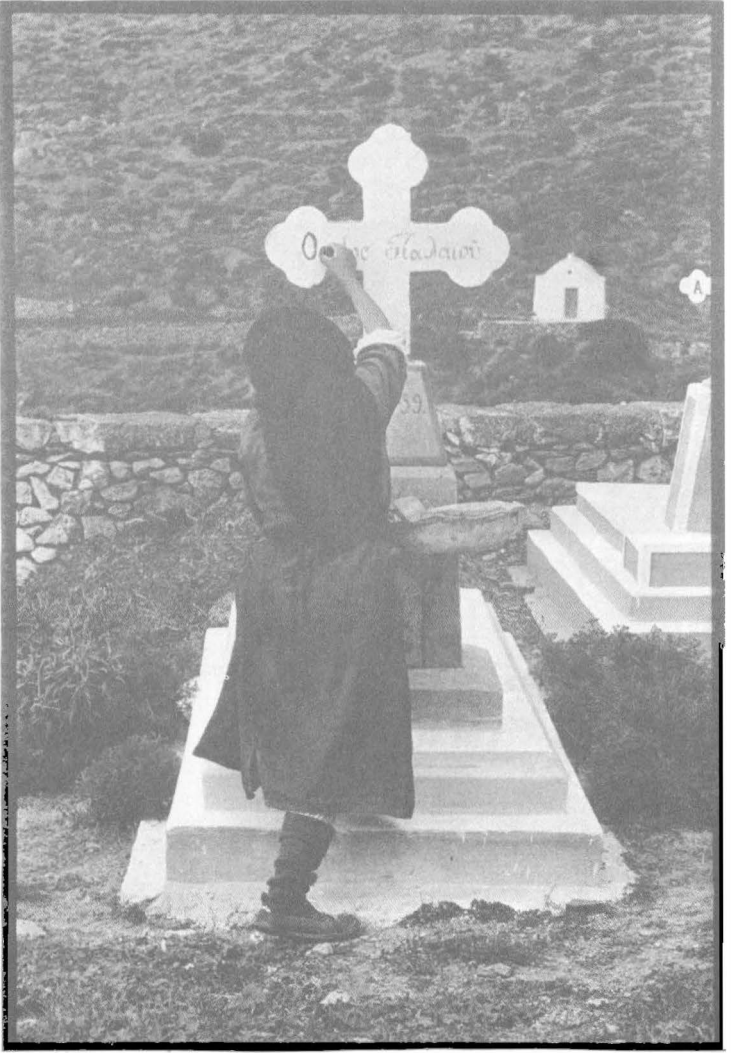
55. Ölüm nerden ve nasıl gelirse geliyor
Kadınları buluyor, öpülesi yüzlerini buluyor.
Saçlarını, dudaklarını, kaşlarını, gözlerini buluyor.
Ölüm nerden gelirse gelsin, anaları ağlatıyor.

56. Yaşayan yumuşaktır kamburuyla.
Yüzündeki, elindeki, aklındaki kırışıklarla.
Ölü dimdik durur, keskindir başı-kolu-bacağıyla
En belirgin iyiliklerinin abartılmasıyla.

58. Ve insanlar ölümü bile güzelleştirdiler
Haç diktiler ölülerine, çiçek getirdiler
Mum yaktılar, gömütlerini ıslattılar
Ve yaşam farkedilsin diye siyah giyindiler.

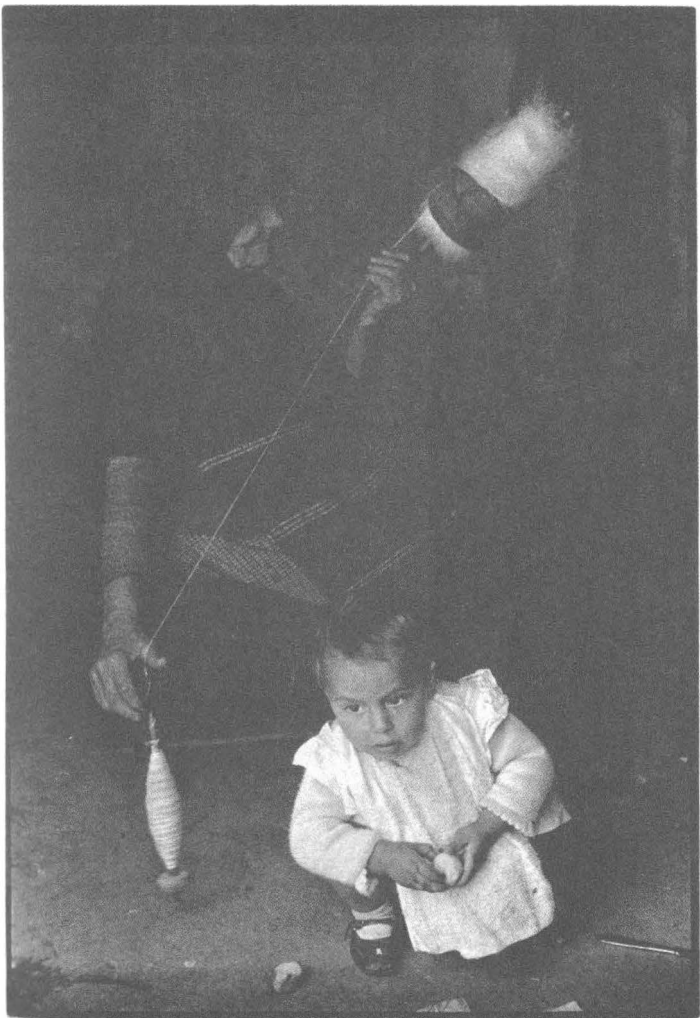
59. İsmi'nin üstünden tekrar tekrar geçiyor
Her yıl, hasattan sonra bir kere
Her ay, dolunay zamanında, tarlada
Her gece, soğukıyla gövdesini saran yatağında.

60. İkisi de toprağa bağılıdır kökten,
Yüzyıllardır beli bükük ikisinin de,
Toplamak, ayıklamak, elemek, özümlemek
Ve yaşama sevinci, zeytin değerinde.

61. Dünyanın her yerinde aynı mıdır
Günlük deyişler, yaşamın savsözleri,
Türk deyimleri, Rum-Rus-Bulgar deyimleri
El öpenleriniz çok olsun deyimler.

63. Koyun kırmak güzel şey kardeşim,
Yün eğirmek gelecek günlere, güzel.
Karalardan aklara akmak güzel şey
“Yaşamak güzel şey be kardeşim.”

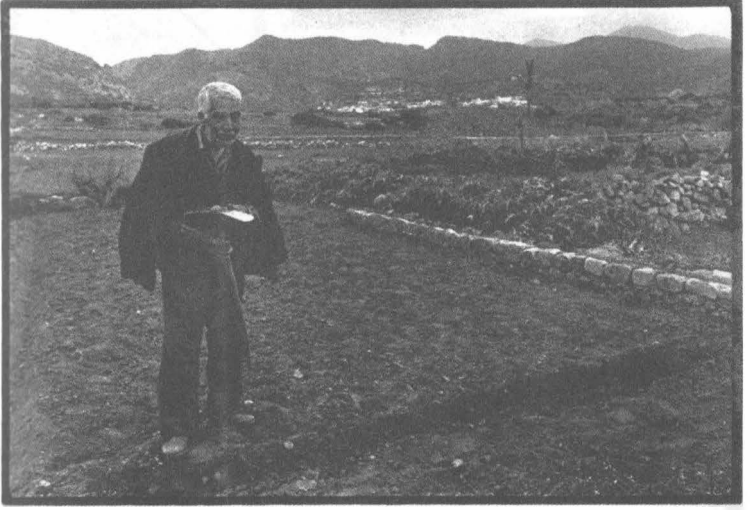
66. Yün eğire eğire geçer günlerim
Merdiven ine-çık, fesleğen büyüte-koklaya
Çocuklar doğura-ere-eriştire
Yün eğire eğire geçer günlerim.

69. Çok değil, kırk yıl önceydi,
Başladı karşılıklı gülümsemeler.
Canlı kalsalar daha bir kırk yıl
Bu dostluk süreceğe benzer.

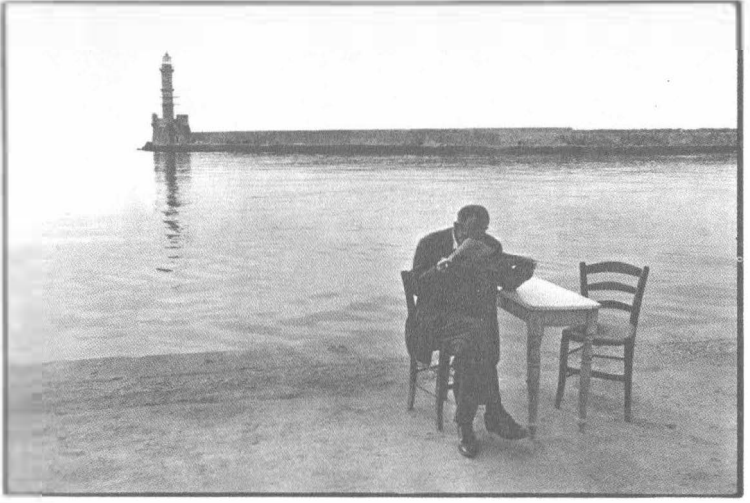
75. Çelişki bütünün içinde vardır
Btnde karşıtlar, kadın ve erkek,
Karşıtlar çekici birbiri arasında,
Küçük kardeşimiz kız mıdır acaba?

76. Sait Faik'in kör Mustafa çıkagelmiş
"Karanfiller ve Domates Suyu"ndan.
Hava kurak olsa, yaş geçse bile
Çiçektir kayanın altında yatan.

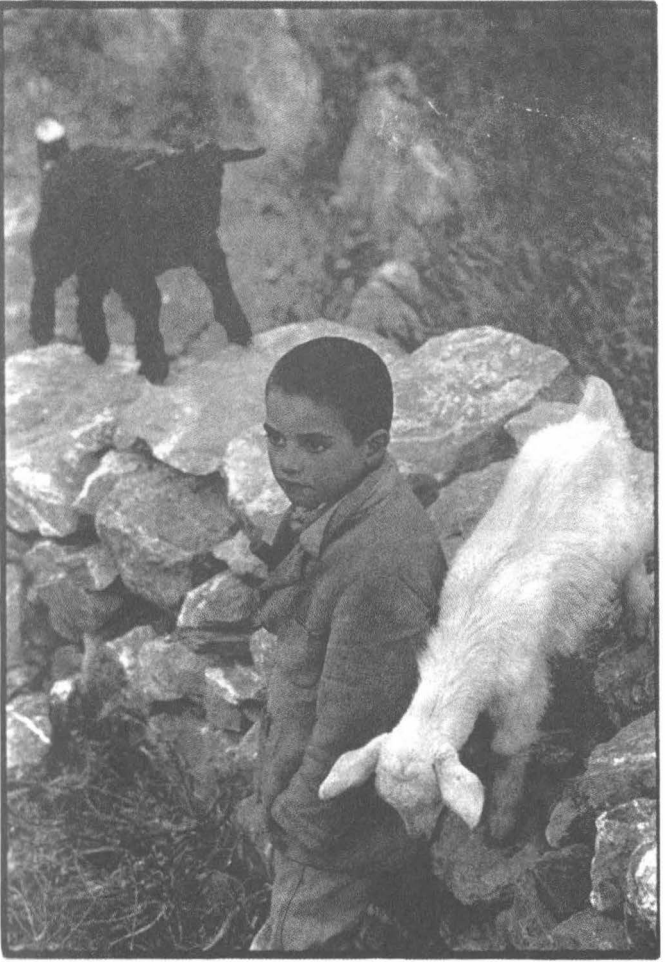
78. Yas tutmak insana karalar giydirir
Evler göçürtür, yollara düşürtür,
Sanki rıhtıma bağlı bir gemi
Yüklüdür, halatları usulluca kesilir.

79. Sabahları gaste okumak iyidir
Sabahları birisini beklemek de.
Sabahları birisiyle çay içmek
Ve sabahları, sırtını denize vermek...

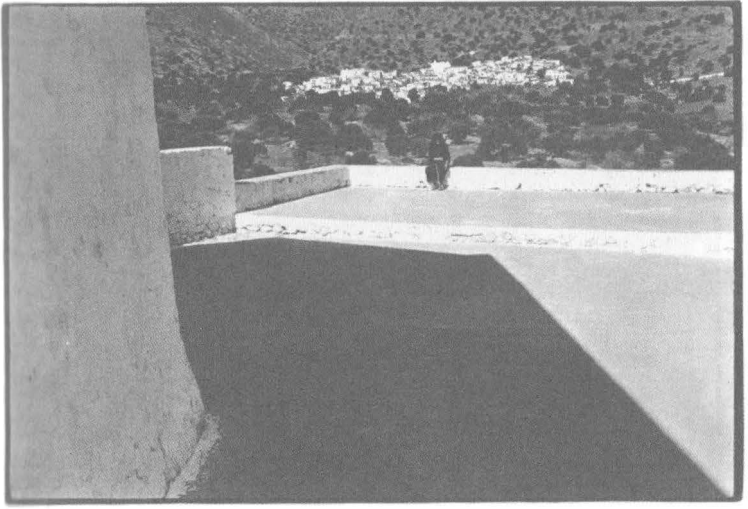
83. Zamanın fotoğrafını çek deseler sana
Neyi çekerdin, ışığı mı, adımları mı
Bastonlu ninemi, taş üstünde duran kızı
Taşı mı yoksa, duvarın dokusunu, havanın kokusunu?

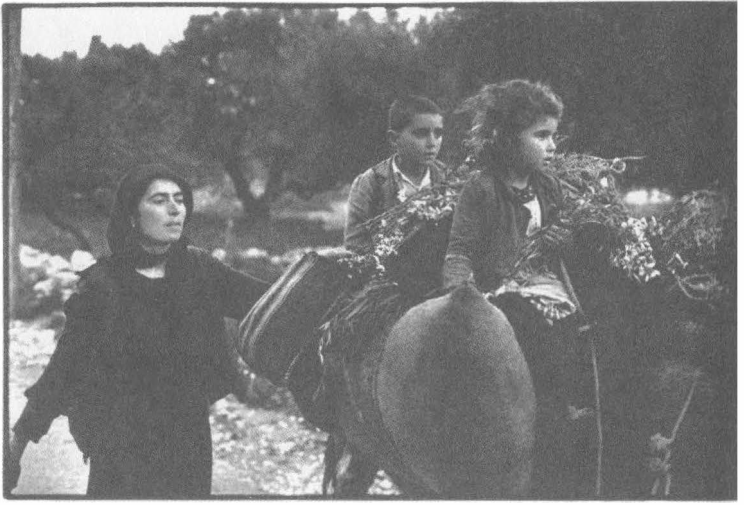
87. Akla kara arasındadır insan.
Bazen birine yaklaşıp çocuk
Bazen öteki daha ağır basar
Ama hiçbirini olamaz hiçbir zaman.

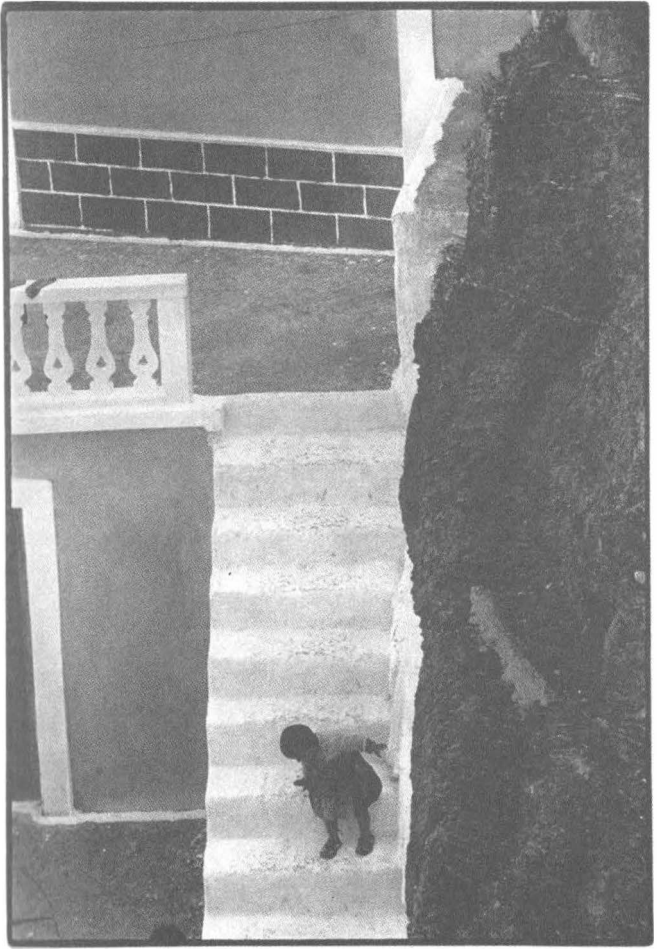
104. Kaç deniz aşıldı senin adına
Kaç göz, kaç beden, kaç yiğit
Kaç toprak yitirildi ve kaç çocuk geldi
Ve gitti, senin adına, güzelliğin...

108. Gölgedir ışığı belirleyen, diyorum
Sesim yankılanıyor: Işıktır gölgeyi belirleyen!
Haklısın ey dağ. Dağdır köyü belirleyen!
Diyorum; gülümseyip yanıtını bekliyorum.

109. Bir günlük ürünü götürüyorum eve
Bir uval fasulya, bir heybe mısır, iki baē nohut
Kabı kabına sıēmayan, yetiēir mi, bir yürek
Günden güne büyümekte olan iki ocuk.

112. Ağır ağır çıkacakmışız merdivenlerden
Bacakların sızlamasın ey Ahmet Haşim.
Sana yaşamı öğreteceklerden
Bir çocuk işte, merdivenlerle oynuyor şurda.

**YÜRÜYÜŞLER VE
DURUŞLAR
(1984)**

PARÇALANMIŞ YÜZLER

İÇTENLİKSE SORULAN

Bir çuvalın içinde dövölür başımız
Su dolu bidondadır tekmelenen gövdemiz
Ayaklarımız mı, tuzlu suda yürüyen yanımız
Hücreler birbirinden ayrılır, elektrikle.

İçtenlikse sorulan
Yanıt verdim işte.

2 Aralık 1981

YAVAŞLATMA

Duruyordu belde işçileri.
Bekliyordu insanlar.

Semirmiş bir dana kadar sağırsı geniş biri
Yakasinda, sanatseven bir derneğin rozeti
Dedi: Bakın işte hayta bütün işçiler.

Umursamadı yanındaki ve tepeden bir baktı:
Onlar emeklerinin karşılığını almıyorlar
Ama ücretlerinin karşılığını ödüyorlar, dedi.

6 Mart 1979

Kirli değilim, hem niye değiştirmeli?

Sabahtan, bahçede dönendi durdu
Ham toprak ayaklarının altında,
Ceviz yine öyle, her zamanki gibi
Yaprakları acı-yumuşak kokuyordu.

Nisanın son günü çamaşır yıkamak
Hem kimin aklına gelir, kim bilir?

Güneş yerdeydi kapı çalındığında
Annesinin elini öptü, yüzü kızararak
Ona sahip olun dedi, yüzü kızararak
Rüzgârla birlikte indi taşlığa.

Saksıda akşamsefaları gözkırıyor
Haydi arkadaş, haydi yarına!

23 Mayıs 1979

HINZIR

Kıştı.

Havadan kurum yağıyordu: Kurum, kurumlar...

Kıştı.

Her kentte ve sokakta şiddetli bir yağış...

Akiyordu radyonun düğmesi ve lağımlar.

Kurşuni bir gök, kendini bir gök sanmış

Her yanda arkadaşları saçsız kalmıştı.

Kıştı.

Güldü berber Yusuf ve kulağına eğildi:

Saçların gürleşsin istiyorsan

İki günde bir, sıfır numarayla, kestir.

6 Mart 1979

Bir söz arandı yumuşatmak için kokuları
Barutla deri arası, nasıl anlatmalı?
Ne söylenebilir akşam karanlığında
Nasıl davranılır, ellerim önde
Uysal görünmeli ellerim, sararmış parmaklarım
İğde gibi kokmalı, söylediğim sözle
İhlamur gibi ferah, özgürlük tüccarı, köpekler!

Hayır'ı bir yumruktu, onu götürdüler.

3 Ağustos 1982

Dışardaki, taflanlara baktı yiyici gözüyle.
İçerdeki, zeytin çekirdeklerini betona sürttü
İp geçirdi içlerinden, bir tespîh, gelsin diye
Taflanların koparılacağı günler... başka günler de.

Dışardaki, bunları nasıl anlatacağını düşündü
Gecedен kalan yağmur ve ıslak asfaltla.

4 Ocak 1982

YENİ ÇIKAN BİRİ

Parmağında gümüş bir nişan yüzüğü vardı
Elimi omzuna koysam, ağlardı.

İçerde sorular soruluyor, yanıtlar veriliyor
Nasıl şiir yazarsın, bir teneke var koğuştta
Nasıl yazmalı, tüm sorun da bu zaten
Ne zeytinyağı tenekesinde suç, ne güneşte
Yosun da yok, hem yön bulman ona kaldıysa...

Sen dışardasın, içerde sorular soruluyor
Yanıtlar veriliyor kanla, bir gök olsa
Üstüne uzansam diyorsun, bulut çizsem, uçsam
Herkesi öpsem, ayaklarım ağrımaz, taşları atsam...
Ve bütün dileklerin oluyor, içerdeki susunca.

Kalakalıyorsun, avucundaki cam kırıklarıyla.

Parçalanmış yaşamlar ortasında, parçalanmış
Ellerin nasıl da uyumluydu yaşamla.

7 Ağustos 1982

GÜNEŞ

Hadii, diyordu dedesine, pantolonundan çekerek
Gidelim, hadii dedee.

Dede, çocuğa göstermeden yüzünü sildi mendille
Çiçeklerden başını kaldırdı mavi gökyüzüne
Sonra çocuktan yana, yeryüzü çiçeğine...

Mezarlığın kapısına doğru elele yürüdüler.

8 Ağustos 1982

Sazlıklar arasında oynaşıyordu güneş
Sen çamura batmıştın dizlerine kadar,
Bir parça ışık için, saçlarının dibi ıslak.

Mahalle ürkütürdü beni ne zaman gelsem
Evin ürkütürdü, batakhane bir çiçek
Geç anladım bazı şeyleri, seni geç anladım.

15 Şubat 1982

PÜSKÜRTME

Herşey yerli yerindeydi, masalar, sandalyeler
tabldot tepsileri, tabaklarda yemekler
Tütüyordu hâlâ. Kabukları soyulmuş bir portakal
Duruyorda orda, üstünde bir kızın parmaklarının sıcaklığı
yanında yarım bardak su
havada gülüşmeler, çatal bıçak sesleri...

Herşey yerli yerindeydi, ve kuşkusuz onlar da
Toplamışlardı işlerine gelenleri ve gelmeyenleri,
afişleri, pankartları, duvar gastelerini
kırık camları, kurşun kovanlarını, sopaları
kanlı bir ayakkabı tekini
gözleri yuvalarından fırlayan gasteciye.

Herşey yerli yerindeydi, öğrenciler yemekhaneye
döndüklerinde.

23 Aralık 1979

DERSLER

I

On yıl geçti aradan ve dün
Vuruldu birimiz daha.

Bugün düşenler on yaşındaydılar
Yanık tarlalarda köstebek öldürerek
Uçurtma peşinde mahalle arasında
Küçük kardeşini beslerken, ya da

On yıl geçti aradan ve dün
Toprak yine aynıydı, kırmızı toprak
Yalnız tepeler biraz daha çıplak.

II

Yürüdük işte bu bayırdan
Adam boyu çamlar arasından,
Küçüldü çamlar biz yürüdükçe
Ve on yıl geçti aradan:

Sana, çam dikenini bir yorgan
Naylon siper torbaları, yarı patlak
Bazen tektük kurşun kovanları
Sarı, ve bir kızın yakasında solmayan...

On yıl geçti aradan ve şu sorular
Efsane bile değildir onlar için artık:
Su deposundaki aşçıyı kim vurdu?
Öğrenci niçin kurşunlandı arkadan?

Kullanılmış naylon koruyucular buna tanık.

III

On yıl önceydi ve
Kızıl çiçekler sürerdi çatlayan toprak
Kızıl, ve bir kızın yakasında, solmayan...

17 Temmuz 1980

IV

On gün geçti aradan ve dün
Yasaklandı çamlar arasında yürümek
Yasaklandı artık.

10 Kasım 1980

BENİMSEME

Nasıl buldunuz burayı, diyordu, nasıl
Israrla soruyordu bunu gözleri.

Burda ölmek ve doğmak, aynı kapıyı açmak
Bu kent sanki hiç yaşanmamış
Ve sadece kendi dışına açılan yollar
Nasıl koydunsa öyle duruyor, sadece çayları
Yumuşatılmış r'leri, toprağın rengi gibi
Saçların gibi, herkes yağız ve esmer
Herkes nedenini bilmeden yıkıcı, ve sadece
Usul ince bir dere akıyor bu kentten dışarı.

Sana gelince, burda doğuyor ve ölüyorsun
Doğrulanmayı istiyorsun başkasının eliyle
Belki bir minare olabilir o başkası
Bir tespih, ezan sesi, durgun ve sıcak hava
Esans satan yeşil takkeli cami avlusunda
Yani burda doğan ve aynı anda ölen
Aslında söylediklerimin ağırlığını duyuyorum
Aynaya baksan, belki de o atarabacı.

Söylediklerim ağır, haremlik de, başörtüsü de
Ve bugün bir yağmur bekleyen tarlasına
Yarın bir baskı bekleyebilir, davranmak için
Çatlamasını isteyebilir toprağın ve çiçeğin
Bu ağırlığı kendi başına kaldırmadıkça
Doğan ve ölen sensin, yoksun belki de
Oysa ben, onlar da olduğum için konuşuyorum
Başkalarının adına, yani kendi adıma.

Otobüsteyim, yanımda usul ince bir dere
Yanımda onun sorgulayan gözleri
Ve yanımda bir ihtiyar, ki ölmekte ve doğmakta
Dışarda tüm Erzurum töhmet altında.

20 Ağustos 1982

GÜÇLÜK

Esirgeyendi,
Bağışlayandı.
Esirgendi,
Bağışlandı.

İsmarlanmıştı çünkü, ne zaman adı sorulsa
Bilmiyordu, ne zaman yaptıkları... Ama
bir kara çarşafın kıvrımına
bir hutbeye, bir vaıza
bazen hiç olmadık bir yere
otomobil camına, kız aynasına
bazen şerefeden şerefeye mahya gibi
devlet adamının cuma namazına
Sıkışmıştı.

Oysa yaptıklarını bilmiyordu.
Birgün heryeri aradıklarında,
Yoktu.

7 Mart 1979

HUZURSUZLUK

Ustayım, yaptığım işi iyi yapmak da önemli, dedi
Nasırlı parmaklar altında
Dümdüz akıyordu ceviz karyola, bir çifte doğru
Duvar da kehribar tespîh
Anne ve babasının fotoğrafları, çocuklar ve geyik
Bir çifte doğru, ikilem
İkisi de önemli, mobilyanın yetmediğini bilmesi
Ve bütün bunları düşünmesi.

Sabah beşte uyandığında
Hâlâ, ikisi de doğru diyordu, alnını kırıştırarak,
İkisi de doğru diyordu, eli karısının karnında.

7 Ağustos 1982

UÇUK BİRİ

Yüzündeki asit kırmızısını bir dostundan
Mahzunluğunu annesinden almış...

Bir parktayım ve kanepenin üstünde
Ekmeksizim, uğramazım, öyle uzanmış
Annem saçlarımı saklardı benim
Parkam akşamki yağmurdan ıslak
Ve bil ki serçelerden sırtımdaki bu ateş
Yüzüm yanmış, dudaklarım uçuklamış
Bil ki bu kenttir beni öldüren, işsiz
İşsiz annem saçlarımı ilk saklayandı benim
Senin de dökülenlerini toplamanı isterdim.

Parçalanmış yaşamlar ortasında, parçalanmış
Yüzün nasıl da uyumluydu yaşamla.

14 Ağustos 1982

ZAMAN AKIŞI

Anılar ve havuzlar birbirine karışır
Koparmayın, yaseminler düşün üstüne:

Havuzun kenarında yürümeyi bırak
Kurumuş incirdeki yosuna bak
Parmaklarını gezdir duvardaki yosun izinde.

Karpuzlara erişmek ister misin benimle?
Tıpa nerde, tıpa nerde, tıpa nerde?

Sudaki yansım o zaman yüzüme çarptı
O anda şimdiyle kalakaldım yüzyüze
Serinlemiş bir karpuz gibi topladılar beni de.

Şimdiyi bulduğumda zamanın akışını gördüm
Tıpayı buldum işte, tıpayı buldum.

O zamanlar henüz küçük bir çocuktum,
Kurumuş ağaçları sulayacak çağdaydım.

25 Aralık 1981

BANA ADINI BAĞIŞLA

İnce ve berrak akıyor avludaki çeşme
Duvarda bir oyuk, tel kafes, içinde keklik
O kafesi aç bana, yüzyıllık kapıyı aç
Merdivenlerden çıkayım, ıslak taşlara basarak
Parmağımı ocağın isine çalayım
Kırmızı gerdanlık biberleri koklayayım
Çomarın öfkesini duyayım damda
Başodaya gireyim, sedire yayılayım
Binbir tarih var duvardaki nakışlarda
Ela gözlerinle seni bulayım karşımda
Çocuklar uyusun kimse yokmuşcasına.

Sahi, belki yüz çocuk girdi içeri benimle
Adlarını bilmiyorum, gel birlikte koyalım.

Ama önce, bana adını bağışla.

6 Haziran 1982

YABANCI

İçerdeki odadan Yunan müziği geliyor
Sen aynanın karşısında saçlarını tarıyorsun
İzlerimi silmek için, oysa bir dokunsam...

Ben senin arkandayım, ikimize bakıyorum
Duvardaki çatlağa, aynanın dökülen sırina
Senin o bitmeyecekmiş gibi olan doğallığına...

Şarkı bu gece benim olacağını söylüyor
Senin bir yakut olduğunu ben söylemiyorum
Doğru; yabancı dil bilmiyorsun

Bu gece musluğun damlamasına aldırمام
Bu gece üstelemene boyun eğer, az içerim
Bu gece tatlı bir adam olurum; kalırsan.

23 Aralık 1981

KIZ

Merhaba, desem, merhaba diyor
Eleştirsem, aynı eleştiri bana da,
Sokulsam yanına, o da sokuluyor
Öpsem, aynı yerden o da.

İnsan kendi kendiyile evlenebilir mi?

12 Ocak 1982

SAFLIK

Kolların boynumda kalsın, demiştim.
Kolların boynumda kaldı, sen gittin.

Sanki kolları olmayan bir adam
Ve büyük bir armağan, taşımak için...

6 Ocak 1982

BİTİŞ

Gelmesini bir yıldır bekliyordu
Kucağında kendi adını taşıyan çocukla
Gelmesi yine de beklenmedik oldu.

Mutlu olduğuna sevindim, demek istedi
Ama gördüğüme değil, demek istedi
Bir saat sustu ve hiçbir şey demedi.

Kapı, bir kitap kapağı gibi kapandığında
Düştü gözlüğü yere, düştü gözlüğü yanına.

6 Mart 1979

DOĞRULAMA

Kahvede bile oturamadım, oraya çöktüm
Kapının önüne, hayıtların ve suyun yanına...
Bakkal, manav ve muhtar, çalışan kimse yok
Eski evler, eski ilişkiler, köhne bir düş...
Sarı bir gökle süslenmiş kahverengi bir kasaba
Dünyayı vermeliydi toplanan çocuklara
Toprağa bassınlar; işte bugün evin kapısı
Yarın, bahçedeki kayısı ve fıstık ağacı
Öbürgün, mutlaka başka bir dünya.

Boylarını ölçsünler diye, dünyayı verin çocuklara.

2 Ağustos 1982

YALNIZLIK

O zamanlar ne zaman aynaya baksam
Elinde bir sigarayla görürdüm, ya da
Piposunu yakmaya çalışırdı.

Eczalı bir kibrit gibiydi
Yakınlarındaydı en mavi alevi,
Ve kendine; bunu nasıl bilebilirdi.

19 Ocak 1982

ÜRETİM

Su birikintisinde bir parça bulut vardı
Su içen bir serçenin yüzü, tüyleri
Elma ağacının bir dalı ve yaprakları...

Dünyada tümü farklı uzaklıktaydı
Şimdi tümü de aynı uzaklıkta
Yani benden, su birikintisi kadar uzakta.

Bozdum bu uzaklığı, ayağımla
Sözlerimle dönüştürdüm onu bir yakınlığa.

1 Ocak 1982

GECE YÜRÜYÜŞÜ

ADLARINI ANMADAN

Yazacaksın burada, dedim kendi kendime.

Cebindeki defteri boş bırakarak yazacaksın
Aklına yazacaksın, bastığın çakıl taşlarına
Sabah beş karanlığına yazacaksın, koşturtmalara
Bekleyişlere yazacaksın, senin için acı, bir zevk onlara.

Nasıl ağaçlar beyaza boyanırsa, boyatılırsa
Nasıl deve tabanına su verilirse her gün
Su veren için bir kaçıştır, doğa parçası, başarıdır
Su verdiren için sonuç önemli, bir gösteriş...

Yazılmayan şiirlerin bedelini de düşün.

23 Ocak 1982

DUVARDAKİ AYNA

Ben aynanın önündeyim, sen karşımdasın
Nasıl da değıştin, bakır tel bıyıkların
Giysilerin vardı, şimdi kişiliksiz
Düpedüz çıplaksın, bir başlangıç yitirdiklerine.

Gözlerin böyle büyük müydü, kimbilir
Büyük bile olsa, bu kadar değil.

“İnsan işte bu, yaşama karşı tavrıyla”.
Derler bazıları, doğru söz söylercesine.
Sonra bir güzelliğe girmeye çalışırlar
Sonra bir güzellikten çıkmaya...

Gözlerin böyle büyük müydü kimbilir.

Biz aynanın önündeyiz, onlar karşımızda
Saçları döküldü, dişleri kırıldı
Tahta bacak yontuldu, kardeşler yitirildi
Biz ayakta kalalım diye, onları sahiplendik.

Biz aynanın önündeyiz, biz karşımızda
Arkamızda kırmızı bir yangın kovası
Alevleri gözlerimize vuran bir ateş
İçimiz durmadan yanar, yanacak da.

İnsan işte bu, yaşam içindeki tavrıyla.

4 Nisan 1982

TAM İÇERİ GİRERKEN

Kapıda bir gül vardı, bütün pembediğiyle
Onlar bin kişydiler yanından geçerken.
Dışarda bıraktığını anımsattı birisine
Ve yeşilin her türünü, nasıl pembediğiyle...

Şimdi o gülü büyütüyorum içimde
Kanattı yüreğimi, kanatsın, o açık rengiyle.

25 Kasım 1981

YÜZ METRE MESAFEDE, DÜŞMAN

Kendilerinin olmayan bir dille konuşuyorlar, burda
Kendilerinin olmayan bir yumrukla vuruyorlar,
Kendilerinin olmayan bir gövdeyle davranıyor
Kendilerinin olmayan bir dünyada yaşıyorlar.

Oysa güneş hep aynı gölgeyi veriyor, aynı saatta
Çocuklar oluşuyor, yapamadıkları yapılıncı,
Üzülüyorum, üzülüyoruz, üzülüyorlar dışarı çıkmayınca
Günde üç defa acıktıklarını sanıyorlar.

Ve önlerine yenebilecek birşeyler konuştuğunda
Sevinip susuyorlar; en çok da buna...

27 Aralık 1981

HAVALANDIRMA

Havalandırmak için açtım sırtçantamı
İçindekiler bir bir toprağa döküldü:

Kimliğim; herşey bu cüzdandaymış, garip
Tek bir sigara, belki de içilmeden atılacak,
Sararmış iki mektup denetimden kaçırılan.
Boş cep defterim, Mustafa'yla almıştım.
Dolduramadım içimdekileri açıklamaktan.

Battaniyem yeni bir battaniye, hep altta kalır
Güveler de tel tel etmiş, ne güzel.
Sonra bu sopalar kırılmak üzere
Toprağa gömülecek parçaları paslanmış.
Hepsi bu kadar, hepsi bu kadarmış.

Uzandım toprağa, düğmelerimi çözdüm
Göğsümün kıpırtısını o zaman gördüm.

24 Aralık 1981

BEKLEYİŞ

Sırt sırta oturuyorlar ve soğuyan terleri
Tuz izlerinden belli, eski günlerden
Sırt sırta duruyorlar alanlarda, dimdik
Boyun eğmemek için, ezilmemek için, sadece
Taşımak için dünü bugüne, bugünü yarına
Sırt sırta, kitaplar nasıl durursa raflarda.

Ve biliyorlar, kitaplar okunmak için.

1 Ağustos 1982

GECE, BİR PENCERE GİBİ AÇARDIM GÖĞSÜMÜ

Yukarıda leylekler olurdu bulutlarla
Bin kadar olurlardı göçe hazırlanırken,
Seninle olurlardı, süzülür ve dağılırlar
Senin itkinle toplanır, gider olurlardı.

Aşağıda biz olurduk, toprağa çökmüş
Bin kişi olurduk, bitkin ve ezik,
Yukarıya bakar, iki bin göz olurduk
Göz göz olurdu ayaklarımız, ellerimiz, yüreklerimiz,

Yukarıda herkesin bir kuşu olurdu.

20 Kasım 1981

HİRS MIYDI

Hırs mıydı her zıpladığımızda altımızda duran köpek
Hırs mıydı üstünden uzun atladığımız bok çukurları,
Hırs mıydı yere tükürme yasağının üstüne tükermek
Hırs mıydı gözlerin kapanması onlardan biriyle
karşılaşınca,

Hırs mıydı, yoksa biz mi, durmadan namlunun ucunda?

25 Kasım 1981

ARADA DİKENLİ TELLER VARDI

Ve beşyüz kilometre uzaktaydı karısı,
Ellerini kavuşturdu, belli, namusu burda.

Ve ne kadar da uzaktı deniz
Üç metre ötemizde değildi sanki.

Namussuz, desem, dövmeye kalkardı ama.

28 Kasım 1981

O DA BANA KENDİMİ

İzin günleri kendimi bir çocuğa veririm
Tavla oynar kıyıda, kardeşleriyle
İskelede demir babalara çöker, bakar
Beş yıldır denize taş atıyordur, yine atar
Ağzı sulanır, yanında birisi birşey yese
Banliyöye kaçak biner, görevlilerden kaçır
Köşe başlarına gelse, yolunu değiştirir
Başını sakladığını sanır iğreti şapkalarla.

Otobüse binse, sahanlıkta yere oturur
Kokar, hem de nasıl, en çok da ayakları kokar
Kahvede masaların üstüne ve altına çömer
Bütün kızlara abidir, kardeştir, eştir
Tüm dünyayla dosttur, onlar düşman olsa da
Onlara benzemez, tamam, sorunu varolmakta
Evcilleştirir dünyayı evden uzakta.

İzin günleri kendimi bir çocuğa veririm
O da bana kendini verir: O çocuk benim!

20 Ocak 1982

HAYDARPAŞA BURASI

Kaç kere yanaştın bu minyatür iskeleye
Kaç kere bağlandın ve çözüldün, saçlarınla
Kaç kere lastiklerin ezildi, palamarın koptu
Kaç kere düdük çaldın bir çocuk istedi diye
Kaç kere öptün o kızı dudağının üstünden
Kaç kere sarıydı içerisi, sıcak ve rahat
Kaç kere çarptı yüzün o tuzlu yağmur
Kaç kere yanaştın, eli yanağında sandın
Kaç kere sarsıldın, bir karanfil elinde.

Kaç kere yaşadın, duydun ve eskidin
Kaç kere merdivenlerden indin, Glasgow 1859.

İskeledeyim; atlarken gördüm yeşil denizi
Her yan yeşil, yine de kimlik denetimi...

18 Kasım 1981

GİZLEME

Banliyöye kaçak binen simitçi çocuk...
İstasyondaki küçük, ahşap yüznumara...
Kompartmanda ağlayıp tartışan dilenci...
Sepetlerle kumsala inen yorgun aileler...

Ama şen aileler, afacan çocuklar, fırladıklar...
Ama püfür püfür esen, diriltici rüzgâr...
Kendilerini gölete atan küçük çocuklar...
Çarşaf gibi suyu gagalayan serçe...

Ayırdımda değiller, çünkü çırılçıplağım ben de.

26 Ocak 1982

BELKİ DE EN ZORU, HEM DE KALABALIKTA

Gökyüzünün yarımküre olduğunu bilmek
Dört yöne bakmak, kızgın güneş altında,
Güneş başucu noktasında, yüzünü yukarı dönmek
İşemek toprağa, üstüne oturmak beş dakika sonra,
Atların dışkısına basarak yürümek
Denize girmek, gövden mazot kaplansın diye
Zorunluluk ama saçmalık, bilerek.

Merhaba, dedim sana, amacım arkadaşlık etmek
Yitiklerin en zoru: arkadaşın yitirmek.

19 Ocak 1982

EKMEK, YA DA

Bir yufkadır daha çok, drlp birlikte yenir
Birlikte aılan bir ift sözdür, bir selm, gz krpması
Büyük yeri bellidir, Doğuludur; ses doğrular davranışı,
Burada, ya da sayrl, seninle ay iiyordur o da

Gece omzunda kuştur eli: yol arkadaşı...

26 Kasım 1981

O ANDA

Bir ot olmak isterdim, üstüme düştükleri
Bir martı; sisle birlik havalanan ve konan,
Bir sopa; dövmeyen, dövülmeyen ve ağlamayan
Bir anıt; buralarda bulunmayan dürüstlük anıtı,
Bir düdük; su altında öterek balıkları eğlendiren
Bir bağcık olmak isterdim, bileği gevşek tutan.

Umutluyum yine: de; ben, bacağı kırılan.

27 Kasım 1981

MARDİNLİ

Mardinli bir güvercin gibi, kanadın...

Kuş olup da uçsan, telefon etmezdin
Vuramazdı baban sedef kabızalı piştolla,
Tutamazdı amcan tek bacaklı kaçakçı
Hem nasılsa sen de artık usta nişancı.

... bir güvercin gibi, kanadın mı, teleğın...

Kuş olup da uçsan hastaneden evine
Esmer bir gölge olurdun çocuklarına,
Dizindeki büyümeyi herkese göstermezdin
Ve önemini herkese sormazdın sonra.

... kanadın mı, teleğın yapış yapış kan!

Kanser olduğunu söylemek bir kuşu
boğmak olurdu.
İçimde bir manyetolu telefon, açılmadı,
çınladı durdu.

31 Kasım 1981

ELİMİZDEKİLER

Alanlar boşalınca daha küçülüyorlar,
Daha bir güzelleşiyor hava, nefes almâyınca
Daha ağırlaşıyor, geçmişî düşününce,
Yol daha da uzuyor, yürüyünce.

Belki de bir yanılısamdır bu sadece
Ve yanılısama olmayan tek şey: gece.

2 Aralık 1981

SEN Kİ

Çıplak gecede kan oluğu, lacivert kasatura
Sıcak bir kın arıyorsun kendine
Bir düş mü bu, gökyüzüne bakıyorsun:

Yıldızları saysan, bir çektik daha açsan...
Namluyu döndürsen, kaç turda bir çıtlama...
Doldurup boşaltsan, gece bitse diye...

Bunları yapmayacak kadar büyüdüñ,
Yatmayı, kalkmayı ve yürümeyi öğrendin
Şimdi de kendini çoğaltmayı denë.

Kapalı kamyonlar geçiyor, onları düşün
Hey sen; nöbete duran, kendi kendine!

19 Ocak 1982

SUSKUMUZUN YANKISI OLAN

Geceyi,
Uzun takırtılarla karnımızı deşen geceyi

Sabaha,
Uyanacağımız o lacivert kar sabahına

Bağlayan,
Hani söz vermiştin bana, o çocuk
Başını güneşe tutacağımız
Görmediğimiz o çocuğun ardından ağlamak...

3 Ocak 1982

VE BAŞLADI GECE YÜRÜYÜŞÜ

Kaç kere kalemi elime aldım ve düşürdüm
Ayaklarımın verdiği ürkü kollarıma tırmandı
Oysa tırmanan onlardı makilik bayırları
Toz, küf ve paslanmış araçlar arasında,
Ve tozlandıkça daha net seçiliyordu yüzler
Bir sigaranın yarım kırılarak paylaşıldığı
Bir bardak çayın, bir matara suyun, bir resmin artığı
Yürüdükçe daha iyi tanıdım arkadaşları.

Üstelik de gece, üstelik de bir kızın sesinde
Ne vardı bilmem, belki bir çocuk, bir ömür
Yitirilen birşeyler işte, karanlıkta kalan
Ve tek camı kırık bir fener elden ele
Pusulamız kırık, tek yıldız yok, ay da battı
Terden hamurlaştı göğsümdeki gazete
Tuzlu suyum bitti; ayaklarım, ayaklarım
Su dolu bir çuvalda yüzüyor gibi.

Üstelik de gece, ve adımlardır bizi ısıtan
Koyvermeyen, bizim olan, ve bazen de, terkedilen
Onu gördüm, marşlar nasıl da değişmişti ağzında
Daha da ağırlaştı ağırlıklarım.

Üstelik de gece, ve toprak yakındır bize
Yakındır göğsündeki o kızın resmi kadar
Götürürüz onu her gittiğimiz yere
Uzanırız üstüne, bir ikramdır bu kendimize
Hiç olmadık yerlerde ölürüz, öldürülürüz
Bir duvar önünde dururuz, bir ipin altında
Ve sonra cebimizdeki o resme, toprağa gömülürüz
Oradan başka göğüs ceplerine, elden ele.

Üstelik de gece, bir sürü resim oldu göğüs cebimde
Güller ve selviler de süsleyemez artık onları
Bizi ölmek de kurtarmaz, artık yürümeli
Çünkü ölürsek, firarımız verilir belki.

Artık yürümeli, bırakarak bütün ağırlıkları
Eski sevgilileri, iğreti arkadaşlıkları
Artık yürümeli, düşünerek bastığımız yeri
Artık yürümeli, bu kırmızı fenerin ışığında.

4 Aralık 1981

YAĞMUR SUYU TOPLADIM SANA

Yağmur suyu topladım sana
Bütün yoldakilerin adına.

Yağmur suyu topladım, bilesin diye
Kekik kokusu burnunun direğinde
Arkadaşım var o dağlarda yaşayan
O yolları yürüyen, o damlara düşen
O sulardan geçen, o sularda yatan
O suları içen; bilesin diye
Nasıl damıtılır su, nasıl hakedilir

Nasıl umut kapısı olunur,
gece yürüyüşünde.

6 Haziran 1982

MOLADA

Bir ateş yaktık, bir anı bizi izleyenlere
Yarın gelip bulacaklar ayak izlerimizi,
Kararmış taşlar, yanmış otlar, kurşun delikleri
Çözülecek yanlışlarımızın ve onurumuzun şifresi.

2 Aralık 1981

BAĞIMLI ŞİİR

(1986)

*1981, ODTÜ Edebiyat Kulübü
Şiir Jüri Özel Ödülü*

Ergin Güne için...

*Ozanım ben,
halka tanıklıktır görevim.*

Deniz kıyısında bir yer... Gecenin lacivert ağırlığı denizin köpüklerini bastırıyor. Kayalıkta çatlayan suyun sesi, biraz yukarıda, asfalttan yansıyan motor seslerine kanşıyor. Araba tıklarının kavrayıcı ışıkları ve oynayan sarı ışık odakları...

Kıyıda birdenbire yükselen dağlarda tam bir sessizlik var. Gecenin ayazı ve sert rüzgar kayalıkta tüneyen tüm hayvanları kuytuya itmiş. Ölü doğa, sadece çamlarda rüzgar... Ama dikkatle baktığınızda, hareket eden bir karaltı, daha doğrusu bir aklık çarpıyor gözünüze. Genç bir adam bu; ceketini gecenin ayazına karşı koluna aldığına bakılırsa, uzun süredir yürüyor olmalı. Hep yukarıya doğru; sakin ve rahat bir yürüyüşü var, sanki evine döner gibi. Ama bazen durup arkasına bakıyor, aşağıdaki asfalta, sarı ışıklara. Sonra tırmanışını sürdürüyor, ceketini rüzgar yönündeki omzuna alarak, daha hızlı adımlarla, daha çevik.

Yalnız bu gençadam... Ama belki de değil.

Atıldanıyor... Gece, ayaksesleriyle doluyor:

I

Bütün gün kırlarında dolaştım yurdumun
Oynak tepelerinde, ayartıcı ovalarında.

Bütün gün kırlarında dolaştım senin
Bir avuç toprak arayarak, boş, serin
Oysa ne kadar anlamsız tarihsiz bir toprak
Tarihsiz bir ev, tarihsiz bir insan aramak,
Bazı şairlerden sonra geçti artık
Geçti artık bazı şeyleri anlatamamak.

İşte bir sürü bitki, adını bilmediğim
Kuzukulağı, devediken, ısırğanlar yanında
Sarı ve kırmızı açan, bildiğim, görmediğim
İnce gövde, narin yaprak, al dudak
Yere yayılcı, sarılcı, gramafon
Kimbilir hangi derde deva.

Bütün gün kırlarında dolaştım senin
Yaşamak bir yanımda aldı başını gitti
Bir yanımda besleyici ve yabancı otlar
Biryerlere bağladılar beni, adlarını bilmesem de
Kenetlemişler ya ayrıkotları kadar sıkı
Biryerlerde, biliyordum, bulabilirdim.

II

Akşam tütün dumanlarıyla inerci soframıza
Ve biz, o çocuğu görürdük aramızda:

Nedir bağımsızlık, bağımlı olmak mı
Bir kuşun gülüşüne, bir kızın kanadına?
Hazırlıp bir ömür... Ben yokum buna.
Doğrudur, bir süre şöyle söylenebilir:
Bağımlılıklardır bağımsızlığı oluşturan.
Oysa küçük şeylerdir büyükleri yaratan.
Her kim bilebilir küçük yanlışları
Büyümeden?.. Bir mesleğin seçimi
Elleri kansız bir katil yaratabilir,
Bir yaşamın seçimidir, derim ben.
Bir kızın seçimi
Bir oğulun seçimidir bir bakıma.

Bir süre bunlar söylenebilir, doğrudur
Ama hangi bağlamda?.. Şimdi sen ey şair
Bağımlısın şiire. Ama bağımsızsın da.
Bağımlı şiir, dedin ona, köpeksi gülüşünle
Oysa biliyorsun, senden daha özgür:
Seni astılar mı ölürsün, o yakılsa da kalır.
Seni övseler, şımarırsın, o kendini korur.
Seni sevseler, büyürsün, tek ayrıcalığın burda.
Bağımlıdır şiir de, evet; insana.

Denizi düşün; bir oluşumdur, devinir
Bir bütündür, ama parçalanır dalgalandığında
Yine de kuruduğu görülmemiştir ırmaklar gibi,
Bir trajedidir onu besleyen ırmakların kuruması.
Bir süreçtir, suyun tarihiyle eşanlımlı.
Bir halktır, suyun tarihiyle eşanlımlı.
Bir düşünce, suyun tarihiyle eşanlımlı.
Bir damladır, okyanusun büyüklüğüyle özdeş.
Eh biraz büyümüştür kısacası.

Yani küçük şeylerle gelindi bugüne.
Küçük bankalarla, küçük bonolarla, küçük tahvillerle
Küçük gayrimenkullerle gelindi bugüne.
Küçük adamlar, küçük mülkler büyüdü birdenbire
Ve küçüldü bu ülke... Bu böyle bilinmeli.
Şimdinin bilinmesi yetmez
Onu geleceğe yetiştirmeli:
Küçük bağımlılıklarla gidilecek bağımsızlığa
Ve haykırıyorum işte: Yaşasın Bağımlı Ülke!

Nedir bağımlılık, işte bir söz
İşte bir urgan sıkıyor boğazımı.

Deniz koyun çocukların adını.

Gördüğümüz gibi yitirdik isimsiz kahramanımızı
Yarattığımız gibi yitirdik... Şimdilerde
Akşam açlık kokularıyla iner sofralara
Ve sokaklarda onlar dolaşiyor... Hâlâ.

III

Çok uzaklarda kentin sokaklarından
Gecenin de vahşi yanları vardır:

Göğsüme bir kartal konsun, yeğdir
Yeğdir sol yanım boş koymaktan.

Bir yüzük... Herşey değişebilirdi
Bir yüzükle, üç yıl boyunca sakladığım
Belki de bitebilirdi, bitsin, ne çıkar
Çünkü yüzükleri hep araç diye gördüm
Evleri hep araç diye... Ve düşündüm de gerekliliği
Kendiliğindenliği yanıma almadım.

Suçum buydu, evet; bir pürüz çıkabilirdi, çıksın
Bir dağ ovaya dönüşebilirdi ansızın
Dönüşün, ne çıkar, diyemedim.
Olmaması gereken bir şeydi kendiliğindenlik.
Oysa yüzüğü kendiliğimden aldım da
Takılmasını sözlerime bıraktım.

Gariptir; bağımsızlığı benden duymuştu ilk,
Bağımsızlığını savunurken bile bana bağımlıydı.
Dürüstlük bir erdem miydi, hayır
Olsa olsa bir yüzük, üç yıl sonra bozduğum
O ki en zor kendiliğindenlikte saklanır
Yazık ki en büyük bağımlılığım: Aklım.

Kalbim... Kalbim ağır ağır sıkmakta aklımı
İşte bu da belki gövdemin bağımlılığı.

Çok uzaklarda kentin sokaklarından
Gecenin de vahşi yanları vardır:
Göğsümüze bir kartal konabilir.
El donar, ayak şişer, giysi kabuk değiştirir
Korku, sis gibi, otlar üstüne çöker,
Kan, akamaz olur damardan.

IV

Sabah bir başlangıçtır insana.
Birileri minareleriyle uğraşadursun
Birileri ipek çarşaflarda uyansın
Sabah, sisin çiğme dönüşmesidir burda.

Sabah, diyorum ve bir tek sözcükle
Bağlanıyorum şiire: “Sabah olmayacak mı?”

Sabahlar oluyor tan kızılığıyla. Bu böyle. Sabah
Kâh bir Angola horozuyla, kâh
Bir çiçeğin uyanışıyla, mayın tarlasında...
Zaten yaşamda ne zaman bir adım atsak...
Sabahlar belki de kan kızılığıyla...

Gece ve gündüz.... Bu bir zorunluluk.
Ama her gündüzün bir gecesi yoktur
Mecazi anlamda. Çünkü düşün
Biz geceleri aydınlatmaya çalışıyoruz
Onlar gündüzleri karartmaya.

Yani zorunlulukları kullanmayı bileceksin:
Doğacaksın... Hadi çocukluğu bir yana bırakalım
Çünkü tehlikeli bir konudur. Bazen
Hiçlik raslantılarla bir çocuğa dönüşür
Ve çocuk, zorunluluklarla bir insana.

Hadi çocukluğu bir yana bıraktık. Ama
Çalışacaksın, doldurduğun yerin bilincinde olarak
Seveceksin, sevdiğini araç etmeden
Yeşerttiğinin önemini bilerek; öleceksin
Herkes yaşamı ne denli sevdiğini öğrenecek.

Yani zorunluluk bağımlılık olmamalı sana,
Zorunluluk bağımlılık değildir insana.

Sabah, diyorum yavaşça doğrulup
Nefes aldığımı hissediyorum.

Sabah, sisin çiğme dönüşmesidir burda.
Sabah, bir başlangıçtır insana.

V

Küçük korudan çıkıp da yeşil çayıra
Usul ince akmakta bir pınar gibiydim.
Yıkanmaya eğildim, gecenin kirinden arınmaya
Suda yüzyüze geldim çocuklarla:

Babamı gördün mü şair amca?

Babam hep en iyileri verirdi bana: Kalemlerin
En kalınını, misketlerin
En telaşlısını, uçurtmaların
En ağır yükselenini, dondurmaların
En donmuşunu, tatlıların
En kadayıfını, sokakların
En az araba geçenini, topların
En yükseğe çıkanını, kuşların
En iyi uçanını... (Babam
Öten kuş beslememe karşıydı da.)

Annemi gördün mü şair amca?

Annem hep en iyileri verirdi bana: Bebeklerin
En kardeşini, yakaların
En sertini, arkadaşların
En yakınlığını, yumurtaların
En bıyıklısını, babamın
En zayıflığını, bulutların
En toz pembe olmayanını, kalemlerin
En incisini, defterlerin
En boşunu... (Yaz, derdi.) Sen olsan
Bağlanmaz mıydın ona?

Babam tabancaların
En ateş etmeyenini taşırdı belinde
Güzeltmek isterdi dünyayı,
Bir sabah götürdüler.

Annem yumrukların
En yumuşağını taşırdı cebinde
Güzeltmek isterdi dünyayı,
Bir sabah götürdüler.

Babamızı gördün mü şair amca
Annemizi gördün mü?
Görürsen söyle:
Biz bağlandık onlara.

(Yıllarca önceydi, bir şehir vapurunda
Kızıl saçlı birisi oturmuştu yanıma.
Yumuk elleriyle karton kutuyu açtı:
Bir çocuktu, elinde civciv.
Bir çocuktu, yüzüne bakıldığında ağlayan.
Bir çocuktu, uçurtması kendinden büyük.)

Küçük korudan çıkıp da yeşil çayıra
Usul ince akmakta bir pınar gibi indim.

IV

Tam da ögleüstü geldi hayalin
Aykız. Ağlayan kız.

Ardıçlar arasından seyrim'e indin,
Aykız. Ağlayan kız,

Güzel gözlüm, erkeğim... Bırak beni,
Bırak beni, bırak beni, bırak beni.

Ayrılmak istemiyorum, anla beni.
Ama herkes sorumluluğunu bilmeli insan olarak
Ben biliyorum, bakkal da bilmeli
Manav da, teraziyi eliyle dengelerken
Memur da, yün örerken sıcak bürosunda
Meydancı da bilmeli haraç keserken
Onlar da bilmeli insan olarak; ki
Emir kuluyum, demek, vicdani bir kaçamak.

Biz emir kuluyuz, diyordu bütün siviller
Sıradan gülüşler ve hazla, bıyık burarak.
Sorumluluk, ki toplumsallaşmış bir bencillik
Sorumluluk belki de en yüce bağımlılıktır insana,
Anla beni, inan buna: Seni seviyorum...
Seni seviyorum, ve onun için de bağımlıyım kusuruma.

Anne olamam... Anne olamam, anlıyor musun?
Karın olamam artık... İşte öyle.

Sevgilim... Bana öyle bakma ve sarıl... Sonra
Bırak beni, bırak beni.

Ardıçlar arasından geldin cerenim
Aykız, ağlayan kız.

Ardıçlar arasından indin bir bozkıra
Aykız, ağlayan kız.

VII

Baktım ki yakında ahşap kulübe
Baktım ki yalnız olmayacak,
Usulca tahta çitin üstünden aştım
Usulca tıklattım ahşap kapıyı

Ve üstlerine basıp da geçtim diye
Sanki sevinçle titreşti otlar.

Nerdeydin oğlum, haa sen değilsin
Bir yıldır, biri sandım, bir yıldır beklediğim
Nerden geliyorsun, kimlerdensin?

Bizden misin oğlum, o da bizlendi
Süt temiziydi, işte şu çömlekteki kadar
Çalışkandı, gece gündüz bilmezdi
İyi idi; her çocuk iyidir zaten. Hem
İnsan bağımlıdır iyi olmaya. Yaşıyorsa...
Onlar neden değiller?
Suçlu bulmuşlar, bir sabah götürdüler.
Halkını çok severdi, suç buysa...

Dikenlerle büyüttük çocuklarımızı. Bir gül...
Bir gülsünler diye. Şimdi
Bahçeyi gördün, nasıl otlar
Bahçe bağımlıdır ona. Bizim gibi...
Onu götürdüler, sağır kaldı toprak
Kör oldu gök, dilsiz kaldık biz.
Bir ardıcım sanki, zeytinim; bir ayağım toprakta
Onu götürdüler, içim öldü sanırsın.

Bir bu kaldı işte, ağartmaya çalışırım
Arkadaşları her hafta gönderirler.
Bir tanedir, kirlenmiştir; yurum, ovalarını
Rengi açılır ama, altı koyudur sanırım.
Bir tanedir, bir tanecik, ama içi boştur
Benim gibi işi boş, ben buna dayanırım
Ağlanırım, dövünürüm, belki bir oyundur?
İçim öldü sanırsın, nerdesin oğlum?

Dikenlerle büyüttük sizi. Bir gül...
Bir güldü gelinim. İki kere açtı canım
Onu gördük, iki kere döllendi. Bizim aramız
Taş değildir, kalbimiz
Boş değildir, oğlum. Çünkü
Gün gördük, bağlandık çocuklara, insanlara
İçim öldü sanırsın, ölsün. Ama
Biz bağımlıyız iyi olmaya.

Sanki sevinçle parlıyordu tulumlar
Ceplerinde misketler, horoz şekerleri
Temizlenmiş, öbek öbek bekliyorlar
Sanki sevinçle, bir mavilik...

Ve orda köşede, o mavilikte
Döşemeden fışkıran otlar arasında
Ak saçlı, ak sakallı bir babam
Sanki sevinçle hasır örmekte.

Bir diyeceğim yoktur.

.....

“Onlar bir dalda iki garip güldüler.
Onlar ölesiye sevdiler, gömüldüler.”

Sen böyle dedin.
Bu çok söylendi.

Başka şeyler de söylenebilirdi ama bu söylendi.
Hem niye ‘garip’, niye ‘bir dal’, tek bir kök?
Hem benim binlerce çocuğum var sayılır,
Tek dala bağlanmak olmaz... Gerisi doğrudur.

“Onlar bir dalda iki garip güldüler.
Onlar ölesiye sevdiler, gömüldüler.”

Başka şeyler de söylenebilirdi ama bu söylendi.
Başka şeyler de söylenmeli.

Başka diyeceğim yoktur.

Sanki sevinçle kalkıştı otlar
Ben yürürken hepsi bayır aşağı.

Sanki sevinçle tutuştu otlar
Ben yürürken hepsi bayır aşağı.

VIII

Geriye döndüm ayakizlerime basarak
Ayağımı kaldırınca otlar da kalkıyordu.
Bayırı geçtim, dereyi, koyakları
Bir taş takıldı ayağıma, yoksa ben mi ona
Sanki sevinçle, “Gel”, diyordu
“Gel, ve otur yanıma.”

Bütün gün kırlarında dolaşmışım
Oturdum sabahtan kalan külün başına,
İnce bir dalla karıştırdım
Kararmış taşlar, toprak, tozlar başıma
Ortada hâlâ bir köz duruyordu
Yanlarda otlar, büyümenin aşkıyla...

Bir karaltı gibiydi başlangıçta
Orda bir taşın üstüne çökmüştü.

IX

Orda bir taşın üstüne çökmüştü.
Gövdesinde yüzünden başka birşey yoktu.
Alnı kırıışmış, yanakları çökmüş, saçları ak
Daha önce hiç görmemiş gibiydim.
Beni gördü, ağır ağır doğruldu
Yüzünde gözlerinden başka birşey yoktu:

Hoşgeldin! Bunca çetin yol... Biliyordum
Biliyordum mutlak birileri çıkacak.

Otur şöyle. Anlat bana desem, gördüklerini
Yol üstünde... Elini gözlerine siper edip
Dönüp yazdıklarına bakacaksın.
Şair, niye yazdın bütün bunları? Niye yazmaktasın?
Evet, kopartıp attın göbek bağı
Ve yeni bağlar buldun kendine. Kimbilir
Bulduğun yeni bağlar da eskimiştir?.. Tart onları.
Çünkü sen özgürlüğü değil
Bağımlılıkla bağımsızlığın bağına aramaktasın.

Biliyorum, hiç futbol maçına gitmedin
Bilmezsin orda ezilip ölmenin tadını,
Ne de bir kârhanede sekiz saat 'çalışmanın' anlamını
Ne de bir devrim sonrasında...
Küçük şeyleri anımsa! Bir kasaba pazarını
Ve bir devrim sonrası karmaşasını.
Çünkü yaşam küçük şeylerini sunacak sana
Ve sen onlardan büyük şeyler çıkaracaksın.
Çünkü görülecek şeyler var daha.

Siper ettiğin eli çek ve gizleme
Hiç kimseden hiçbir zaman, gülmeni ve ağlamanı.

Ben mi? Anasız babasız ilk çocuk değildim
Ama ilktim sınıfta en iyi öğrenci sorulsa.
İlk ben giderdim okula sabahları. Arkadaşlar
Sonra... Ne yitiririz bir otun adını koymasak?
Biz ataktık belki. Fabrikada çalışırdık yazları.
Biz, dedim, dikkat ettiysen. Ben
Biz demeyi öğrendim işçilerle konuşa konuşa
İlktim belki de 'biz' diyen
Bir sabah kapıyı açtım, ilmeği uzattılar boynuma.

Bir sabah binlerce kapıyı açmış olacağız
Binlercesini daha açacağımızı bilerek
Bir sabah bir kapıyı daha açacağız:
Yanlarında oda olan bir koridora gireceğiz
Yanlarında oda olan bir sokağa,
Yanlarında oda olan bir kente gireceğiz:
Orada tek bir ev olacak, evler yerine
Orada tek bir ev, yani kent
Ve orada, milyonlarca yürek.

Orada bir taşın üstüne çökmüştü.
Şimdi gidip bakılsa bir çiçek bulunabilir.

X

Yalnız mıydım, yoksa yanımdakilerle
Her zamankinden çok daha kalabalık
Bütün gün dağlara tırmandım ve indim
Tırmanırken toprak ve dünya daha yakın
İnerken gök ve 'tanrı' (heyh tanrı) ne kadar uzaktı
Bütün gün, bütün yaşam, dik durdum.

Bütün gün kırlarında dolaştım senin
Yaşamak bir yanımda aldı başını gitti
Bir yanımda besleyici ve yabanıl otlar
Biryerlere bağladılar beni, adların bilmesem de
Kenetlenmişler ya ayrıkotları kadar sıkı
Biryerlerde, biliyordum, buldum.

Ne yitiririz bir otun adını bilmesek
Kapatılmış olsa diyelim, künyesi, levhası
Bir sabah sis içinden kokusunu duysak
Diyelim ki kırmızı bir akşam sefası
Bir gece karanlığı yırtacağını bilsek
Ne yitiririz işte, o otun adını koymasak.

Bütün gün kırlarında dolaştım senin
Yurdum; acılı koyakların, aşşagılık derelerin, vadilerin
Toprağını kaplamış baştanbaşa yabanıllar
Çünkü neyle beslendi onlar, ben bilirim.

Sarı ışık odaklarını o an ayırdetti. Ama çok geç...

Fakırtılar da tam o anda başladı. Önce ahşap kulübenin camları şangırdadı, sonra yüksek otlar biçildi, sonra diz hizasından... Geldiklerinde ateş yeni sönmüştü, ama kararmış taşlar arasında, sanki yanmasını sürdüren bir köz vardı, bir kırmızılık:

Genç adamın kanı...

Geceydi.

*Karşiki dağlarda yankılanan kurşun sesi midir?
Kurşun sesi olmasa da kim engelleyebilir?*

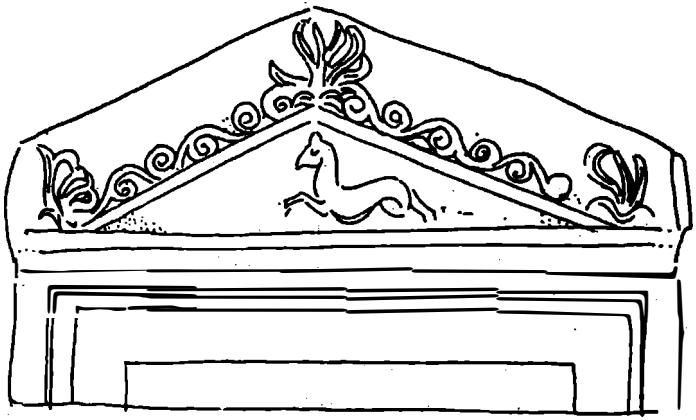
Ne yitiririz bir otun adını bilmesek
Kapatılmış olsa diyelim, künyesi, levhası
Bir sabah sis içinden kokusunu duysak
Diyelim ki kırmızı bir akşam sefası
Bir gece karanlığı yırtacağını bilsek
Ne yitiririz işte, o otun adını koymasak.

Bütün gün kırlarda dolaştık onun
Yurdumuz; acılı koyakları, aşşağılık dereleri, vadileri
Toprağını kaplamış baştan başa yabancılar
Çünkü neyle beslendi onlar, biz biliriz.

***Yaşama bağlanmak korkutmaz bizi,
çünkü uğruna ölmeyi de içerir.***

Ankara, 28 Eylül – 22 Ekim 1980

ANKARA ANKARA
GÜZEL ANKARA
(1987)

ANKARA ANKARA GÜZEL ANKARA

Ankara bir düşler kentidir. Kentin kendisi insanları düşler dünyasına taşıdığından değil: İnsan Ankara'da düş kurmadan yaşayamaz da ondan. Ya yönetimle ilgili bir düşününüz olmalı, ya mutlulukla ilgili, ya iyi insanlıkla ilgili bir düşününüz olmalı, ya da iyi sanatçılıkla ilgili. Düşlersiz yaşanamaz Ankara'da: Çünkü ufuklar sınırlıdır dağlarla, geniş bir ufuk düşümüz yoksa. Çünkü dereler sığdır ve 'denetim altındadır', göğsümüzde yüreğimiz bir çağlayana kaynak oluşturmuyorsa. Çünkü Kale terk edilmiş gözükür uzaktan, içimizde taht kurar/hüküm süren astığı astık/kestiği kestik ama sırasında kendini de kesen bir yönetim yoksa. Çünkü ilişkiler köhnemiş, 'memurin' ve hesaplıdır, yaptığımız herşeyi karşılıksız yapmıyorsanız. Onun için de Ankara bir düşler yatağıdır, onun çorak bir ülke, tozlu bir kent, kısır bir yaşam ve çeşnisiz bir toprak olduğu bir yana bırakılırsa.

İşte bu şiir bu düşleri anlatır. Ve aşk delileri, mal delileri, göz delileri, yorgan yüzlüler, melekler, körler, sağrlar, dilsizler, sık-mabaşlar, açık bacaklar, şaşılar, uygun adımlar, beyinseverler, topatanlar, ayran kanlılar, koltukçular, yarım pabuçlar, zenneler, kırık boyunlular, boksör köpekleri, telli bardaklar, yaylı sazlar, dost ölüleri ve diğerleri adına ve onlar için yazılmıştır.

I. DİKMEN SIRTLARINDA KARŞILAMA

Dört yıldır garip bir dönem geçirmekteyim.
Dört yıl oluyor alnına kuşlar kondurmuyorum.
Başka bir yerine de birşey kondurmuyorum.

Dört yıldır istediğim ve istemediğim her yere girdim
istediğim ve istemediğim herşeyi yaptım.
Çocukluktan kalan bir hışımla
bir sakanın kanadını sakatlayan da benim,
bir güvercinin kursağını dikip onu kurtaran da.

Eskiden yüreğime bir bıçak saplanırdı.
Hergün olurdu, göğsümü kanırtırdı.
Yüreğimi değil, göğsümü kanırtırdı.
Yüreğimden başka birşeyim
yok
sanırdım.
Dört yıldır o bıçak saplanmıyordu, ama
yüreğimde saplı dururmuş, yeni anladım.

II. KARANFİLLER VE İNSANIN HUYU

Bakanlıklardayım. Elimde bir kırmızı karanfil.
Hiç aklımda yoktu, hatta romantik bulurdum
ama önünden geçerken çiçekçinin, beni al dedi
aldım ve yapraklarında kayboldum, küçülerek
küçülerek, çünkü karşımda duvarlarında hâlâ
o kurşun delikleri olan
(delikler 22 Şubat, 21 ve 27 Mayıs'ta açılmıştır)
1933 Alman mimarisini anımsatan
uzun kolonlu, yayvan, suskun ve kendini ağırdan satan
bir bina var. Yıl 1983. Ve ben
dört yıl öncesini anlatıyorum.

Dört yıl öncesini anlatıyorum.
O zaman kurşun delikleri henüz beşinci kez sıvanmamış
köşedeki parka bir ağlayan kadın heykeli konmamış
ve yerler parke taşla kaplanmamıştı.
Öğle vakti ben
kendimi çiçeklerle avutuyorum:
Yeşil kurtarıyor bazen.
Üç dakika sonra o geliyor
topraktan bir gelincik fışkırıyor
siyahı kaşlarına, ah, kırmızısı esmer tenine benzeyen
ve ben o gelinciğin ellerini tutuyorum
yeni yıkanmış, ıslak, pembe
gözlerinden bacakarasına doğru inen su burda işte.

Kırmızıdır su senin bakışından
yeşil bir serinliktir Ankara'da
o çeşmedir Kale'de birdenbire karşımıza çıkan
çünkü kırmızıdır su benim aşkımdan.

Kim derdi ki dört yıl sonra bu şiiri yazarken
Nazım'dan elalıp bu şiiri yazarken
bütün akarsular kurumuş olacak
(zaten Bentderesi'nin üstü çoktan kapanmıştır)
Abdi İpekçi öldürülecek, ismi bir parka verilecek
(Sıhhiye'dedir park, büyük bir gölü vardır)
Yani akarsu yerine durgun ve yeşil su yeğlenecek
(zaten Cumhuriyet'te hep böyle yapılmıştır)
dahası
kim derdi ki yanımda sen olmayacaksın diye.

Hepsi bitti. Karşıda Millet Meclisi
hâlâ eldeğmemiş bahçesiyle duruyor.
Bâkir ve temiz. Yaşanmamışlığın temizliği.
Biraz da sevinçli Halkevleri binasını yıktırdığı
ve bahçesini dörtyüz metrekare daha genişlettiği
halkı içinden temelli attığı
ve kendisini millete verdiği için.

Hepsi bitti. Bir kumru gördüğümde
(Ankara'da ne kadar da arttı kumrular, bilemezsin
belki aşktan, belki ayrılıktan diyorlar)
işte ben bir kumru gördüğümde
haberini alıyorum bahçesindeki heykelin.
Biraz büyükmüş.
Biraz mağrur
biraz sade
biraz ezik
dururmuş öyle.

Bakanlıklardayım elimde bir kırmızı karanfille.
Hangi bakanlık mı, kuşkusuz gönlümün bakanlığı.

III. KARAOĞLAN CADDESİ, BALIKPAZARI

Nasıl da hızlı alışırsın Posta'ya, nasıl da
ağlamak, sidik kokan bir helâ,
kocaman sarı bir anahtar
anahtarcı levhasının altında.
Çıraklar,
onları kimse çözemedi
açılmaz değildirler, açılırlar
Posta Caddesi'nden Tunalı Hilmi'ye
ellerini gizleyen bir kalfaya
önünü karıştıran bir ustaya, ama yine bir
yıldız gibidirler, görünürler orda ya da burda
ya orda ya da burda
parlarlar. Bağımlıdırlar yaşama.
Betebe cepheli apartman girişinde
o ak saçlı usta, onun içindir
günde oniki saat anahtar-kilit yağlar.
El verir
el verir ki çözsünler.
Çözerler ve çözümler.

Ölüm yokuşa gelmez. Yokuştan uzak durur.

Çıkrıkçılar, Posta Caddesi, Anafarta
çok seyrek, arabalı bir ölü görür.

Yokuş

yaşamı kullanır, lastiği siler, unu öğütür

ve eleğini dükkanın duvarına asan

berber dükkanında aynanın yanına, gastenin arkasına

din kitapları satan tezgahlara

yeşil halıların üstüne, yeşil halılara

yeşil halı gibi Bursa çayırlarına

şimdi Bodrum'a, Ada'ya, kıyıya

sığınır.

Artık yer

su düzecindedir,

düzdür.

Ellerinde su düzeçleri, şaküller, malalar tutanlar
yüz metre ötede Şehir Çarşısı'nda
az yukarda, Hacı Bayram'ın orda
(ah orda, herşeyi yeşile boyamak isteyenlerin yanında)
dururlar. Sanki balık görürler
kaldırımında yürüyen her adamın yüzünde,
balık kavağa çıkmaz.
Bilirler.

Ulus! Duvarları tekrar tekrar beyaza boyanan Ulus!
Ulus bir beceriksizlikler semtidir.
Ve asfaltın altında yatan
Roma
ve Bizans
ve Selçuk
ve Osmanlı
sayılmazsa
bu kent çok yeni sanılabilir.

IV. GAFFAR GÜNEY, MAARİF VEKALETİ, VS.

Doğruluk beş yıl durur, hamal Ahmet gibi
sırtında gerçeği
kendi kamburu bilir.
Güzellik bin yıl durur, havalanmış etekliği
bir genç kız bütün eğriliklerin ortasından yürür.

Bunları, Posta Caddesi'nde
elli yıl önce yürüyen biri söyledi.

Klişeciler asitleri ve karanlığı
hamallar balgamı ve ağırlığı
zerzevatçılar çürük marulları
ondan devraldılar.

Boyacılar aşkı ve beyaz badanayı
postacılar şoseyi ve yırtık ayakkabıyı
gasteciler yangını ve yakılmayı
öğretmenler sürülmeyi ve sürgün vermeyi
çevirmenler aç karna çeviri yapmayı
kahveciler bütün gün kahve içmemeyi
kitapçılar raf arkası zula yapmayı
ondan öğrendiler.

Noterler bunu farketmediler.

Avukatlar yargıtay kararlarına baktılar.

Hırdavatçılar zincir ve çivi getirdiler.

Pastırmacılar kızı kokladılar.

Yağcılar kaygan tanımlamalarla
muslukçular üç parmak boruyla
kuyumcular bileklerinin inceliği
doktorlar damarlarının görünmezliği
dişçiler inci dişleriyle
ilgilendiler.

Ve o

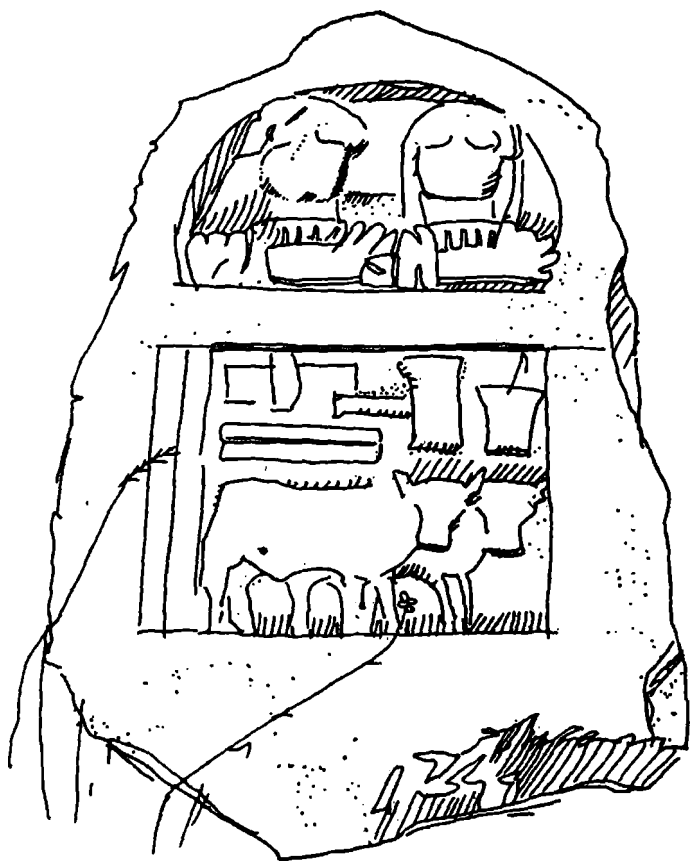
hepsinin ortasından yürüdü.

Sen o zaman boyunlarla değil
göğüsler ve kalçalarla ilgilenmekteydin.

V. BİTPAZARI: TERZİ ABDULLAH, KISMET BÜFESİ

Sen bir terzisin. Bahar dizse bile kuşlarını
saçaklara, işbilir elin
her saldırıda kâh sözü bir eve getirerek
kâh gözbebeklerini kaçırarak anılara
kâh
bir gülücük kondurarak biçtiğin kumaşa
sürdürüyor dokunuşunu. Dokunarak
atıyorsun teğelleri, gevşek ya da sık
tedirgin ya da emin,
ürkek, ürkek ve ürkek
aynasında gibi kendimin.

Dışarıda havalar iyi gidiyor. Hep kapalı.
Sen dışarıya bakıyorsun açık gözlerinle
dışarıda bir güle yansıyor beyaz ellerin
ve dikişini sürdürüyorsun ilışkimizin.

VI. BİTPAZARI, LÂLE ÇAYEVi

Şimdi Gençlik Parkı olan bataklığı düşün.

Belki o zaman hak verirsin İstasyon Saat Kulesi'ne
deniz ortasında bir işaret feneri
belki o zaman anlarsın Şevki Bey'in Sergi Evi'ni
ve şaşarsın Bonatz'ın onu niye giydirdiğine.

Karaya vurmuş bir konser/ve gemisidir Opera.
Onu bir lüks lamba sanan
(böyle anlatırlar)
Altındağ'lı Döndü Dor sütunlu bir örtü örmese başına
(ah, papatya gibisin, beyaz ve ince, merci
danke schön size ilk arabesk aydınlar)
gövdesinde su kesimi çizgisi, çiroz balıklar
hâlâ yüzmeye çalıştığı görülecektir, tutunmaya...

Burada pek çok oyuna gitmişizdir
burada çok güzel oyunlar görmüşüzdür
küçüklü-büyükü, kadınlı-erkekli, devletli-devletsiz
burası pek çok oyuna sahne olmuştur.

'Ekim'e Açılıyor' yazısı, izmarit toplayan çocuklar.

VII. BİTPAZARI: ÖLÜ İDEALLER, KELEPİR DOSTLAR

ı

Mermer binalar. En çok onlar vermiştir
o serin dünya duygusunu. İradeyi.
İnsandan bağımsız iradeyi.
Kitle iradesini. En çok onlar vermiştir
üstlerinde güneş oynaştıkça suyla
yaşama güven duygusunu.
Temizlik kokusunu.

Mermer binalar. Sizi onun için dikmiş olmalılar
küffarın arazisine.
Koyun yayılarak işgal edilmeyen Namazgâh'a.
Ve onun için
gelmiş ve kurulmuştur irade
bir ülkenin bahçesine.
Ah ufak bir yanlışlıkla, duvarın dışına.
Bitpazarı'na. Ve bir düş
kısmen gerçek olan bir düş
kırmızı bir gül düşü gövermiştir ortada.

Sahi, gövermiş midir?
Sen bir terzisin daha iyi bilirsin.

VIII. DEMİR VE KOMUTA ZİNCİRİ

Opera'dan Sıhhiye'ye tören kıtası denetlenir
önce dışbükey, sonra içbükey kayar arabalar
kuşkusuz yoldasınız, arabalısınız
bu kente yayalara tören ne arar?

Solda Gümrük Bakanlığı, eski Hariciye
Selçuk-Osmanlı dantelasından bol bir mintan
Arif Hikmet tarafından 1928'de dikilmiştir
son yıllarda şems-siper de taktırmıştır gözlerine
ama yine de arkasında o sekizgen losyon kutusu
ve sanki bıraksalar, kemerli kollarıyla
kendini Bulvar'a atıp yolu tıkayiverecektir.

Mimarlık öğrencilerinin görmeyip de bildiği
Nervi'nin fil ayaklı köprüsüdür komut veren:
Hızınızı ayarlayıp, yarım sola bakın!
(Hep de yarım bakılmamış mıdır zaten?)

Türk Hava Kurumu: Önünde iki oyuncak sergilenir her bayram
oysa nerdeyse kendi uçacak, iki kanatlıdır,
Ankara Radyosu: İki jandarma, antenler, kurşun delikleri
daima ve daima devletin emirlerine hazır,
(derken Atatürk'ün Etnoğrafya Müzesi önündeki atı
iki yapı arasından uzatır başını),
Kız Meslek Lisesi ve Kız Sanat Enstitüsü:
İki vagondurlar yılda iki kere boyanan
siyah, gri, pembe, bej, sonra yine siyah, gri...
Ve boya yüzlerinden akar makyaj gibi
sanki beceriksiz iki kadındır kendileri.
Ve alnında 'Hayatta En Hakiki...' yazan
Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi:
Gerçek bir alna sahiptir, ön cephesi traverten, mermer
yanları ve kızı pembedir nedense
ve sağındaki sokak olmasa
karşıdaki Zübeyde Hanım'ı öpecek olan Koca Sinan
ayakta durur bahçesinde.
Dikkat edilirse sabahları çimlerin üzerinde
akşamdan kalma Veysel Öngören de görülebilir.
Derenin kıyısından, kavaklar ve arkadaşlarıyla
Karpiç'ten yürümüştür Fakülte'nin önüne.
İşitilsin: Devrimci olup da çimenlerde yatmayı
'Zıtların birliği beyefendi' diye açıklamaktadır bekçiye.
Ama bütün kurumların niye hazırol durduklarını
birbiriyle içli-dışlı, sıkı-fıkı olduklarını...
Neyse...
Yanında belki de Enver Gökçe vardır ve sonra
Gökçe'nin 'demirden köprüsünün' altından geçilir.
Tören bitmiştir.

İşte ben törensiz günlerde burdan geçtiğimde
yani yalnız başıma ve yayan burdan geçtiğimde
sağ koldaki boşluğun farkına vardım:
Yazın çürük domates, çarliston biber ve şeftali
kışın yanık tahta kokan Toptancı Sebze Hali'nin
farkına vardım.

Sonra kabzımalların dehşet ve korku ve acı ve keder
yani Doğu ve Güneydoğu kokan haykırışlarını işittim,
onların ikiyüz kiloyu ittiren güçlü kollarının
genç yüzlerinin, tüysüz ellerinin, pala bıyıklarının
kambur sırtlarının, topal bacaklarının, sevecen gözlerinin
evet, isyan eden gözlerinin farkına vardım.
Bu dediklerim en azından onbeş yıl önceydi.

O zamanlar kent Sıhhiye Köprüsü'yle ayrılmıştı ikiye:
Yukarıda, Kızılay tarafında zengin üsttabaka
elçiler, memurlar, mebuslar ve sanatçılar
aşağıda Ulus tarafında yoksul alttabaka
memurlar, askerler, işçiler, köylüler ve sanatçılar.
Kuşkusuz zengin bağevleri de vardı Keçiören'de.

İşte Toptancı Hali
aşağıdan gelenler için sağ kolda
yukarıdan gelenler için sol koldadır
çünkü her zaman kendi dışındaki oluşumlardan korkar
kentsoylusu.

Şimdi Sıhhiye Köprüsü'nün üst yanında otomobil köprüsü
ve alt yanında yapılmakta olan Adliye Sarayı
devasadır,
elbet Tekel Müdürlüğü ömrünü doldurmuştur
sanı yapraklara benzeyen İçki Müdürlüğü
bazı şeyleri boşaltmaya yarayan İçki Müdürlüğü
görevi özel sektöre devreden İçki Müdürlüğü
bütün bu tabloyu
ve Ankara'nın sonbaharını olumlayarak yokolmakta
kısası kentsoylusu artırmaktadır dozu, ve fonda
ey benim devletçi devletim
bir yazlık sinema sahnesi gibi durmaktadır TMO silosu
ve aradan demiryolları vagonları tak tıkı, tak tıkı...
Sanki tarih kafama çivi çakıyordu.

IX. 'GARAJ KAPISIDIR-LÜTFEN PARK ETMEYİNİZ'

Bu bir kentin ayıbını örtmesidir.

Çünkü sen geçerken yoldan, utanıyor ağaçlar
bir serin esinti kaplıyor kumru dallarını.

Kumrular. Ne kadar da çok arttılar.

Kumrular tempo tutuyor yapılara
Anafartalar'da, Bulvar'da, yalnız buralarda
onlara bakılarak da olsa anımsanıyor

ayıp

bir

kasılmayla

sarsılan dizlerimiz.

Başka dizler.

Başka kasıklar.

Başka alınlar.

Kent ayıbını örtmekte küçük ayıplarla.

Minibüsler parmaklar gibi örtmekte Bentderesi üçgenini
ve buharlı camekân
ve lâvantalı sokak

ve tarak, cep aynası, anahtarlık, el feneri, jilet, traş ma-
kinası, bisiklet kornası, masa lambası, resim çerçevesi, prezer-
vatif, pipo, küçük ayılar ve tınak makaslarıyla dolu vitrin çe-
kiyor kendisine

yüzü sivilceli burnu kırmızı insanları.

Yerinde duramıyor ayaklar

bacaklar açılıyor

minibüsler gidip çıktıkça.

Kent ayıbını örtmekte küçük ayıplarla.

X. KUAFÖR AYHAN

Bir kentin kırıışıklarını kim silebilir?
Her badana, her hoyrat davranış, her neşe
bir kan kuşu gibi dolanıyor saçlarıma:
Göğsü açık bir güvercin,
eli açık bir asker.
Toprağı kazıyan tırnaklar.
Lastik ayakkabılar, postallar, tespihler.
Şimdi her görüntünün sözü
sanki damlıyor dilimin ucuna.

Perma. Mizanpili. Manikür ve pedikür.
Daha bilmediğim pekçok sözcük bir giz
kutusundan saçılıyor
operasyon, yaz, kış, koğuş, soğuk, tuz, çığlık
karşılığında
ve ben aptallaşıyorum karşılıksız kavramlar
ve karşılıksız olgularla.
Bir kentin kırıışıklarını kim silebilir?
Bir kentin kırıışıklarını kim silebilir?
Bir kentin
kırıışıklarını
kim?

Sevgili.
Bunu anlatmak zor olmamalı bir kıza.

XI. 'YOUR RECEIPT, THANK YOU'

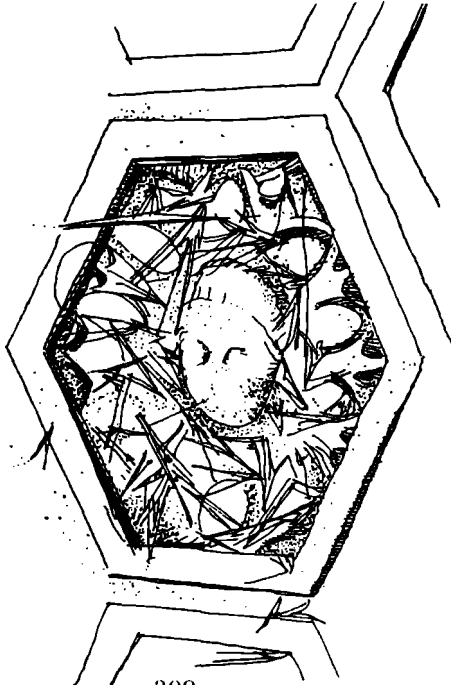
Herşey iğreti yapılmalı, kırık
bir kilit taşı gibi konmalı
tamamlanmalı kafası eksik olan
yüzü eksik olan maske takmalı kitaplardan
fikri ince olan törpülenmeli, sabah beş, akşam altı
fazla haşarı kaçan yatağında dönmeli, nerde
Sıhhiye Sezenler Sokak'ta, yatak evinde
akşamlik yapışmalardan oluşan yatağında
günlük taşlardan oluşan sedirinde
yaşam rüşveti biriktiren divanlarda
aman efendim, ne geri kafalısınız
aman efendim artık bankalar
aman efendim vergi iadeleri
vakıflar
sandıklar
depolar, antrepolar...

Herşey iğreti yapılmalı, ziftsiz
asfalt gibi, köksüz
ağaç gibi, temelsiz
yapı gibi, sanki yaşam
buruşturulmuş bir kopya kağıdı gibi
çöpte durmalı
ve iğreti, utangaç bir gülüşle
lütfe önünüze konanı yeyiniz
sağdan yürüyünüz, geçitten geçiniz.
Herşey sizin için. Şiirler de:
Lütfe kuşe kağıda, lâke kapaklı
lütfe ayakkabı diye verilen
yumurta topuklu ruganı geyiniz,
adana kebab, döner, döner, döner,
dönen şeylerden lütfe çekinmeyiniz
ve at suratı maskenizle lütfe tekrar ediniz:
Teşekkür ederiz.
Teşekkür ederiz.
(Şimdi yabancı dil de öğrendiniz.)
Elinizde kasa fişiiyle
siz ki ne verildiyse
siz ki nasıl
ve neden
demedin
siz ki gözlerinizle, kulaklarınızla ve ağzınızla
görmediniz
duymadınız
konuşmadınız
size nasıl teşekkür etmeliyiz?
Sizin hakkınızı nasıl ödeyebiliriz?

XII. 'VACANCY: COPY WRITER'

Merhaba körlük, beni tanıyor musun?
Bir sokağı birlikte yürümüştük, çınarlar kestaneler
hanımelleri güller krizantemler ve ev
ev çiçekleri her pencerede
pembe bir bakış mavi kurdele
acıkan bir çocuk ve çocuk boyunca
körlük, merhaba.

Geceleri elinde bir ayna dolaşan, sen misin?
Ya sen, Gençlik Parkı'na gidip Kadıköy'ü soran?
Sosyolojik bir araştırma yap Lunapark'ta,
bir laboratuvar deneyi değnekçiler arasında,
gözlemle gecekonduları
ve yükle hepsini 'home computer'ına.
Kale İçhisar Sokak'ta oturan
bekçi Hıfzı'nın kaç çocuğu olduğunu, kaç daha
kızını ne zaman evlendirip, oğluna ne zaman kaynamış
mısır yedireceğini öğreneceksin son hızla.
Bu senin zaferin olacak.
Ayrıca kaç Bünyan halısı, kaç yatak örtüsü
kaç maşrapa, kaç renkli televizyon ve
kaç mısra
kaç mısra gerektiğini de öğreneceksin bir reklâma.
Bu da onların zaferi olacak.
Ülke
kalkınacak!

XIII. GÜNDÜZ FENERİ, ELLER VE FOTO RIDVAN

El oyları. Hanımelleri. Dikkat ettin mi
kaç yüz kızarır sen bir yere girince
camları açınca, tavanlar yükselir birden
semt değışir, yollar açılır, kayalara tûneyen
akbabalar değil artık
bu serin hava, kırmızı dikenler, toprak
tuz gibi olmalı ağızda.

Uzandığında, el oyları...
Elleri pamuk yumuşaklığındadır, bir heykeli
yoklayan kör elleri gibi
dolaşırsın sokaklarında
durur, girmeye çalışır, ısrar eder
kokusuyla sarar.
Tartım.
Başlangıç ve son. Son ve başlangıç.

Şipşakçı Hüsamettin efendi
hükümetin önünde değil artık.
Çünkü yeğeni, saniyede renkli veriyor
Gima'nın yanında
ve ayırdında değil
fotoğrafçılıktaki gelişmelerin
banyo tekniklerinin
ihracat oyunlarının
ve amcasının da.
Oysa Foto Rıdvan...

Gün ışığında el oyları...

Çocuk gözüyle saptanan bir resim, banyo edilmemiş
ve bozulmamış
duruyor makinada.

Görüyoruz bir kez daha.

XIV. HERKES BİR İSKELEYE BAĞLI

Her gece olur, bir ip cambazı
ibrişim üzerinde yürür, Kale'den Altındağ'a.
İpe baksan güzelliklerden oluşur
kızların saç telleri onda
oğlanların uzun kirpikleri, memurların fileleri
işçilerin terli fanleleri onda.
Hepsi de Kale'de oturur, Kale korunur
büyük balonlarla.
Akşamları bir cümbüş, dolmuş da patlatmazsa
olsa
Evliya'nın düşü de bu kadar olur.

Hava yağmurlu ve bir cam sileceği gibi
yüreğim
camda
açılan bir su yolu hemen değişiyor
sözler gibi
arabanın hızının açtığı yeni bir akıntıya kapılıp
düşüncenin akıntısına
duygunun akıntısına
bedenin akıntısına
ve uzaklarda
geniş bir deniz bulunduğu ilişkin
inancın akıntısına...

Dolmuş durduğunda
değnekçi
sel yolları kapamış, diyor.

Dolmuştan indiğimi sanıyor.

XV. SERÇELERİN AŞKI, UÇUŞU, KUŞ BAKIŞI

Kırmızı bir dostu düşünüyor
tirşe bir kuyuya yuvarlanışını ve duvarlardaki
vişne çürüklerini. 'Kan olmalı,' diyor.

Güzel ve yumuşak kanatlarıyla düşün
uçarken
kendini
kendini
uçarken ve keşfederken. Hangi gövde fethedilmedi?
Hangi duygu erken farkedildi?
Hangi duygular 'her görüldüğü yerde ezilmeli?'
Hangi renk?
İşte burda dur.
İşte yerleşiyorlar her evin saçağına
Maliye'nin bakımsız havuzlu bahçesine
kale kapısına, kömür kokusuna, inşaat çukuruna.
Bir lâdin öldü geçende
kimse tınmadı
yapraklarının maviden yeşile dönüşüne.
Yeşildir bazen de ölüm: Bunu yazdım bir yere.

Orduevi'nin önündeki kestaneler de çok oldu
Yüksel Palas'ın önündeki kestaneler kesileli çok
Zafer Parkı'ndaki kestaneler kesileli az.

Dilbirliği eşittir eylembirliği.

Eylembirliği eşittir renkbirliği.

(Artık insanlarımız birşeyleri anlıyorlar.)

Erkek giyimine mavi, kadın giyimine pembe,
sonra sarı, bej, bordo, kahve
sonra kazbuki, nefti:

Hantal cepheleri daha hantal, güdük cepheleri
daha güdük.

Gelsin boyacılar!

Şimdi sen tut

Şimdi sen tut herşeyi beyaza boya.

Becerebilirsen tabii!

XVI. 'İYİLER GENÇ ÖLÜYOR ABI, BEN BUNA KANIİM'

İşte Ankara.

Sokaklarda terkedilmenin tozlu tadı
(haa, kendi kendini yer bu kent, gençtir de
her yıl on santim batır kaldırımları
aydındır da ayrıca, mektepli ve alaylı)
ve hüzünlü bir akşam güneşinin
kavaklar arasından kaldırımlara itelediği kuşlar...
Başka bir kimliğe girsen, su bardakta durur yerçekimiyle
göğsün hava kirliliğinden tıkanır,
avuçların terler hızlı yürümekten
ayakkabının sık sık delinmesi doğaldır, peki ama
sana öyle gelmiyor mu,
elinde mi insanın sevdiğinden vazgeçmesi?

Bir süredir düşünüyorum, bir kız
aynı anda sevemez mi iki erkeği?

XVII. MASA ÜSTÜ DAĞINIK

Kimin parnakuçlarında kimin nereleri
kızların, sıcak bir öykü gibi
ama ısrarlı duruşlarla yineledikleri
bir düşün kızgın kum taneleri.

Bunu, serüven bitsin diye
bunu, yaz getirsin kaldırım taşları
ve neredeyse oralı bir kızın gözleri
saçma taneleri, kar taneleri.

Hep olanaksızı olanaklı kılan
başın bu, güneşten bir bulantı
asmadan giysi, nasırdan ayakkabı
güneşten bir, bir daha, iki yaşantı.

Senin içtiğin bardağı
ben kırarım, görüntüsünü vermek için
bir serabın, bir aşkın
doldurulmazlığı anlasın için. Ve bir takırtıyı
al renklere, bir ada, ah o ad, adın,
adını günde on kez yinelenen bir söz kılmak için
çok çalıştım, çok çalıştım.

Eylül 1983 – Şubat 1986

SÜREK AVINDA
DÜNYA
(1994)

*1994 Ceyhan Atıf Kansu
Şiir Ödülü*

OSTIA ANTICA
İÇİN YİRMİSEKİZ
ŞİİR

Enzo Pietrini için...

I

Bir taş
Dedi ki bir taşa
Duyuyor musun
Üstümdeki yumuşak ayağı
Ne kadar yaşlı
Ne kadar genciz biz

Decumanus Maximus, 14 40.

II

Dikenleri
Fıstık çamının
Kaydırağı
Definesi ve rüzgarı
Yeşilliklerle esen
Çocukluğumuzun

Decumanus Maximus, 14 48.

III

Kadın herhalde
Kasım iyi geldi, diyor
Geç mi, hayır
İşte bir anda ondokuz çocuk
Ve iki köpeği
Şemsiyesiz dünyanın

Pizzale bella Victoria, 15 00.

IV

Bağışlayıcı yağmur
Ve affetmez
Acımasız
Anaları ilk gençliğimizin
Dimdik ve dişi
Selviler

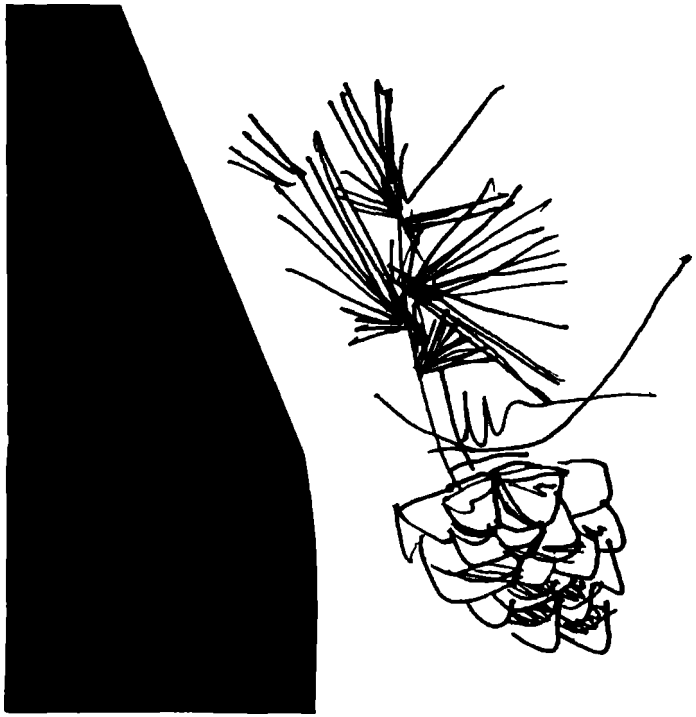
Decumanus Maximus, 15 05.

V

Yeşil, gri, kahverengi
Ağaç, taş, toprak
Selvi, kaldırım, tuğla
Değişmez
Divini
Kutsal

Decumanus Maximus, 15 06.

VI

Rüzgar bir düştür
Serin terkisinde uçarız
Tuğlaların kokusundan
Etin
Yosununa
Tin üşür.

*Senatus Populesque colon
ae Ostiensiummo, 15 10.*

VII

Yılan ve insan
Beyaz ve gri mozaikte
Volkanik
Tüfü yaşamın
Aşınan
Ve kalan

Terme di Nettuno, 15 13.

VIII

Kuyusu halk caddesinin
Suyu Tiber'den
Kendi kuru
Yaşantısından tenin
Su kapalı
Hava kapalı

Decumanus Maximus, 15 16.

IX

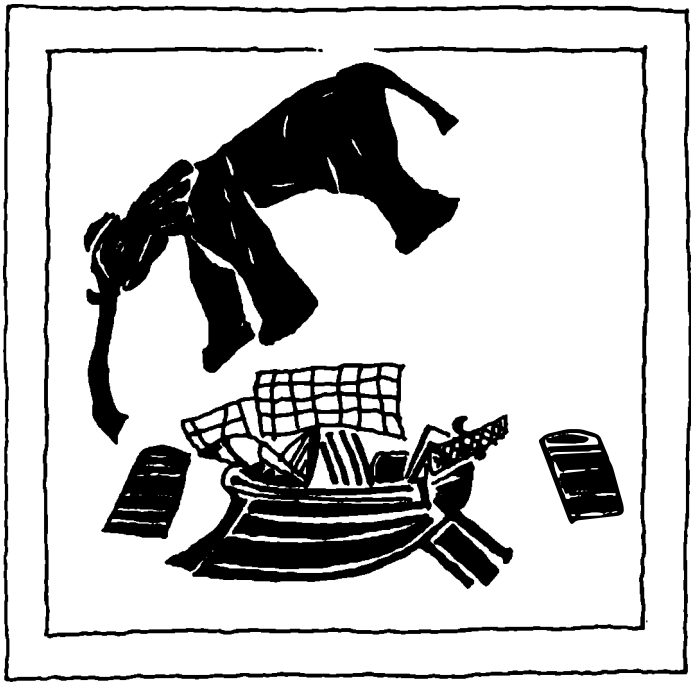
Soğuk parmakları
Bizi aldatan
Benliğimizin
Soluk kesen
Sevgili
Yüzüstü bırakan

Teatro Piazzale delle Corporazioni, 15 23.

X

Üç yüzü
Yüzümüzün
İç yüzü
Geri dönüp dönüp
Geri dönüp dönüp
Baktığımız

Teatro Piazzale delle Corporazioni, 15 2's

XI

Agora bir deniz
Tekneler, kovalar, saksılar
Ejderha kuyruklu atlar
Ejderha kuyruklu yunuslar
M.C. Anfora
Mozaikte kalan direncimiz

Codicari e Desuo, 15 30.

XII

Fıstık ve okalıptüs
Fil gergedan geyik
Parçası zamanın
Gelip giden
Çocukluğu
İnsanlığın

Agora, 15 34.

XIII

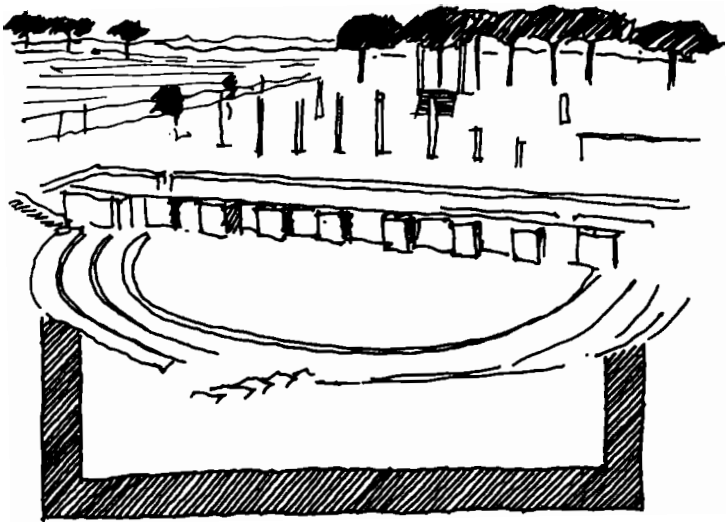
Açık denizleri
Ufuksuz yaşamın
İşlenmiş avlusuna
Ufuksuz yaşamın
Titrek ve verimli
Ufuksuz yaşamın

Agora, 15 42.

XIV

Bir ucu Romus ve Romulus
Öte ucu ölü yıkayıcısı
Ne
Kadar
Yakın
İkisi

Agora, 15 45.

XV

Büyük bahçeleri
Çeşmeleri düşüncenin
Savunmasız
Yollara
İnsanlara
Terkedilmiş

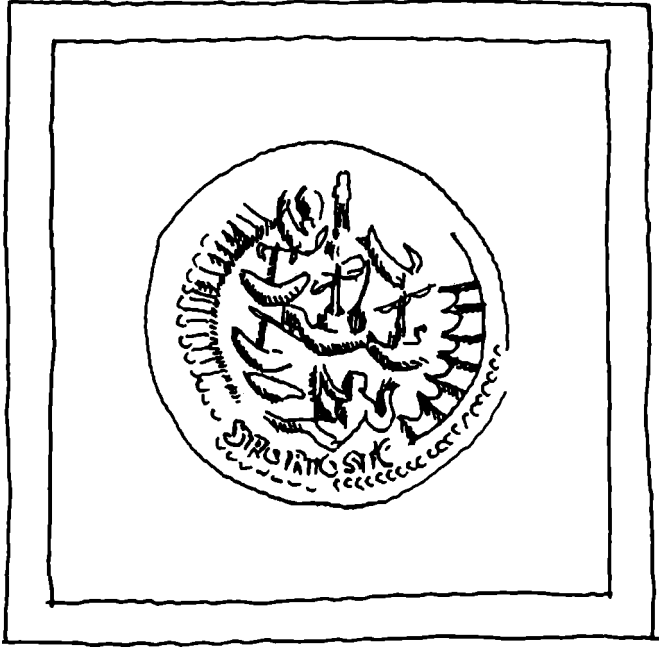
Piazzale delle Corporazioni, 15 51.

XVI

Altı mermer kolondan
Artakalan
Ne kadar farklı
Güneşsiz gök altında
Güneşli
Marmara'dan sonra*

Capitolium, 16 01.

* Tapınağın önündeki altı kolonun mermerinin Anadolu'dan getirildiği, bir bilgi panosunda belirtiliyor.

XVII

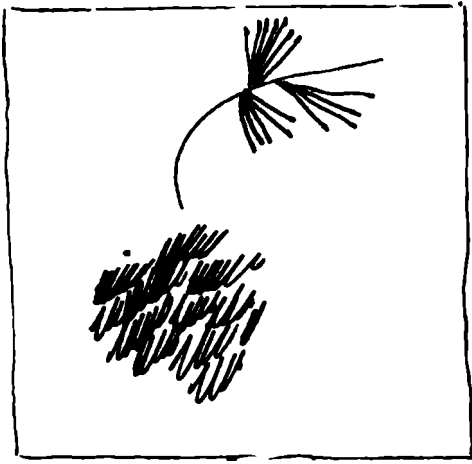
Ten ve et
Gölgelemez birbirini
Bu güneşsiz gök
Altında
Bu öğle sonrası
Et pazarında

Macello e Botteghe dei Pescivendoli, 16 08.

XVIII

Toprak yerine mermer
Kolon yerine selvi
Duvar yerine sedir
Giriş yerine okalıptüs
Gemi yerine havuz
Ten yerine tin

Macello e Botteghe dei Pescivendoli, 16 11

XIX

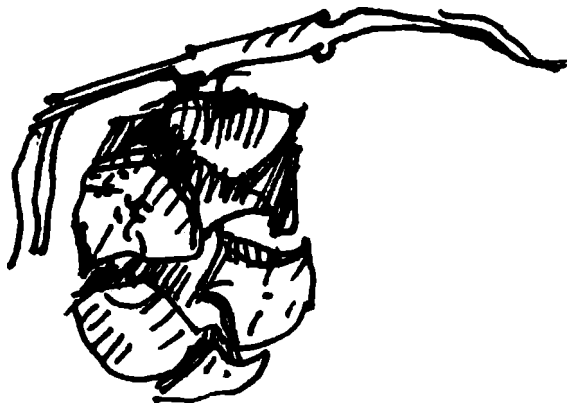
Çiğ izini bırakıyor ayakta
Toprak altındakinin
Ne kadar da
Geçici ve hüzünlü
Kalıcı ve güçlü
Ne kadar da

Schola dei Traiano, 16 25.

XX

Kediler
Bekçisi tenin ve tinin
Güzel sokak adları
Alın yazıları
Roma'nın
Ostia'nın

Porta Occidentale del Castrum, 16 27.

XXI

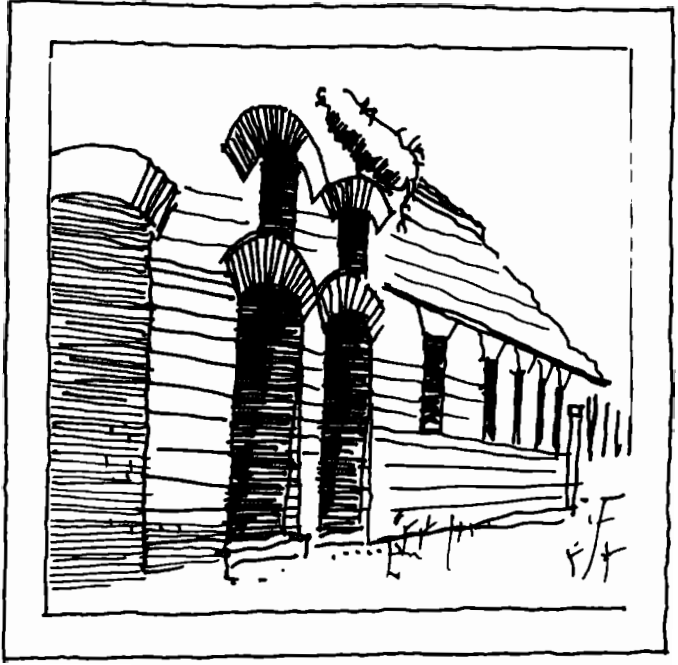
Yorgun duran taş
Cartilius
Fıstıklar kadar heybetli
Üretken
Bastığı yeri gölgeler
Basık göğün altında

Deo Imicto Herculi, 16 30.

XXII

Kasımda
Çıra yanmalı burda
Çin baharatlarıyla
Asya dokumalarına sığınmalı
Böyle mutlu olur
Ten

Decumanus Maximus, 16 35.

XXIII

Hoşakal kardeşim Şehir
Akşam alacasında
Senin bağrını tepen
İki yumuşak yaşlı ayak da
Mutlu oldu
Unutma

Decumanus Maximus, 16 45.

XXIV

İnsan
Torunları Minerva ve Mars'ın
Hergün şehrin ortasında
Başka şehirmiş
Ne farkedir
Hergün şehrin ortasında

Decumanus Maximus, 16 55.

XXV

Çılgınca öpüşen genç kızla delikanlı
Kısa boylu ruhban Vatikan'lılar
Genç ve yaşlı
Erkek ve dişi
Tensel ve tinsel
Ostia ve Antica

Ostia Antica İstasyonu, 17 02.

XXVI

Adam ayakkabısına bakıyor siyah
Bir düşünceye kapılıyor, siyah
Bir kıza göz atıyor, siyah
Bir sakız çiğniyor kız, tırnakları, siyah
Bir pardesü giyiyor sarı

Magliana Treni, 17 10.

XXVII

Gözlerini ayıramadığı
Beyaz geniş şapkası mı oğlanın
Yoksa yanık, yakışıklı denizci yüzü mü
Sürekli ve uzun kızıl
Saçlarıyla
Bilinmiyor

Termini Treni, 17 15.

XXVIII

Buldum bakışları
Ne kadar da o
Soylu
Delici
Yanıtsız
Her yere birlikte taşıdığımız

Termini, 17 18.

15 Kasım 1992, ROMA

EK I

İşte yine o
Kızıl
Sarı ve sarı, yeşil
Budala
Tarlaları ömrümüzün
Farkında değil, farkında

Floransa Treni, 9 35.

EK II

Floransa
Dinden uzak
Bir köşe, Bursa'da
İznik'te Konya'da
Taşlarında
Ruhbar kokular

Palazzo Uffizi, 13 12.

EK III

Bin kişilik salon
İnsanların hem aktör
Hem seyirci oldukları
Bir sahne
Akıllı
Burjuva

Palazzo Vecchio, 13 42.

EK IV

İki gün sonra Floransa'da
Merhabalar, d lyatağım
Tortusunu bırakan
Yatakta
Damarda
Aşkta

Via de Galzaivoli, 15 46.

16 Kasım 1992, FLORANSA

**OTAĞLAR
ODALAR
ODLAR**

DUVARLARI KAĞIT KAPLAMAK

Karlı kış manzarası, ağaç dalları yerde
Bir yelkenli sığ sulara, belli ki
Demir tırıyor, çünkü çatısında evin
Bir tutam kar yok
Bar dekorundan yayılan şömine ısısı yapay
Çiçekler ahh yapay çiçekler, cansimidi masumluğun.

Esmerler fotoğrafı açık bastırarak beyaz
Esmerler vesikalıkta açık çıkarlar yapay
Çiçekler ahh yapay çiçekler, cansimidi sahte benin.

Saat durmuş
Yaşamın penceresi boş
Bir kuş
Sokarak başını salonun karanlığına
Korumaya çalışıyor kendini sarkacın
Anı ama umarsız
Vuruşundan.
Hey kuş, kim nasıl eğitsin
Seni, nasıl götürsün altındaki
Büyük gül desenli halıyı,
Kim ne yapsın korunma duygusunu,
İçgüdünün sehpasını, özverinin koltuğunu, aşınmış
Örtü üstündeki fanus içindeki komik
Alçı ve balmumu ve kemik, yapay
Çiçekler ahh yapay çiçekler, cansimidi edilginin.

Henüz saldırım yok, ahh güzel umarsızlık
Duvarda saldırgan lacivert kıyıcı lacivert
Kıyısızlığın ve serinliğin,
Gök mavi gök, toprak kahve toprak.
Vazodaki çiçek çıtkırıldım bir ahtapotun
Kolları gibi nakışlamış yapraklarını, dünyayı
Boğmak için: Halıdaki gülde gölgesi... Öğretmen
Yapıcısı hallerin, mutsuzluğu kütüphanenin, diyor:
“Nasıl kolları, vantuzları, sıcak ini var mutsuzluğun”
Çelik raflar önünde, enstantane, koltuk altı menekşe,
Güvertede kaniş köpekler, sintinede dudak izleri
Çiçekler, ahh yapay çiçekler, cansimidi düşüncesizliğin.

Ankara, 27 Temmuz 1992

BÜYÜSÜ VE MERKEZÇEKİMİ BOŞLUĞUN

Kadının göğsündeki kambur büyüyordu
Adamın sırtındaki boşluk küçüldükçe
Ve evde, duvarda
Bir ayı postu, iki tilki kürkü, dededen kalma iki çifte
Bir damga gibi, pulsuz bir zarfta
 adressiz bir zarfta,
 ağız açık bir zarfta,
 süreğen bir zarfta,
 sürekli uzayan bir zarfta,
 sürekli uzayan ve
Çocukların gözlerini korkuyla
Dolduran, ulusal bir zarfta,
Ulusal ve korkuyla dolduran,
Altıgen sehpalara atlayan, el işi halıya,
Oradan maun kaplama art nouveau yemek takımına
Onun büfe ve vitrinine bulaşmayan ama,
Ama işte bir başka vitrin bu da.

Kurumsal vitrinden cikcikli kapı ziline

Atlayan, sırtarak:

İşte bütün bunlar kadının kamburunu artırıyordu.

Kadının kamburu arttıkça, daha dik yürüyordu çocuklar

Daha yalın ayak, el dokuması halıda,

Halıyı daha eğri koymaya çalışarak o uzun salona

Öyle bir eğri ki kamburun parçası

Ve giderek kamburun kendisine dönüşüyordu bütün ev

Çiçekler, televizyonlar ve müzik setleriyle

Her an bir başka memlekete gitme isteğiyle

Ve adam bir boşluğa düşüyordu giderek, ve giderek

Herşey bir boşluğa dönüşüyordu, bütün

Dünyanın içinde savrulduğu

Boşluğu

Ne kadın ne de adam farkediyordu

Ne çocuklar ne duvarlar

GERÇEKLER

K A M B U R L A R

B O Ş L U K L A R

Ankara, 28 Temmuz 1992

BİR ÇİFT GÖZ, KORKAK GECEDE

Salon bir sahne, ortasında sonrasızlığın.
İki kanep, parkta bir sonbahar gününden kalma.
Kösedeki difenbahya geleceğine küsmüş.

Uçurumdan korkan çocuğun uçurum
Kenarındaki davranışıyla büzülmüş kadın
Kendi uçurumunun ortasına.
Yaşam şaşkını, bekliyor sonbahar gününü,
Geleceğine gülümseyen diplomalı genç kız
Omuzlarında ortayaşlı bir ana baba
Büyütmek için gülümseyişini agrandismanla
Geleceğe bakan bir delikiz fotoğrafı.

Tanrım niye tapılacak şeyler büyütülür?
Ve niye küçültürüz hatalarımızı hırsısla?

Delikızın gözlerinde taylar taylar
Kadının gözlerinde mutsuzluk bozkırı
Üzerinde aygırların oynadığı...

Ankara, 30 Temmuz 1992

HİÇBİR ŞEY ESKİSİ GİBİ OLMAYACAK

Taş düştüğü yerde kaya
Taş düştüğü yerde gömülür bir boşluğa
Hey nöbetçi, bu kör karanlığa
Dokun, yansın ellerin, yansın ellerin.

Ellerinden dudağına ve ağzına taşan o meyve
Kırların ürperişi gibi gözlerinden her an geçen istek
Gidiyorsan gidersin, odalar geride kalır
Bırak şu ellerini, menekşeleri, ölümü; bırakırsın.

Ölüm babamdı ceplerinden hergün birşey çıkan
Küçük bir gönye, gül kapçıkları
Paçalarında biriken çamur kalıpları
İki ayakkabıydı kapımızın önüne konan.

Aç avcunu, kayalıklara çarpan dalgalardan
Ne kaldı işte buruşuk yanaklardan
Hırsın, kösnünün, acının kestiği acılardan
Suyla kesildi gitti dudağın kenarındaki tuz.

Tuzun ve tozun kesiştiği yerdesin, sözün kırıldığı duvar
Yansıtır kimlerin kaldığını iki ateş arasında
Bir otelin pervazları kanar ve isiyle
Gökmedrese kapısında güzelim bir nakış daha.

Bakış ve dokunuş, o tılsımlı kuş, nereye gitti
Nerde bitti kalemin yazdığı düş, dumanın
Boğduğu gülüş, iki gözüm
İki gözüm, sözüm bitti.

Vatikan'da Roma'ya bakarak çırpınan ve bağırان körü
Sıvas'ta minareden seyreden sağır duyar,
Yine de dünya aynasına bakıyorum, iki gözüm
İki gözüm, çıkartamadım yüzümü...

Yanakları eğitim yanığı askerin avcundasın, Metin abi
Yönün neresi, sağ yanındaysan söz ve kösnü
Sol yanındaysan yine söz ve kösnü
Eksik olmayacak, eksik olma, belleğimizden.

Ankara, 19 Ağustos 1993

MUTSUZLUĞUMUZUN YAZI

Kimlerdendir annen, bilmiyoruz. Baban
Kaçta çıkarır eldivenleri elinden?

Bir sevişme anında, portmantoda
Sabahın yırtıldığı, hurra şaşkın
İki kumrunun, beyaz eller, içeri atladığı...

Kapıların ardında, ıraklıkların
Acemiliklerin, kaşların babası, annenden
Kaçırdığı mutluluğu ütüler, bıyığına asar.

Annenden ütüler ve kırmızı dudaklara
Annenden esriyerek havalanan etek uçlarına
Annenden kaçırarak sana ve bana...

Sen kurutursun mutsuzluğu güneşinde, elmanın
Gölgesine asarak. Mut kokar.
Dinlenirim onun gövdesine dayanarak.

Küçük kardeşinim senin, hayran
Ve suratsız bir suret.
Yazıyorum bu şiiri gölgende, korkarak.

Akşam, tüllerin arkasına çek ellerini
Bacaklarının arasına, mor
Bir dağ havasına sor beni, sor beni.

Mutsuzluğumuzun yazı, kimdendir
Baban, hiç bilmiyoruz.

Ankara, 6 Eylül 1993

SÖYLE GÖKYÜZÜ

Acıyı kim neyler
Neyler kasabayı şehirli düşünceler,
Acı, yığından bir tel çeker gibi
Kayıp gider götürerek kendi nedenlerini.

Aşktır, acıyı kim neyler
Peçe altında gezer sevişerekten,
Ben çok gördüm çok gezdim çok sevdim
Gönlümde sen olan kuyuyu bildim.

Gönlünde kuyuyla acıyı kim neyler
Süzersin acıyı gövdende bırakarak,
Tortu atılmaz, yanık onmaz, toz yunmaz
Çıkırık çalışır bir eğlentiyle.

Kuyu kalır çölde bir olanak olarak
Yeraltı sularını birleştirir gibi
Acı, katmandan katmana kuyudan kuyuya
Gelenek olur ve alışkanlık yaratır.

Çıkrığın gıcirtısı müzik gibi inler
Kova deliktir lafolsun diye işte,
Eskil bakışların tirşesü yeter
Aşktır, söyle, acıyı kim neyler?

Ankara, 4 Ocak 1994

UĞRAKLAR
VE
UĞRAŞLAR
SOLUKSUZ ŞİİRLER

Hatice için...

Ömrümün ortasında karanlık bir ormanda uyanırken, kaçan fırsatlar, pişmanlıklar, uçulmayan göklerin zevki, kanatlarımın izi kalan hava parçacıkları, hepsi hepsi, sırtımdaki çakıl taşları gibi yerlerini bulan ve daha yerleşmeye çalışan, boşlukları ve fazlalıkları doldurmak için koşuşan izler gibi, şu çaydanlığım altındaki is gibi bir dayanıklılığın resmi olan herşey, topukladığım közler, ayağıma bulaşan küller, işte hepsi hepsi, bugüne ve düne ve yarına ve bene ait olan herşey, yolcu yolunda gerek, diyor.

Ömrümün ortasında karanlık bir ormanda uyanırken, sorular, niye daha önce görüşmedik seninle gibi, kavuşmadan başlayan ayrılıklar ve kurak bir ormanda bir fidanın ilk yapracığı gibi niye umarsız başlar bazen dostluk, niye son anda bastırır pişmanlık ateşi, küçük çıkarlar için verdiğimiz büyük ödünlerden dolayı duyduğumuz pişmanlık ateşi, niye yakar ormanı çaresiz, niye iki elmas gibi avcumda ışıldayan gözlerin, dokunmaya çekindiğim gözlerin, orman yangınına dayanıklı gözlerin o kadar uzak, ama niye ışıldayan gözlerin bir soruya dönüşmekte şimdi?

Oysa bahçe bir düzyazı gibi, düzenlenmesi hiçbir zaman bitmeyen bir düzyazı, sözcükleri ölen, toprağını kendi gübreleyen, virgüllerini sakarlıkla koyan, kendini öğle güneşinde sula-yan ve meyvelerini hep kışın veren, yenmeyen meyvelerini kışın veren bir düzyazı gibi bahçe, kadınların hep âşık olduğu, kadınların hep âşık olduğu ama erkeklerin pişmanlık duyduğu ve yalnız kaldığı bir düzyazı gibi bahçe kendini kazarak ve yazarak avutur.

Bu uyanma saati sırtımda sertliği çakılların, çalsın davulunu akıl, üflesin flütünü ve vursun zillerini sağduyu, kırsın kalemini düşüncesizlik ve oturtup kardeşi üzgüyü yanına, yaksın ateşini aşkın: Öpün onuru alnından, taçyaprağından ve yazgı, sürüye sürüye sakalını, defolup gitsin yoldan temizleyerek kösnüsünü asfaltın.

Ömrümün ortasında karanlık bir ormanda uyanırken, tanrım ne çok ışık var yürünecek, fidan var dikilecek, ölüm var görülecek.

Karın bir bildiği var beyaza bulamakta her yeri, serin günler, peçeli ve çarşafli insanlar, uçuşan yapraklardan sonra tepeyi tırmanırken bulutlar telaşla, tipinin seyredildiği çitleri yıkıp kervan yolları üzerine, patikaları silip, vadileri yutup, ağaçları toptop edince, su gibi bereketi var karın, parmağın döküm bir harfte soğuması gibi görevbilir dokunuşu, kurşunun keskin kenarları, kurşunî buz kalıbının altında şırıltısı duyulmakta ya baharın, üşür ya gece, üşür ya yolcunun tini geceyarısı dolunay altında...

Karın bir bildiği var buzı kaplamakta, kumrunun karnı üşümesin diye, ah nedir kavuşmak zaten kösnünün yüze yansıması, gövdeyle buzun arasında kar erimeye hazır beklesin ve kanıtlasın diye kösnünün hep orda olduğunu ayaklar altında, peçeli ve pençeli insanlar ve ömrüm, bir bilya kadar parlak, çamurda.

Soluğum karla gitmiyor, bekliyor sıcağını aşkın, onun bitişini, gözyaşının akışını ve soğumasını kendisinin, o zaman olurum diyor, o zaman işte karın bir bildiği var buzu kaplamakta, kendi varlığının garantisidir buz, yazıyorum işte karın üzerine, parmağımla silerek onu:

Ben seni kullandım o kurşun kalıbı buza dokunmakta, sense kullanmaktasın beni, küflenmesin diye duvar, yosunlanmasın diye taş, kokmasın diye toprak, suya dönüşerek, aşağılara sızarak, yüreğimin derinliklerinde buharlaşıp bir el sıkışma, fetan bir gülümseyiş, candan bir sarılış, mızrak gibi bir usavurma filan olarak ben oluveriyorsun işte.

Gri kar ve şuramda lıkır lıkır akan bir özsü, içimde hep bir Ergin Günçe tortusu.

9 Kasım 1993

DÜŞ VE KARABASAN

Üç gündür diyordu üç gündür babanı görüyorum ve beni çağırıyor sislerin ve sirenlerin içinden, üç gündür diyor kim kimi çağırıyor, düşülkeden kıl çadırdan ahşap evden has bahçeden, üç gündür bir kızılderili kafasıyla koşuyorum saklayarak onu kollarımın arasına ve tabanlarımı sığır kösele sırtçantama koyarak olmayan ayaklarımla kendi başımda tepiniyorum.

Oysa düş...

Oysa düş, duruyor iki kanatlı camlı ahşap kapının dışında, buzlu camdan süzerek ışıklarını içeriye, bir çisentinin damlacıklarıyla yayarak yasemin kokusunu gri ve basık göğün altında, mangal kokularıyla, kömür ve sabun kokusunu karıştırarak isli ve koca bir kazanda, narlar mandalinler limonlar babuçkalar ve portakallar ve muzlar ve hindistan cevizleri üzerine yapıştırarak onu:

Sarnıç... Bahçedeki boyası dökük yeşil tulumbanın zoruyla çekilen duru suyu onun, yılların tortusu dipte, çocuk aşklarının, 'gülsen gülün olayım'ların, samansarısı saçları öpülen kızların yırtılan oğlan dizlerine dokunuşlarının, onları ipeksi avuçlarla okşayışlarının suyu:

Veranda... İlk oyunlar karolar üzerinde, ilk kavgalar, çarpmalar, düşmeler, kırılmalar, Japon güllerini ve yeşil yaprakları ezerek çizilen dünyalara kaçış, japon gülü ve kaktüsler ve yaseminler arasında yapılan alacakaranlık sohbetleri üzerine düşen ilk kanlar, veranda ve balkon ölümleri kurşunla, sokağa çıkma yasakları, yapılamayan yuro dönüşleri, söylentiler, verandaya sabahları atılan koca bir dünya:

Gazete... Gazete diyor ki: İnce ince terleyen yosunlu su deposudur veranda, ince ince terleyen bellek gibi süzer gitmesi ve kalması gerekeni, düş ve karabasan, gitmekle kalmak arasında.

Düş ve karabasan, senin için düş olan benim için karabasan dır da.

12 Kasım 1993

Fısıltıların odası, sevişmelerin ve dokunuşların, yakınlaşmaların ve sıcaklıkların odasında cildim birden değişik köşelere çekiliyor, üzerinde geçmişte asılan resimlerin temiz lekeleri, çivi delikleri, radyatör isleri, seloteyp bant kalıntıları, ama ben cildimin içinde yumuşakçalardan bir canlı olarak gidip geliyorum, yakınlaşmaların uzaklaşmaların canlısı, dokunuşların ve sokuluşların canlısı olarak cildimi bütün tarihsel kırıyla taşıyarak yayılıyorum onun altında, zihnimi en yumuşak bölgede koruyarak bu yüke karşı.

Oysa yük bazen altımda duruyor, bir itiş durumunda bir sandalye minderi biçiminde ya da bir çarşaf, çarşafın ince atkılı dokusu beyazlığı çiçek kokusu, nasırlı parmaklarımın derisiyle seramik kaplama ve kösele terlik arasında kalıyor yüreğim, daha çok da sıkışıyor ikisinin arasında, ya da ıslak zeminde yayılan suyun basıncıyla göğsü doğru itiliyorum, tavan bastırıyor başımın derisini aşağıya, kırıyor saçlarımı ısınan havayla, elektrik ampülleriyle, beyaz badanayla, kartonpiyer süsleri güller, lâleler ve sarmaşık dallarıyla törpüleyerek cildimi, cildim duvarları oluyor odanın, salonun, mutfakın ve banyonun, cildim tahta, demir ve plastik pervazları oluyor pencerelerin, kapıların, davlumbazın, baca kapaklarının, cildim camları oluyor koskoca evin ve soluyor, terliyor, büzülüp kırışıyor, cildim duvarları oluyor mekânların ve tin, içinde kalıyor evin.

Kol kırılıyor yen içinde, yen kırılıyor ten içinde, ten kırılıyor tin içinde, tin kırılıyor ev içinde kalıyor, efendim.

14 Kasım 1993

Bir keşke duygusuyla geçerken sayılı günler, havanın armağanları, aklın ve aşkın çocukları sokaklarda öğrenirken hayatı, hayat öğreniliyor ömür pahasına ve sözlerde diş izleri, tokatlarda okşayışlar, birleşmelerde özenme özentisi dağlara, ovalara, tabulara, güzel sırtlara, baldırlara ve ayaklara, o taş destan bir yuva, tomruğun içine girdiği, o taş destan bir hava, beş parmağın aralıksız süzülerek dolaştığı, pişman bir güvercinin hırslı topuklarıyla ezdiği bir nesnesizlik, dünyasızlık, haritada bir fetiş, üzerinde bir gök bulaşığı uygun görülen ağırlıkta.

İkiz dereler, kaç ömrün saklandığı ve bulunduğu oyun köşeleri; ikiz tepeler, ayırmaktan çok birleştiren dorukları onların duyarsız gözleri ve ıraksak cepleriyle, tenden sözetmek istemeyen ten, kendini kutsayan ya da kanatan aşağılık duygusu onun, dişil dereler ve çoğul suları onların, ikiz tepelerin doruklarına akan yokuş yukarı.

Nedir bekâret, derenin tepenin düz olduğu bir coğrafyasızlık, husyeleri ve yumurtalıkları elinde dolaşan bir avare, dolup boşalan avara kasnak, boyunduruktaki kısarak, masada oturan zat, eee peki, ne eder bekâret: Sultasını kendi koynuna alır fark.

Bir keşke duygusuyla geçer mi sayılı günler, başın kralı şapka, başın padişahı fark.

İĞDE VE NEŞE

Söyle iğdeyle leblebi akraba mı, düş mü Kerem ile Aslı, Ali ile Ayşe, Ferhat ile Şirin, ölümcül güzellikler tasarlamış mı ortak kötülükleri, her gün kâra geçen kötülük şirketi, ve heves, iki kalas arasında kalan bir nefes mi?

Biri mi ikiye mi, neyi anlatır şiir?
Söyle akraba mı iğde ile leblebi?

Kalabalık tepelerin hışırtısında dökerken tohumlarını dünya, zevk zerafete, zerafet fuhuşa, fuhuş çağdaş bir enfiye olan sosyal yaşa devrederken en asal görevi olan telaşı, şu benim zavallı aklımdaki karmaşıklık neden hâlâ kurcalamakta aşkı?

Söyle iğde ile söğüt akraba mı?
Senin hayatında yer var mı bana?

Çünkü etik ile estetik, politik ile poetik yakıyor tarlanın anı-
zını, dağları ateşler içinde bırakarak, serpiyor ürünün yüzde
onunu toprağa, yüzde yüzdoksan yapmak için yüzde doksanı
ve imge, heyh imge nerdesin, aralayıp şiiri hemen terk ediyor
araziyi.

Görümce söyle nerde senin kocan?
İğde mi zeytin mi yakın akrabam?

Taşa baş koyan çınar, denize ayak direyen fıstık, öğüdünü
saklayan ayrıkotu, yazgısını köprüleyen kavak, bir de dans, bir
yerdeğiştirme tutkusu olan dans, yerine ısınamayan, uzlaş-
maz, kıpır kıpır ayakların takıntısı olan dans artık bu değış-
mecelere de dayanamıyor ve gölgeler biçiminde çarpıyor ahşap
kulübeye.

Bacanak, söyle nerde kardeşim?
İğdeyle alıçla hısımlar değil miyim?

İpe dizilmiş alıçtır aşk, kızarır dudaklarım ve ağzımdaki diş,
dilimdeki kurt, damağımdaki telve, bir de rakı sofrası, bir de
saman döşek ve yıldızlı gök kubbe...

Etiler, baldızlar siz de söyleyin
Sizden âlâ akrabası olur mu iğdenin?

24 Kasım 1993

RESİM VE BEHÇET

Bir resmin düşündürdükleri çoğunlukla daha büyüktür resimden çünkü pembe yanaklı oğlan var mıdır yok mudur, güçlü ve pazulu tanrının yanında gıcırdayan bir kapı gibi duran baba belki kızılıyordu karısının sırtmasına ve kızgınlık, gönüllü bir esnaf gibi kendini durmadan ucuzlatıyordu.

Bir resmin düşündürdükleri taşar çerçeveden, altındaki sehpa ya akar yapışarak gönlün çekmecelerine, mineli tutmaçlara, sabun kokan kâğıtların altına, sarartarak o kâğıtları ne sandınız, naftalin kokularını sindirerek içine, ben o zamanlar resimlerin içindeydim ne sandınız, benim de akardı gönlüm başkalarının resmine, benim de dökülürdü saçlarım başkalarının göğüslerine ne sandınız ve çekmeceler açılırdı gönüllerle birlikte.

Bir resmin düşündürdükleri farklıdır bir fotoğrafın düşündürdüklerinden, çünkü fotoğraf gerçeği vererek (sahi gerçek neydi, ne sandık) düşündürdükten sonra başladığından düşlendirmeye, daha verimlidir zihnin toprağında, suyla yürüyen Erzincan'dır, suyla konuşan Amasya; höyükle apse yapan Gordion'dur, çağıl koşan Kalkedonya, boncuk boncuk mozaik terleyen Antiokya, uzak duran Ancyra.

Bir resmin düşündürdükleri farklıdır bir resimden, şu söylediğim sözden, o resmin fotoğrafından, yaşayan tenden...

Örneğin Behçet'ten...

Gözlerindeki beni bazen yitiriyorum, koşup sarılıyor bacaklarına ilk şiirlerimden birinin, ayırmaksa gel de ayır, ama bazen orda duruyor bir üçüncü göz gibi, lafın gelişi işte, erkekte duran bir fil ve gözlerindeki gemi.

Geminin adı sudan ama gitmek için yapılmış, gözler yaşarıp taşsa daha iyi yüzecek, bir de şunu biliyor, gülmek güzelleştirir ağlamak onurlandırır, iyi yüzerse bu paradoksu daha iyi çözecek.

Geminin adı sudan ve gidiyor Miletos, Priene, Ephesos demeyip bütün limanlara uğrayarak, suyu çekilen limanlara öncelikle, amforalarını doldurup kutsamak için güzel kızları, nişanlılarından andaç ulaştırmak için onlara, yağız tende tuz kolyesi, kuru dudaktan soyulan deri, kırık tırnak, bir palamar oğlanın dokunuşunun titrettiği, ben böyle okuyorum, bilmem işte, gözlerindeki beni.

Gemi gidiyor hep gidecek, gelecekte yol alır gibi, ama bayrak sallayarak bize, bu ben nasıl bir ben, el sallayarak bana geliyor suyun üstünde.

Kim diyorum, kimi tutmak mümkün mü, hızla ilerliyor suyun üstünde, resimde bir gemi görüyorum, bir kadirga, gülmek ne kelime, kim gibi yüzüyor benim üstüme.

Oktay Rıfat görse çatacak Can abiye,
Bunun adı da güya Hatice'ye güzelleme.

3 Aralık 1993

Kasım da ayların en Kasımı, toz karışırken suya bir yıkanma duygusuyla taşmaz mı insan, tinin yırtıldığı yeri tutan yapışkan açılmaz mı ve içeri girmez mi kalemin kurşun ışığı. yazdıkça aydınlatan ve tükenen ve tansık türünden uzayan, uz bir uç, kasıma, ne kış ne yaz olan kasıma benzeyen bir uç fırlamaz mı parmaklarımızın ucundan ve kâğıdı yakmaz mı?

Neyi anımsıyorum biliyor musun ilk çağdan kalma bir baba adayı olarak, tırmanılmayan ve el değmemiş dorukları, kazanılmamış postu ve yitirilmemiş dostları, ah ne güzeldir sırasında bir gülü yitirmek kuru yaprakları savrulurken onun rüzgârda, ah yel alır sel götürür, ah kum kalır ne dersin?

Neyi anımsıyorum biliyor musun bir baba adayı olarak, ilk çağ falan da hikaye, neyi anımsıyorum, toprağa doğru kendini salan bir başak, ya da, ani bir sızı yüreğe saplanan bir bıçak, neyse bunu da burda bırak...

Neyi anımsıyorum, cepte dağılan tohumlar, kumaşta çözünen umut, ve sayılar ve sayılar ve musluk, su, tuz ve mum.

Neyi anımsıyorum:
Damarda dolaşan pıhtı,
Damarda dolaşan sahlep.

Müzedede vitrinde parlıyor
I
a inçocukdüşürmeçubuğu
t

3 Aralık 1993

ZAMAN VE YELE

Bir havuza dalar gibi atlıyorum boşluğa ve saat, gün, ay ve yıl, şu zamanın yosunları yapışıyor gövdeme sürtünüşün tensel ısıyla.

Saat, bir takvim parçası; gün, ayaklarımızın altında ezilen pazı ve ay, düşlemin gökteki karşılığı, saç ağartan değirmen, kamışlar arasında sırtan elfeneri, kalem aşındıran kâğıt, değirmi geceyüzü güneşin ve sen yıl, boynumuza dolanan kemendi, aranırlarımızın.

Hafta, ahh hafta, ölçülemeyen gizlerin bavulu, bir zaman koşusuyla toplanırken saltanatı pazarın, anların üstüne yatıp geçerken pazar, pazartesidir, salıdır, çarşambadır, perşembe; kim demiş ki ölmeyeceğiz diye, kim demiş ki ayrıcalıklıyız şu akan kumdan, yanan mumdan, dökülen ipeksi kandan, her gece?

Hafta, ay ve yıl, şu uslamlama saçmalığı dengesel ve döngüsel zamanın, diye düşünüyor Yele, göle girip çıktıktan sonra güneşe verip karnını sağ arka ayağıyla boynunu kaşırken...

11 Aralık 1993

MASKE VE PERUK

Kozalak ve diken ve pürtüklü dokusu yaşamın, boğazımızda tıkaç gibi duran görgüsü aşkın; sestir, sıvılara sızar önce, plasentaya, tükürğe, kusmuğa, tere, gözyaşına ve idrara.

Sestir; duvarlara çarparak köşeleri döner, ağzın içindedir, dudaklar arasında, yapışkan düşüncenin beklenmedik alıntılarıyla, askıntı bir akılla çıkagelir sonunda, maskesini çekiştirerek boynundan yukarıya, peruğunu yapıştırarak dazlak kafasına ve kimdir, bilinmez.

Sestir; türkü biçimindedir ve kimileri alkış tutar, içeridedir, sazın bozkır tınısı ıssız bir hayıf saçar dışarıya/yalnızlık, özen-ti ve bir magma.

Sestir; ve içeridedir göğüs kafesinde hapis, evci bile bırakılmaz, dökülür kaydın 'billur nağmeleriyle' zihnın damarlarına ve bu da magma.

Sestir; kış güneşi temizlerken teleklerini dallar arasından geçen ışınlam parmaklarıyla, toprağa kırılarak düşen kristal.

Sestir; iki elin çırpışı, iki dudağın ıslak dokunuşu, iki organın girişi birbirine ve salınışı, iki parmağın piyano tuşlarındaki edimi, iki gözün şaşılıktan kurtuluşu aniden, ikinin bir oluşu, iki ünsüzün uyumu, ama ikidir.

İkidir, bunlar böyle geldi, ikidir maske ve peruk, melodi ve nota, kayış ve ten, kan ve damar, ağız ve diş, gövde ve gövde, ses ve ses...

Gibi.

18 Aralık 1993

Yırtılınca derisi güzün, buz dolunca damarlara, süngüsü düşünce güneşin, bir su perisidir glayöl çünkü ben gözün gördüğünü ve kulağın duyduğunu bilirim, gerisi ancak el yordamıyla ve o da kolun sunduğu sınırlarda...

Ne Cendrars, ne Paz, ne Süreya, ne de Cengizkan alçakgönüllü bir şiirin temsilcisi sayılabilir, çünkü Aralık yağmuru kara duruyor dışarıda, imgelemin ormanlarında ve söz varsa başkalarına rağmen vardır, başkalarıyla birlikte, kimse söyleyemiyor kendiyle mi başlar dünya kendiyle mi sürer kendiyle mi biter ve yalnız gözün gördüğünü, kulağın duyduğunu biliyoruz bizden öncekilerle paylaştığımız birşey varsa...

Sende başlayan ve biten yanlarıma bakıyorum, evlerinin önu bulgur sokuu ve aşığıdan gelir yarin kokusu...

Kim çarşaf gibi denize yazar yazgısını, bir deniz kazası ve hayret ve ünlem dolu bir yankı...

Heyy, diyorsun, iki saniye sonra havadaki sesin seninki olduğunu sanarak, geçmiş duyuluyor oysa, olanakları her an değerlendir diyen gelenek, herşey bir yineleme temelinde yenilemedir diyen gelenek...

Diz yapmayan bir pantolondur gelenek.

Diz yapmaz gelenek, ütülü bir pantolon gibi.

Diz yapmaz çünkü hiç ütü tutmaz.

Gelenek çünkü nasılsa öyle olmak demek.

23 Aralık 1993

ERGEN VE ERGİN

Ergin'den söz etmiyorum elbet, tirşe yüzünden zamanın, çocuk ömrümüzden, delikiz aklımızdan, üzünçlü tütün tadından şu ağzımızda yayılan, Üsküdar'da puro tütürdüğümüz otel odasından, ezinçli yoksulluğumuzdan, senden benden aşkımızdan.

Ergin'den söz etmiyorum elbet, dizlerinin üstüne kadar bacağına açarkenki sevimli yüzünden, elleriyle yükselen damarlarımız, kasıklarımız ve dudaklarımızdan, ablamız yarımız ve ak su gibi temiz Sevim'den, kendini iki kutu hapla değişen.

Ergin'den sözletmiyorum elbet, ama eskici dükkânından alınma ceviz konsolun üstündeki aynada şenşakrak uçarı görün-tüsünü bırakıp giden Gülay'dan, sevimli tüylü canlılara karşı işlenen cinayeti kendinde deneyen, ne demek isteyen, ne demek isteyen, Gülay'dan.

Ergin'den sözletmiyorum elbet, giysileri üstünde eşya gibi duran, gözleri üstünde eşya gibi duran, yüzü kafasında eşya gibi duran, terlikleri ayağında eşya gibi duran, yaşamı üstünde eşya gibi duran Mustafa'dan, şu hastanedeki çocuktan.

Ergin'den sözletmiyorum elbet, anın enginliğinden, yüzün dinginliğinden, sözün zenginliğinden, sen ey ezinci yoksulluğun, senden, evet senden.

Ergenden sözlediğim elbet, geçiyorduk uğradık, diyen ergenden.

23 Aralık 1993

SANCI VE BASINÇÖLÇER

Maiyetini kabul etme edasıyla açılır otağ, ama hangisi doğru huzurdaki iki kişiliğin, ne zaman yıkılır bedenın duvarları, öz-nelliğın sınırları ve ne zaman dokunur yabancı gövdeler kendi gövdemize, ne zaman akar zamanın sıvıları?

Maiyetini kabul etme edasıyla açılır otağ ve bütün sayrılık-ların gerçek, bütün sayrıların inandırıcı ve dayanılmaz olduğu-nu düşünerek ikna eder kendisini beden yerin yaşanmaz olduğuna, çünkü bütün sancılar, çünkü sancı arkası gelmeyen bir bildiridir, sancılıdır zaman...

Sancılıdır zaman, sancı verir olgunlaşmayana;

Tarihsiz mezar taşlarına bakın, tarifsiz acılara ve kimisi yaşamadığı yaşamları ölmekte, çünkü dünya dört duvar arasında kalırsa yaşamak beceri ister, biraz da abartma...

Bi ordasın bi burda bazen akvaryumda...

Oyun yapınca bir kez sınırlar nerde biter, otağını kurmuştur annem basınçölçerini koynunda taşıyarak, gönlün çemberine bağlayarak onu, sabun gibi kullanarak aklını dünya kirine, oysa hangi sabun yeter, hangi saf varlık basınca karşı durarak varoluşunu korur, hangi stokta, ondan başka?

Sancılıdır zaman, sancı verir olgunlaşmayana...

26 Aralık 1993

KIZ VE JEANNE

Adını bilmiyorum, bir metre kadar yükseliyor yerden kendi sapında, sanki gökten asılırmışçasına ve gövdeye bir ressam fırçasından çıkma darbeler biçiminde karanfil yapraklarıyla sarı ağızlarıyla organlara benzeyen narin, Art Nouveau bir Jeanne, zaman ötesi bir ışık iliklerimizi titreten duyargaları, dudakları ve kokusuyla.

Diyelim ki bir çift turna gördük, bulutların üstünden ama kendilerini değil de gölgelerini, yeryüzüne düşen, doğuya mı batıya mı yöneldiklerini bilmeden yollarını değiştiren ve kendilerinin mi dünyanın mı önce öldüğünü bilmeden bir petrol kıyısında kumsalda eriyen.

Erzurum kuyruksokumunu ağrıtan otobüs, dışarıda ince yeşil su gibi akan buz, kimliğinin içinde oturmayan beden, dışardanlıklı davranan kent, sarmalında eskil aşkın, sayfayı çevirdikçe ayaklarına serilen kültür anıtının sessiz çılgılığı, sesim güleçtir benim, sesim utanmış ve çekingen, ikisi birbirine yaraşır, ikisi birbirine benzer, ikisi birbirine ayarlı, dahası ikisi ehram ve mücver.

Söz göverir ve şiir bitince basmaz yüreği sesin, ne de çarpıntısı aklın ve anormal olanın yalnızlığı farklı olanın yalnızlığıyla yukarıda kalır aşılardan ve aşağılayarak kendini beden, daha derine daha derine daha derine, düş görenin yalnızlığına, başkaldırının yalnızlığına ulaşır.

Derinlere inmek gerek, karanlıkların derinliklerine; adın Jeanne, karanlıkların insan manzarası; adın Figen, derinliklere açılan ve bizi dibe çeken kuyu; adın kız adı....

Karşılıksız kalan armağanlardır bunlar.

6 Ocak 1994

Göge uzanan dallarda unutulmuş bir teras, aşağıda şehrin homurtusu, süren, gün boyunca, yüreğin kanda bıraktığı uğultu, pusarık gölgeleri aklın başkalarının şapkası önüne düşen.

Terasta onmaz bir kösnüyle çırılçıplak yatan, orası görünen dürbünümüzden, ama her zaman aynı olacak değil ya dünyanın kokusunu soğuran, ağzında yerkürenin çilek buruşuğu, elinde mağaramsı bir alet.

Kuşkudur içimize sinen.

Kundak ve musalla bir böbürlenme farkıyla ilerliyor Askeri Cezaevi ve Sotiriyu kışlasının üstünden, Rüzgarlı şapel top-rağa gömölüyor ve bir tek küçük cami kalıyor yukarıda, sanki bir buzdağı ve biz boğulup dibe çökerken görüyoruz onun su-yun altındaki büyük bölümünü, ölümümüzden.

Terasta onmaz bir kösnüyle hasır şilte üzerinde yatıyor, cildi-ni sunarak terasın gök yüzüne, elinde o alet olan dürbünle tutkuyla bizleri seyreden, tutku diyor, bir tansık mı, yoksa tanrının kendisi mi adresini vermeyen?

Kuşkudur içimize sinen: Ömür sürücünün kavşaktaki dik-katsizliği mi, ince parmaklarla gelen kaba adalet mi?

Şunu da anlatmak isterim, başka kim anlatacak, yaban örde-ğim, leylak ve fesleğen, bana düğüneler dik ve ilikle yüreğimin yakasını, gitmeden.

İmbik; gözyaşartıcı daralma.

12 Ocak 1994

YAKINSAK VE YELPAZE

O dürbünlü olan var ya, bir de düzgün bir yere tutsa, nice susuzluklar ve nice alıklara, nk mağara göstermiyor iini, cennet ve cehennem, fıstık ve nar ağalarının akla doğru tırmanmak iin yar boyunca beklediği, nk dürbün birdenbire ölür gnyz ığığının tükendiği yerde.

Merceği alığtırsan, kepekli bir hava gibidir yelpaze, tazelikler tağır kırlardan, kekik ve nane, kuğ ve reine, kararmığ ayların kalıntısı, av köpeğinin havlaması, yanmığ ekmek kokusu, muhallebi kazıntısı, tereyağı kağığı, tağ bulağığı ve tek tük ığıkları geceyarısı, tümünü iğte, senin atının bağağına bindirir.

Antigone'u okurken bir de j vu duygusuna kapılıyor Hatice, kimbilir kimin duygusu, sazlıklar arasından su kanalına ulağmaya alığan bir kuğu, ve kaldı ki gemiğe bırakmak gmmez gemiğte kalanları, ama sen kendim, iğte tütün ve Ŗarap, iğte ayrılığın armağanları.

Nice susuzluklar ve nice alıklar bilir, nice yorgunluklar ve nice ayrılıklar, nice yoksulluklar ve nice varsılıklar, nice ksnlkler ve nice coğkunluklar bildirir ki sevgidir ömrün yksĞ ve onun iin yineliyorum iğte, bana düğmeler dik ve ilikle yüreğimin yakasını, gitmeden önce.

Hem, bahaneyle denizi gr ve sevmeye devam et, beni de.

13 Ocak 1994

TAHTIVERAN VE TAHTEREVALLİ

Ulaşıcı düşünceler dikmek geliyor içimden, çetin ve kökü tükkenmeyen, çağdaş taht olmayı bilmeyen bir tahta yetiştirmek, çünkü herkes birşey bildiğini sanıyor ve eyliyor bilmediğini, yitiyor gerçekten birşey bilen, niye söylemeli düşünülmemiş olanı, körelme ve körleşme elele tutuşup oynuyorlar iki tahtta da, tahtırevan ve tahterevalli, ve tahta ne âlâ.

Neye yarar kendine hükmetmeyen beden ve neye yarar kendine hükmetmeden başkasına hükmetmeye çalışan ve neye yarar sen onlara hükmetmeye çalışsan; düşün ki bir değer bir değmez yere, ayakların...

Ulaşıcı düşünceler ekmek, ulaşıcı düşünceler bulaşıcı asalakları iten, serseri ve sefil olanlar farkında değil aşkın, bu taşkın, bu taşkın, toprakta serseri bir mayın...

Yıkıcı tahtlar bir taşkın kıvamında fışkırışıdır aşkın, sıkıcı gövdeler kendi pazarlığını yapar toprağın kokusuyla, kiliyle camın ve diliyle aşığın.

Duvarın ardındaki bahçede oynayan kız, kapıyı aç, gel ve oyla beni, kapılar ve duvarlar, işte sen onların bir haritasını çıkar ve bırak kendini bahçenin hükmüne, taht tahta olsa bile kurul önce tahtırevanın gönlüne: Ayakların, boynun ve gözlerin kumadan, gel ve düş ellerime!

Sokul ve dokun bana, bir an buluyorsun zaten, özsu kayıp giderir avcunun ortasından daha yüreğin deposunu doldurmadan.

Aklın sesleri bunlar: Serseri olan daha serini bile almadan hükmetmeye başlıyor sefalet cumhuriyetine, başıboş ve şaşkın?

Ama sayın mayın, bizim ilişkimiz dörtelle bağlıdır, yarası dünyayla sarılıdır. (BUNU SÖYLEMELİ)

Hem kimin defteridir dürülen, hangi defterler kanatlı? (BUNU SORMALI)

Ve (BUNU DA): Neden söylememeli düşünülmüş olanı?

24 Ocak 1994

Kim biliyor adının kendinden önceki ve sonraki halini, kim gerçek nesneleri karıştırıyor soyadının tufeyli haliyle, kimin belleğine yapılmakta uygun bir yerinden deri nakli; bana gelecekten söz et dedin, ikibin kulaç öteden geri döndüm ve birşey söylemeden gittim yine ileri; kimsin söyle ve kim biliyor adının kendinden önceki ve sonraki halini, seni seviyorum de ve ikisi de gerçek iki nesne gibi yaşat kendini.

Yalnızlık otu: İki aydır kullanılmayan evdeki toz.

Gönül kapısı: Uzak bir telefondan kulakta kalan gözyaşı.

Oysa biliyorsun, başkaları körelen yontuları bileyiyorlar bel-
leğin resimleriyle, zihnin bakışlarıyla, ve ayakta tutuyorlar sı-
kıntıyı; sıkıntı ki bahçeye düşen yangın bombası, geçersizliği
tescilli bir kibir makamı; sıkıntı belki de ayrılığın tanımı, sah-
te kavuşmanın gerçek heyecanı.

Kim biliyor adının kendinden önceki halini: Yontu, toz, kapı,
testi, süpürge, su, kavak, sedir, minder, kedi.

Kim biliyor adının kendinden sonraki halini: Toz, toz, toz,
toz, toz...

Anladın mı neden bir hücre sevdasıyla suya bastırılır kirli ça-
maşırlar ve neden arşın, onurun olduğu yerde kullanılmaz bir
yalaktan hızla akarken su, bana gelecekten sözet, bana gele-
cekten gel ve yerini sana terketsin bu kuşku.

27 Ocak 1994

ÖĞLE SUYU

(1997)

ODTÜ Ormanının 40. Yılı İçin
Doğa ve Şiir Üzerine
40 METİN

Gördüm genç kaplumbağanın yaşlıya tos atıp onu ilişkiye getirişini. Tok, tok... (Aşkta yaş farkı yoktur.) Kavuniçi dil ve düdüksü aşk sözleri. Kuru çam dikenleri yorgan döşek ve üstünde tos sesleri, hışırıtlar ve dünyanın aşkla esrimesi.

Yukarıda kulaklara çarpar öğle bülbülü ve nisan güneşi enseyi okşar. Çok uzaktan bir yüksek yöneticinin bakışını ben görürüm ama o seçemez çam kozalaklarının ve köstebek tümbeklerinin arasında yuvarlanmakta olan beni.

Kendimi ararım hiç değilse.

Vişne bahçesi piçleriyle gölgesini arar bindokuzyüz altmıştaki. Ama ne zahmet. Piç bir güneş doğmuyor mu iki kilometre ötedeki saldırgan kentin ve kentsoylunun üzerine?

Hep onu düşündüm geçmiş bahar keseklerine basarken: Uyumlu bir bulut olsa ve gezse yüreklerin üstünde; tahakküm kayıtsız şartsız hakimindir, ve bitse, bitiverse insan olma arayışı.

Çünkü dere boyunca biçilmiş salkımsöğüt gövdeleri kanıtlıyor suyun kurutulduğunu ve kokusunu duyuruyor onbeş yıl sonrası asfaltının. Korkarım korkmakta haklıdır bu vatanın sahibi köstebekler.

Nerden?

Babam demişti ki, öğle suyu yaramaz bahçeye! Hortumu bırakıp kendimizi atmıştık gölgeye.

Bozkır bilgeliği... Yine de akıllanmamak gerek, şimdi bu satırları karalarken kardelenler, yalı çapkınları, ispinozlar, ladinler, kardeş yılanlar, kamışlar, süsenler (tümü de farklı mevsimlerin canlısı, ama aynı anda anmamdan bellidir akraba oluşumuz) ve benzeri nebatat ve hayvanatın kefareti olarak ütöpik bir enayi saymalıyız kendimizi.

Umarsız öğle sığağında şu umarsız akıl uygarlığının, sanki su vermekteyim, umarsızca, ağaçlara...

“Kurumuş ağaçları sulayacak çağdayım.” diyordum ki Tarkovski’yi duydum arkamdan, Ayna filminin sonunda çocuğuna-çocukluğuna kuru bir gövdeyi sulatıyordu. Bense biraz dalgaya alınmıştım o sırada, büyük yazarlarca, çocuklukta kalma isteği ve bunun olmazlığına direnmekle suçlanarak...

Akıl da ithal et gibi katılıyor aramıza. Deli filozoflar yasaklanmaz bi tek. Mal seçimi ve kesiminde özel dikkat gerek. Oysa büyüklük, önünü görmek demektir, öngörmektir tarih dersinde. Tarih dersinden geçmeden büyümekler ve toprak gibi başeğmez bir konuda haklı çıkmak üzer beni.

Havanın ağırlığına emziriyorum gövdemi, son kale, kurtulmak için kendi ağırlığımdan.

Kalemle aramdaki sözleşmenin gereklerini yerine getirmekte kullanılan gözlük masanın üstündeydi. Kuruydu oda ve içindeki sıcaklık hızla geçiyordu kağıttan alnıma, ki pencerenin aralık kanadının yarattığı boşluktan süzülen güneş, önce tinsel bir ısıyı, sonra yeni pencereleri getirdi sandalye örtüsü üzerinde ağırlığını duyuran gövdemdeki iki deliğe.

İki delikle baktım büyük deliğe ve onun ne kadar büyük, deliklerimin ne kadar küçük, ve sıradan olduklarını farkettim, çünkü pencereler kaç milyon çam ve kaç milyar diken ve kaç trilyon canlı yaratığa açılmışlardı ve bütün bunlar, yalnızca benim iki deliğimin bakabildiği kadardı.

Çünkü dışarıda benzer deliklerden oluşan bir orman vardı.

Sabahın şu kuşlayan vaktinde, karıncalarınca aşk, uyuyan böceklerle sordum, kilimin üzerinde yayılan saçlarına, kirpiklerinin altında güneş ışınlarının kıpıraşmasına, parmaklarının boşlukta bir duyguyu çizerek ama amaçsızca, benim gövdeyi arayışına...

Sonra bacanın isine sordum, sütçünün sesine, kadının külotunu giyerkenki yüzüne, adamın onun omzuna dokunuşuna ve bu ilişkideki yaralı parmak ucuna, kimse...

Kendime sordum, kim birleştirecek bendeki bu iki ucu?

Boz bir göğün altında ilerlerken ıslak toprak kokusuyla, göğün büyüklüğüne inanıyor, birleştiriciliğine.

Dinler ne küçük yaratıdır. Söğütler oysa hızlı gelip hızlı gittiler, salkım söğüt ve yeşil sırma saçlarını-yapraklarını başımıza düşüren, gövdesinde ağaçkakan, sincap ve baykuş, sinesinde her tür oluş barındıran, acemi suya kanıkçısı, söğütler! Siz hiç de küçük yaratılar değilsiniz. Çünkü zihnimiz, siz gitseniz de barındırıyor imgenizi.

Boz bir göğün altında ilerlerken ıslak toprak kokusuyla, her bir gözeneğinden göğşe savrulan düşünce kimyasına, bakıyor, hoşnut.

Simya?..

Boz bir göğün altında ilerlerken başka bir toprak, ormanın, kilometrelerce ötedeki ormanın sana ait olduğunu duyumsuyorsun ya...

Şöyle düşün: Bir huniyle boşaltılıyordu kırmızı mercimek, ambarın tahta kapağı açılıp, yuvasına... Mercimek taneleri gibi duyumsadın kendini o anda, savrula savrula, birleşecektin diğerleriyle umarsız bir kuytuda.

İçimizin doğasına kaçmak mı, hayır, dışımızdaki doğayı içimizdekine benzetmek... Ama önce içimizdekini öğrenmek gerek.

Dölger takımı. Mahalle, satıcılarının elinde. Kimse de bilmiyor sağını ve solunu ve kural tanımaz bir karanlıkla yaşıyor hoptirinam dünya. Sen çabala kural koymayı.

Ama dölger dölgerdir işte. Ormanı yaşanacak bir cennet gibi değil, yaşatacak bir odun deposu olarak görür; şunu hendese bilgisine karıştırır sık sık ve endaze: Derslerin kesilmesesi.

Kuş seslerini testereden ayırtırmak?

Nasıl karırtırmalı? Olsa olsa mobilya yapan ustanın ısıığı. Uçurumun yanındasın ve fırtına içindeki denizin tatlı köpürüşü, hayal köprüsü.

Toprak, Veysel'in sadık yari, kentlinin ağız suyu...

“Herşeyle bir olabilmek; budur tanrıların yaşamı ve insanların mutluluğu. Canlı olan herşeyle bir olabilmek, haz içinde kendini unutarak doğada yeniden doğmak. Canlı olan herşeyle bir olabilmek! Bu sözle, erdemlik, kin güden öfkeyi; insan ruhu, hükümdarlık esasını bir yana bırakır.” dedirtir Hölderlin Hyperion’a.

Kağıt ve kalemle bir olabilmek; onlar da canlıdır çünkü, orman ve madenle bir olabilmek değil midir?

Söylemeye gerek var mı? Daha güzel bir “herşeyle bir olabilmek” olanaklı mıdır sence?

Gel de anımsama Cesare Pavese'yi, bu metni bulmalıyım mutlaka. (Buldum da: "Sonra, ağaçların arasından çıkıyor, bağlar ve çiftlik evleriyle kaplı, ormanlık ve doruğu tüylü bir tepe görünüyor.

'Monticello nerede?'

'Evden görünür, memenin yamacına düşer.' Bunu söylerken gülmesini tutamıyor. Dönüyorum ve trenden gördüğüm tepeyi yeniden görüyorum. Daha büyüktü, bütünüyle yuvarlak yamaçları ve tam doruğundaki ağaçtan püskülle gerçekten bir memeye benziyordu. Tablino ise, kendisine memelerini gösteren bir kadının karşısındaymış gibi, sakalının içinden, budalaca gülüyordu. Ama bahse girerim ki hiçbir zaman düşünmemiştir bunu.")

Söze gerek var mı? Daha güzel bir "herşeyle bir olabilmek" olanaklı mıdır sence?

“Uygar dünya adı verilen konu üstünde sabrını ve sanatını usanmadan denemiş, ama elinde taş ve tahtadan başka gereç bulamamıştı.” diyor ya Hyperion, şöyle de mırıldanıyor: “An-nem, ‘biraz da sabrı öğren!’ diye ekledi.”

Ama gerçekten de taş ve tahtadan başka ne var? Kişi bellemi-yorsa, kazmıyorsa, çapalamıyorsa, budamıyor-sulamıyor-altın-da oturmuyor-gölgesinde sevişmiyorsa, ne kalıyor elde, yaşadığına dair?

Sevişmeli ve toprağa akmalı su, ömrümüzün özsuyu dünya-ninkine karışmalı, sabırla...

Şu göknara baktım da düşündüm?

Kimbilir kaç bin yıl yaşamıştı köklerinin özsuyunu aldığı hücre biçimleri; kaç milyon parazit görmüştü gününü gün etmeye çalışan; kaç bin sıradanlık numunesi rütbe ve unvan peşinde... Ama tümü de onun dibindeki çözüşmüş gübre yığınındadır şimdi, ya da çökmeyi beklemektedir ve biraz daha çaba gösterip kendisini arındırarak gövdedeki damarlara girmek için can atıyordur. Kimi, gövdeyi kesersem kaçlık odun verir; kimi, bir anı kütüğü olarak nasıl durur; kimi, neresi ve hangi damarı gardrobun kapağında durmalı, merakındadır. Meramlarını anlıyor ve ara sıra şöyle düşünüyor: 'Bir eğitim kurumunun bahçesi mi burası?'

Şu göknara baktım da düşündüm.

Mutlu olmalı.

Gökyüzünün en açık olduğu gün yeryüzü de en açıktır. Çünkü göğümüzün kapısını açan gökyüzünün en ilksel cismi güneş gözümüzü de açar bizim, farkında mıyız? Bizler nasıl dünyaya dokunmaktaysak organlarımızla, o dünyanın parçalarıyla ilişki kurmaktaysak, dünya da kendi parçalarıyla bizimle ilişki kurar ve nedenini belli etmeksizin ağacının kabuğunu sunar bize: Soy!

Kimiz biz ve ayağımızın ezdiği otları, karıncaları, kurtçukları, kabuklu böcekleri, kınkanatlıları, yoldan yürüyüp geçmekte olan kelebek larvasını, tanıyor muyuz? Onlar bizim farkımızda, çünkü eziliyorlar bundan, ama ya biz onların? Yapraklarını ve meyvelerini kendisine sunan bütün ağaçları adeta yolarak onları üzen biz isek eğer, şu insan diye anılan ve ‘canlı varlıkların en zeki olanı’ olarak tanımlanan insan nerede insan aşkına?

Hangi güneş bunu yapmaktadır; kendi ısısının yakıcılığına mahkum etmektedir bizi ve kendisini bir tanrı konumuna çekmektedir? İletiyi aynı hassaslıkla alabildik mi? Söz vardır, ya da yoktur; söylenmemiş gibi durdurulan söz yine de söylenmiş-söylenmemiş sözdür.

Orman içinde olup da ağacı bilmemek...

Suyun yürüyüş sesini işitiyor musun?

Marşlarla yürümez su. Usul ve derinden, ılık ama ürperten bir yürüyüştür onunkisi; damarlarınızdaki kanın donduğunu nasıl hissederseniz, soğuk bir kış günü denizin üstüne kar taneleri düşerken dipteki balığın soluk alışını nasıl duyarsanız, karşı-
nızdaki insanın bir üzücü haberle gözlerinin bulutlanışını ve sesinin titreyişini nasıl tutarsanız elinizde, öyle görürsünüz suyun yürüyüşünü...

İşitilen, duyulan, görülen ama zor aktarılan birşeydir; bu yüzden aşkın oluşumuna benzer.

Bir yangında damarların kullanılmaz hale gelmesi, ayrılık değil, sevgilinin sevgili tarafından öldürülmesi değil midir? Suyun buharlaşması ve tenin kullanılamayacak kadar yanması, melhemin de yarayla birlikte yokolduğu bir inanılmaz hiçlik duygusu yaratır insanda.

Varlık gibidir suyun yürüyüşü; marşla değil ama coşkuyla dolmasıdır ağaç hemşerimizin içinin. Aşkın, tensel varlığın ve tinsel varlığın teminatı olması rahatlatır beni, yani ağacı...

Bize bağışlanan bu yolculuk hep bir saygı duygusuyla döşer yollarını. Harita, taşınan yolculuk nevallesi; pusula, şaşmaz bir kuzey yıldızı; besin, görüp gezdiğimiz dünya parçası; zevk, bir molada dinlediğimiz cırcır sesi olduğundan, birden anlarız yol ve yolculuğun mizansenini.

Yolu yaptıkça yolculuğu, yolculuk ettikçe yolu yapıyoruzdur ki doğa şaşar bu işe. Kendisini dekor gibi duyumsar ama biz biliyoruz onun baş rolde oynadığını...

Yoksa niçin söylemiş olalım bu şiiri şu erken bahar gününde, kar toprağın derinliklerini sularken ayaklarımız çamur içinde, bulutları ve rüzgarı ve yansıyan sesleri dinlerken, şu otuz küsur yıllık çınarın altında? Yapraklanacak ve kuşları çağırarak susuz çöllerden.

Ne diyor *Pratik Bahçıvan Yetiştirme Kurs Notları?*: “Toprak, güneş ışığı, hava ve su ile birlikte canlıların yaşamlarını sürdürebilmesi gerekli dört unsurdan biridir.” Ama güneş ışığının ateşle yerdeğiştirdiğini görmez miyiz ilkel ve ilksel dinlerde? Bu yerdeğiştirme sanki tinseldir, karanlık ve aydınlık kendilerine araçlar bulup varoluşu harmanlarlar, bir bakıma suyun ve toprağın varlıklarını geliştirmek için onların çatışması zorunlu sayılır. Toprak, bir sevgili dudağın pütürlü ve yakından görünüşü; sarışın beş yaş çocuğunun oyuncak kahkahası; Set-tülbahir’de şarapnel parçasıyla kopan askerin başı; aşk cina-yetine kurban gidip gövdesi kimbilir nerde yatan kadının vulvası (selam olsun Hasan İzzettin Dinamo’ya); unutulmaz salgında vebadan kırılan genç-yaşlı, kadın-erkek Efeslilerin gövdeleri ve kasları, değil midir?

Yalınca ve çevresindeki topraklarda ise ne mi görülür? Alın-
teri, güçlük ve zorlukları aşmak için, insan düşüncesinin bü-
yüklüğüne ve iyiye kullanılmasına örnek olsun için akıtılan;
onlarca mezartaşından birinde şöyle bir yazı: KOÇ OĞLU
HAMAMCI MUHARREM AĞA RUHUNA FATİHA 6.2.934
(onar santimlik masif Ankara taşından bir mezar); pek çok
naylon poşet, geçmiş vuruşmalarda kum torbası ve koruyucu
yapmakta kullanılan; Galatia'dan kalma kimbilir ne çılgın ve
şen günler ve geceler ve aşklar; kesik parmaklar, çıkmış gözler,
içleri boşalmış yüzükler ve çürümüş ciğerlerin oluşturduğu
tümsekler... Tümünü sahipleniyoruz ve suluyoruz bütün du-
yularımızla, tümü de bizimle birlikte olsun diye, yaşamımız
boyunca. Hava ve su, toprak ve güneş (ateş, ışık, aydınlık, ısı,
sıcak, yakış, ısıtma, ısınma, aydınlatma, aydınlanma, varoluş).

Şöyle demez mi çoban Tityrus, Lukretius'a, bir Paul Valery ağzı ile:

“Bu gece saatinde, Ağaç düşünür gibi görünür. Bir gölge yaratığıdır. Uyuyan kuşlar onu tek canlı olarak bırakırlar. Kendi kendinde titrer: Kendi kendine konuşur sanki. Korku yerleşmiştir içine, gece, kendi kendimizle yapayalnız ve tümüyle gerçeğimizin elinde kaldığımız zaman bizim içimize de yerleştiği gibi. Ama ateş Ağacın sonu değil midir? Varlığı dayanılmaz acı olunca, bükülür; ama, durgun sularda yıpranıp, böceklerce kemirilip çürümektense, ışık ve saf kül olur.”

Nedense dört yıldır düşünüyorum; hava, su, toprak ve ateş, başlangıçtan beri bulduğumuz-bildiğimiz dört asal malzemesi yaşamın, karanlık yaratıklar eliyle birbirini yoketmek için kullanılmakta olan maddeleridir dünyanın. Ateş yalnız ağacın değil, insan yaratığının da başı ve sonu değil midir? Yangınların çapı, derinliği ve etkinliğine değgin bir araştırma yapılmalı, şairlerin hayatından başlayarak...

Niye şairlerin hayatı?

1994 yılında rastlamıştım, Londra'da, Kew Garden parkında, şöyle bir tarh açıklaması:

Narcissus Poeticus

"The rootes of *Narcissus* stamped with honie and applied plastervise. Helpeth them that are burnt with fire, and joineth together sinewes that are cut insunder."

Gerard, 1597

Çiçek, bildiğimiz nergis çiçeği, ama onun bu denli marifetli olduğunu öğrenmek? *Şairin Nergisi* şiirleri öyle çıkageldi avucuma işte, Metin, Behçet ve Uğur'un 1993'te Sivas'ta duman olan nefeslerine karışarak. Toplumun hayatında çok derin bir kesik, bir kafa travması, kendi kendisinin başına vurarak toplumun kendisinin deli olduğuna kanması.

Nergis güzel evet, ama ya şairin nergisi: "kökleri balla ezilip macun gibi uygulandığında, ateşle yananlara iyi gelir ve derin kesikleri olan kasları iyileştirir."

Şairlerin hayatıdır iyileştiren doğayı...
Böyle yazmış 400 yıllık kitap.

Uyuyanlarını sayıyorum Őu gece vakti: Bařtankara, örümcek kuřu, ağačkakan, serçe, tarla kuřu, karga, alakarga, ötleğen, ardıç kuřu, çalı kuřu, ağačkakan, düdükçün, çilkeklik, kuyruk-kakan, sarıasma, karasağan, şahin, kızılşahin, puhu, yeşilbaş ördek, kaşıkgaga ördek, bülbul, hüthüt... Puhu aralıyor gözlerini ve bir üniversite amblemi gibi bakıyor gözlerimin içine. “Hu,” diyorum, bana yanıt versin diye. Biliyorum ürkerek başka bir dala konacak az sonra, hırsız saksaağanın altındaki.

şairlerin Divanları’nda bülbul ve Hırsız Saksaağan uvertürü... Başka kim nöbete durabilir şu doğa anayı korumak için; ayağı tökezdi şairin ve karşısında buldu işte tüm bir alemi...

Geçilen ve içilen ve dökülen bütün suları, yedi denize varan bütün yeraltı ve yerüstü kaynaklarını, çıkardığımız ve dönüştürdüğümüz (bak bu ekmek, bak bu domates, bu salatalık, kavak, üzüm, şarap, havuz, kurbağa ve balık) bütün suları toplasak yerkürenin üçte ikisi etse, diğer üçte birini verir miydiniz bu üçte ikiye? Ben (ayağı takılıp düştüğü için şair, ağzının kenarından çamur akarak doğruldu bir dizinin üstünde, sözün sonunu getiremedi, anlamıştı bu küçük darbe ve yerdeğiştirmeye, hiçbir şeyin başka bir şeyle değiştirilemeyeceğini)...

(anlaşılamadı ne dediği, ama yaşamı savunuyor şimdi, ağzını büyük laflarla dolduracağına...)

Otlar mı girdi ağzına? Çanına ot tıkanan bir daha üfleyemez ezgisini ama ot kendisi hiçbir zaman kötücül değildir senin kadar: İnsandır kirli ve temiz olan, insandır kirli olduğu halde temiz, temiz olduğu halde kirli görünmenin ustası. Onun için kargışlıyorum inancı, bağışlamıyorum ve kutsuyorum 'çanına ot tıkama' deneyimini deyime dönüştüren kolektif aklı.

Lirik bir hayvan olan gelincik iki adım ötede, patikanın yanında, bir tümseğe yaslanmış, yola bakıyor. Güneş nereden batacak bugün, o bilmiyor. Ömrü ne zaman bitecek, kürkünün peşinde olanlar varmış, küçük bir orman yangını hızla başlayacak piknikçilerin ateşinden ama üç yavrusunu ve yılanın dışarıda kalan kuyruğunu yakacak; o bilmiyor. Tilki ne yönden gelir, iki ayaklılar nasıl saldırır, üstünde koşup oynadığı ve yaşadığı dünyanın toprak olduğunu ve başkaları için üstünde koşup yaşamaktan daha değerli bir değeri olduğunu, bu değeri için bir on yıl sonra burasının inşaat ve kanalizasyon ve beton ve demir ve taş ve kiremit kaplı olacağını; o bilmiyor. Benim bilen ve kirli olan...

Benim, tahnit edilmiş gelincikler önünde günah çıkaran... Ya siz, siz bir gelincik nasıl koşar, nasıl durur ve nasıl uzatır ince boynunu iki kolu havada, bilir misiniz peki?

Zordur başkalarıyla yaşamak...

Kırlangıçlar yuva yapmış beş katlı binanın saçak altına, yav-
rulamışlar, kapak tahtaları ve kepenkler arasından kuş pireleri
dolmuş içeriye. İnsanlar ikinci yıl sökmüşler yuvaları, açmışlar
kepenkleri ve kapakları, ilaçlamışlar odaları; ne pire kalmış ne
de kırlangıç...

Zordur başkalarıyla yaşamak...

[insan(erkek) ve kuş sesiyle, bir kez daha:]

Zordur başkalarıyla yaşamak...

Sürekli kara ve yağmurdan sonra toprağın derinliklerine inen hayat suyu kimi besler: Seni, beni herkesi... Zaten her hayat suyu bir iksir değil midir şiir benzeri: içimizdekini boşaltan; bize rahat bir kıvanma olanağı tanıyan; köstebeğin yeraltında ilerlerken bir yandan, bir yandan da yer üstünde tümsekler yaratmasını sağlayan (nefeslenme ve kaçış ve havalandırma kuleleri; ama biz semiotik kipinde anlarız onları; doğrudur da); bir bilme ve sezme ikilemini abartarak yaratmamızı yaşatan...

Neyi biliriz ve neyi bilmeyiz, farkında mıyız? Gerçek herkese ne kadar gerçektir, hangi parçasıyla? Az önce bastığım kuru otların on santim yanından hızla deliğine zıpkınlandı yeşil bir yılan... Yuvası olduğunu bilmiyordum ama bir olgular-rastlantılar yumağıdır doğa: Bir metindir, hangi parçası tasarlanarak yazıldı, hangi parçası kendiliğinden ve 'doğal', hangi parçası neredeyse bir tarih dersi, hangi parçası yaşamsal önemde deneyim?

Soru işaretleri soruların kendisinden daha fazla... Bu metin hızla soktu ayak bileğimi yuvasına kaçmadan önce.

Metnin üzerinde dolaşırken bana ne sürprizler hazırladığını biliyor muyum onun? Yer bilgisi (topografya) birden bir kağıt-üstü ifadeden öteye gitmiyor ama yerçekimi var ve bayır aşağı yuvarlanmama neden olan o değil mi? Metin üstü düşmem de bunun gibi, sözlerin özgül ağırlığından (merhaba Mehmet Ergün); *yeryüzü* sözünü ilk icat eden ve kullananı bilip tanımam ve sevmemden (selam sana Arif Damar); metnin yanıcı ve hava tüneli oluşturucu dere yataklarını ağaçlandırmayan, kenarlarına bir dizi badem, bir dizi kayısı, bir dizi şekerpare dikerek metni ateşe karşı koruyanları alkışlamamdan (elleriniz dert görmesin Kemal Kurdaş ve Alaaddin Egemen ve kaç yüz bin çift el, sizi...)

Topos ve logos karışımı bir *hayat bilgisi* dersi, ama topoloji değil yaptığım. Nasıl tek bir bedenden ve tek bir beyinden yaşanırsa, nasıl yaşadıkça görülürse selvinin ormanı yangından kurtardığı, Herat'ın ağaçlar kesildikten sonra çöle ve kuma unutuşa ve cehalete terkedildiği...

Bir kez yaşanır yaşanacak olan ve bir kez yaşanır ölüm. Son sözü bile sorudur intihar edenin, etmekte olanın:

Nedir gerçek, ben mi, yapmakta olduğum mu?

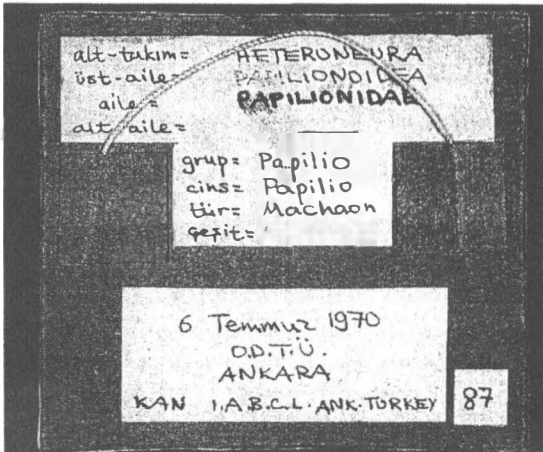
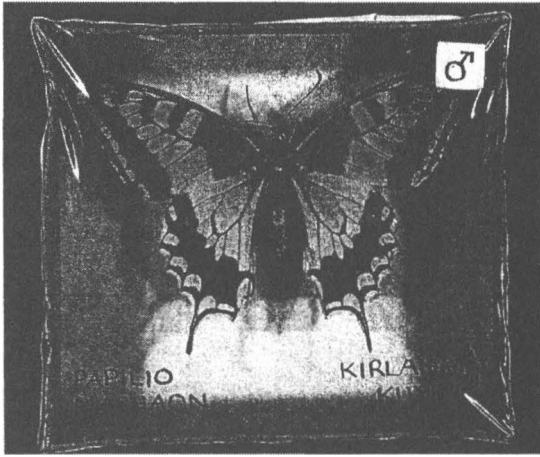
Şu asfalt yolu araçlarımızın tekerleklerini çamurdan kurtarmak için yaptık. Öyle ya, doğa kirlidir, biz temiz!

Oysa tek bir hamlemiz neyi getiriyor ortaya: Ne zaman bir kış günü varsam, köpekler uyukluyor asfaltın yanında, üstünden yayılan ısı bulutundan hakça bir pay koparabilmek için. Ne zaman bir bahar günü sağanak sonrası yürüsem, ayağım takılıyor siyah ve yeşil ve sarı zeminli, rengarenk benek ve dikenleriyle kurumak ve koza kuracak yer bulmak için kendini sığağa atan tırtıllara. Ne zaman bir yaz günü baksam, soba gibi kaynatıyor öğle güneşini yol ve kurutuyor yanlardaki otları ve ağaç dallarını. Siz bir de araba egsozunu katın bunlara ve görün temizliğin çapını!

Kirli olan kimmiş acaba?

Doğa ana kendini yeniden doğuracak kadar gldr. (Yıllar öncesinde talim sırasında, eski İstanbul-Ankara yolunun nasıl an an zndğn duyumsamıştım ayaklarımın altında. Belli bir inanışın ideolojik sonucudur, dünyanın insanlar için bir nimet olarak yaratıldığı doğması. Geçti o günler; şimdi kendi dünyamızı yaratmanın zamanı.)

Ama bu denli kötü oğullar olmak zorunda mıyız yani?

Az önce asfaltın üstünde kıvrılarak yürüyen tırtıl eğer ezilmeseydi belki de karşı sayfadaki çıkacaktı üç hafta içinde kozadan. *Papilio Machaon*, Kırlangıç Kuyruk ya da Hakan Kuyruklu Kelebeği, nazlı nazlı süzülecek çiçekten çiçeğe, çamların yeni sürgünlerine konaklaya göçe bütün bir ormanı şenlendirecek...

Şimdi hiç bulunamaz belki, yirmi yedi yıl önce *öteki* avlamış bunu, iyi de etmiş, vişne bahçesine giden yoldaki büyük dere yatağında. Bir temmuz gününün tepemizi kavuran sıcağında, şaşkınlıkla ağlara takılmış olmalı; gazla boğulurken bir ömrün telaşında, kalakalmış öylece yirmi yedi yıl boyunca...

Bilmek, kimlerin yaşamına patlıyor; somut bir örnek size... Ama çok uzaklarda, ya da çok içimizde, birisi daha var bu yüz kusur türden oluşan koleksiyon sahibinin dışında: Bilmeyi ve bilgiyi öğreten bir düşünce ve ahşap ustası el sallıyor bize Heybeliada'daki evinden: Selamlar.

Hüseyin Batuhan, selam kelebek bilgilerinize...

Aşık sevdiğini tanır da sever.

İnsana gelince anlayışla karşılarız, ama hep kulakları çınlar
Ahmet Kutsi Tecer'in:

Orda bir köy var uzakta
O köy bizim köyümüzdür!
Gezmesek de tozmasak da
O köy bizim köyümüzdür!

Gezmeyince bir köyü tanımak olanaklı mıdır? Mülkiyetine geçirdin de ne oldu, o senin değil ki? Köy, ama yaşanmayan bir yer köy sayılır mı, adı üstünde.

Aşık sevdiğini tanır da sever.

Biz toprak ve candaşlarını tanımadan, onları sevdiğimizi söyleriz.

Yanılırsınız.

“Şu anda aklınıza gelen ağaç, ot, çiçek, bulut, toprak, böcek, kelebek, adlarını lütfen sayınız.”

Suyun yüzeyi ne renk olduğunu gizliyor: Akşamüstleri gök-renginde bir ayna; günde sarı ve kırçıl bir müsvedde defteri – kamışlar kükürdümsü dikey taramalarını çizerler kıyıları, açık kahve bir derkenar; kış gecelerinde kırılma seslerine karışık bir boğulma rengi (bazen göl, şıvgın gibi bir buz kıymığı atıverir çakılların üzerine); aşığınız yanınızdaysa üstünde yürüyebileceğiniz bir canbaz ipi renginde; çevreci gözlüklerinize bakılırsa bir boz çökelti diyarının buğulu rengi; ama gözlükler düş-tüyse içine, geçmiş ölüleri anımsatır size sazan - alabalık ve 'bi dakkalık' serinleme heveslilerinin boğulurkenki göz renklerini; dingin bir yaz akşamıysa on metrelik yeşil çam korusunun koyu yeşili; kırk yıl önce ise kazma-kürek-çuval-bel tutan turuncu ellerin kırmızı ısınısını yayan kızıl ve terli avuç içi rengi...

Canlı bir organizma olan göl bazen nefes alamıyor, bazen kötü buhurlar yayıyor bedeninden, bazen tazelenmesinin kıpırtıları sizi de tazeliyor yeniden doğurarak...

Bir su jandarması tarihi yazıyor vadisinde yumularak. Mırıldanışı şu: "Kaçanım var biliyorum ama kalanlar bile kanıtlayacak birikimimi."

Bir zamanlar uzunca bir süre karıncalar üzerine uzmanlaşmıştı. Hafif neminde bir akşamüstünün, baktı kaç bir yuva yapar diye, ne yerler, yuva ağzı nereye dönük? İzledi kahverengi tombullarla ince ve narin siyahların savaşını. Karaların mezarlığını buldu.

Bütün bilgiler şuraya getirdi merakını: Tek bacaklı bir karınca yuvasını nasıl bulur?

Tarantula örümceğini anımsa! Yılanların soğuk bedenlerinin sürtünüşüyle cilalanan kovuk duvarlarını sev! Kertenkele adının damakta bıraktığı lezzeti tat!

Çocuk masallarımızda ne kadar az hayvan var? Ne kadar içiçeyizdir oysa onlarla: Sürahimizdeki fare, salonumuzdaki serçe, kömürlüğümüzdeki saksagan, aklımızdaki köstebek ne güne durur?

Sevgi, kıraç topraktaki badem gibi salar bütün çiçeklerini ortaya. Dalları kalabalık ağaç, sık dokulu bir şiir sanmasın kendini. Ama yine de bakıyorum, asalakları en az olanlar onlar, ürünü bol olanlar...

Daha şu yakında öğrendim, likenlerin asalak taklidi yaptıklarını.

Baharın eskiyen kelebekleri, izlendiklerinden habersiz uçuşuyorlardı.

“Nasıl ezbere sayabilirsem adlarını, babam da öyle bilirdi şu otların hangisi geven, hangisi hayıt, madımak, kuzukulağı, katırtırnağı, böğürtlen, küstümotu, hanım yüksüğü, fiğ.”

Taşların dilinden nasıl farklı anlarsa jeologla mücevheratçı; öylece durdu güneşin altında şair ve mimar, ışığın tonları, yansımaları ve gözkamaştıran uçuculuğuna bakarak...

“Arenadan itibaren yükselen oturma sıralarının ilki senatör tarla fareleri, köstebek yargıçlar ve tilki yabancı elçilerin, ikincisi kent seçkini mandalarındır. Başta incir, meşe ve sedir olmak üzere kadın ağaçlar ise en üst sırada, sütunlu galeri altındaki bölümde oturmaktadırlar. Geri kalan bölümler kentin, başta coleoptera, lepidoptera ve diptera olmak üzere tüm vatandaşlarına açıktır.”

Güneşin gözalıcı parlaklığı altında bunları okuduğunu sandı şair. Hâlâ düşünüyor aklının hangi aspendosunda bunların yazılı olduğunu ve bilemiyor bu benzeşim dolambacından nasıl çıkacağını...

Yoksa çıkmayıp, seyretmek midir amacı?

Kış, yoksun ayakkabıların içine dolan kar suyunun soğuk ve nedeni anlaşılmaz utandırıcı dokunuşundan, ya da donan parmakların hohlanişından ve ellerin birbirine sürtülmesiyle elde (hangi) duyumsanan gelecek coşkusundan ve ağrıdan, ve ağrıdan; bahar, bir kuş gibi gökten kopup gelen bir kızın duruşuna, bakışına, dokunuşuna ve öpüşüne duyulan çiçeğe bakma özleminden ve göğüste ileriki yıllarda duyulacak kas ağrısından, ağızda çiğnenen çam dikenlerinden (kim yapmamıştır gerçekten, çamlar bunun tanığı); yaz, başınızı soğuk Eymir suyu sokma isteğinden, çatlamış kırmızı toprağın bahar keseklerinden, domates ve biber tadından; güz, pırpır eden sarı yapraklar arasında pıtpıt eden yüreklerin coşkusundan, üstümüze düşen yaprağın kovuğun kapısını kapatmasından...

Ah nasıl da korkmuştuk avcılar geldiğinde, çiftelerini yuva ağızlarına dayadıklarında, bir daha birbirimizi göremeyeceğimizi düşünmüştük, gökte uçuşan angıt, yeşilbaş, güvercin, düdükçün, sakarmeke, çıkırıkçın ve incirkuşunu bir daha gözleyemeyecektik sanki, havuza konuşlarını, banyo etmelerini, şakalaşmalarını izleyemeyecektik. Hatta yukarıda onları gözleyen boz kartalı da...

Böylece, biz de düşünebilseydik bir tarla faresi kadar...

Bahçelerin komik tasarımlarına bakıyorum: Ağaç, sanki pafta üzerinde kalan yeşil daire. Orman yolu, sarı solucan benzeri kalın çizgi. Adam, eğmiş başını yürürken sanki hiç yer kaplamayacak. Çalının kökleri kendi çapında taban istemez miydi? Suyun şırıltısını unutup da rüküş çağlayanı konduran kim? Mülkiyet için bağrına çakılan dikenli kazıklar kaşındırıyor toprağı.

İnsanoğlu ekmek parasını bahane edeli beri, yedi bitirdi çevresini. Oysa toprak, herşey orada bitiyor geride “hoş bir yansı” ile.

Itıra değince rüzgarın parmakları, birden bir koku...

Kimleri anımsamadık ki...

Ama diyor ki içses: Itır mısın, rüzgar mı, parmak mısın, koku mu? Üzerine bastığın kekik bir başka bütünlüğün türküsünü çığırıyor mu? Boşalan bir zemberek gibi bazen aklımız, hangi yatakları aşıp da geliyor ceketin cebindeki Rimbaud'ya, Valery'ye, Lautreamont'a, Neruda'ya, akıtıp durarak en billur taşlarını.

Birden bir koku...

Deniz kıyısında taş sektiren çocuk kadar mutlu olabildik ancak, başkası da beklenemezdi: Onun gözlerinin izlediği taşın rotası olabilir, olmayabilir de... Kolunun hareketi insan doğasının parçası ve dili kimbilir neleri çizdi, çiziyor ve çizecek.

Kaç yıl oldu oysa, göletteki soluksuz balıkları düşünmüştük, kendimize benzeterek. Sonra göl irisi, bir okyanusa dönüşmüştü, ummana, bunu bizimle birlikte kaç kişi keşfedecek?

Bilinmeyene karşı bilineni savunmak, tüm yaptığımız bu.

Kırk kez tutulsaydı dilim; kırk pınardan su getirsem; kırk parça dalım olsaydı; kırk parçaya ayrılısaydım; kırk yaramdan sular aksa, kırk katırla anınısansam; kırk satır ağzını bilesem, kırk baltayı tutanı bilsem; kırk yaprağı koparanla kolkola, kırk yatağı kurutani görsem; kırk çizgiyi birleştirip, kırk mendili kanatlasam; kırkından bir hamur çalıp, kırk kağıdı çelik yap-sam; kırk bulutu toparlayıp kırk kovayı soğuk suyla, kırk ülkeyi mavi göğle, kırk müdürü iyi kalple, kırk kökü kırk gövdeyle aşilasam; kırk kez söylediğimi söyler miydim bir kez bile?

Denize düşen alüvyon, kanalın dibindeki çökelti, akarsu ter-kisindeki tortu, ağacın döşündeki dışkı, kağıdın üstündeki sat-ranç, müsveddemdeki karalama, yeraltındaki madenler, aklı-mın köşesindeki istenç, hepsi gözlüyor yolumu...

ODTÜ ORMANI İÇİN
BİR AMBLEM:
AT KESTANESİ YEMİŞİ

Mart 1996 – Mayıs 1997

ŞAIRİN NERGİSİ
(2000)

NARCISSUS POETICUS

“The rootes of *Narcissus* stamped with honie and applied
plasterwise. Helpeth them that are burnt with fire, and
joineth together sinewes that are cut insunder.”

Gerard, 1597

Londra Kew Garden Parkı'nda nergis çiçeğinin tarh açıklaması.^(*)

(*) 'Amaryllidaceae ailesinden bir bitki olan *Narcissus*'un kökleri balla ezilip macun gibi uygulandığında, ateşle yananlara iyi gelir ve derin kesikleri olan kasları birleştirir.'

CİNSELLİK VE YALNIZLIK

“(Adem) özerk bir isteme kavuşmayı istedi ve bu istemin varlıksal taşıyıcısını kaybetti... Bedeni ve bedeninin parçaları onun emirlerine itaat etmez oldular; cinsel organ bu itaatsizliği başlatan ilk parçasıydı bedeninin.”

Michel Foucault, 1976

*Dostluğa Dair,
çev: Cemal Ener,
Telos Yayınları, 1992, s. 53*

ERMENİ BALIKÇI İLE TOPAL MARTI

“İnsan geveze ise balıkçı değildir.
Balıkçı ise geveze değildir.”

Sait Faik Abasıyanık, 1950

*Mahalle Kahvesi,
Bilgi Yayınevi, 1970, s. 134*

HAYAL VE HAVVA

Görüntü değil, söz; körlere seslenirim ben. Sağırklar duyar görüntüyle. Kuruntudur aklın gözü, ama her şey görüntüye döner yine: Kola şişesi, şark çıbanı, karpuz kabuğu, egsoz dumanı, gönül alma öpücüğü, tahrik gülümseyişi, pasla parlayan teneke minare...

Sözdür bütün bunlar ve sözverilense bereketli tarla; kuşlara düşkünler evi, aşkıma mahkemedir; sevgiye icra... Bunlar kuruntuyu büyütürler ve bilirsin ayakların yeri öptüğünü, kuşların göğe uçtuğunu avuçların memeleri tuttuğunu, kösnünün ölçsüz ve hoş durduğunu...

Sıcak. Kaçınılmaz ısı kuşkudur yayılan, yinelenen ama sınav sorusunu bir bıçak gibi içimize sokarak:

Neyi sözverir nesne?

Kıvrılarak gider yol, seninle kıvrılır gibi, boğularak, ve tozlu cepten çıkar kitap.

Ey gömleği eprik, nemli kitap
Yazmıyor, söylemiyor gibi yaparak
Ciltbezi, şiraze ve kokuyla
Nasıl da benimsetirsin bilgiyi.

Çiğdemlerin inceliğini duyumsayan ben
Tenin saydamlığını ve benle kurduğu dengeyi,
Aydınlık yüzünü pişkin şebnemin
Gülün tırnaklarını değdirdiği yeri;

Ama soğanlarından müshil yapılan
Çiçeklerinden parfüm, nefis-i mülhime
Fulya, zerrin, yalancı nergis, kardelen
Ama ille de çanaklı nergisi...

Aşağıda derece su çağılıyor, aşağıda, aşağılarımda m

a
n
t
ı
k...

Bir kelebek dönüyor bereketli suyun üzerinde,
önce yatay, sonra düşey
iki daire çizerek içimde, kanatlarıyla...

Benim hava...

1995 – 1996

KİMSESİZ BELLEK

*İsrail Başbakanı Yitzak Rabin
kendisine ateş eden gence doğru dönüyor,
yere düşmeden önce...*
Uluslararası TV görüntüleri

Bazı şeyleri anlamak zordur:
Ömrünün son saniyesinde kasabı görme isteğiyle
Kurbanın başını ona doğru çevirmesi gibi,
Çünkü kurban henüz kurbanlığını bilmiyordur.

Bazı şeyler yazılamaz kalemle
Göğüsle aynanın bulunduğu noktada
İkinci bir canlı kokusu vuruyor ya burnuma
Ve bir düş güzelliği...

Bugün satıcısı olduğunun yarın
Alıcısı oluyor ya bellek, kimseler
Şapka çıkarmıyor kimseye, merhaba efendim
Herkes kimseleşince...

Gül ve kireç, diyorum, dışkı ve harç
İradenin, insanın temel direği
Donup kalmış kürsüde konuşması beklenen
Dilini unutan kurban ben miyim?

Göğüs kafesimde sıkışan hava
Bütün yaşanmışlıkların ödenmemiş diyeti
Vicdan emme-basma bir tulumba
Suyun belleğinde bağlılık yüzüğü...

Sarnıç, saklar ölümü.

EROLLARA ÖVGÜ

*Hiç düşünmeden içinde hareket ettiğimiz takdirde
mekan sıradan varsayımlardan biri olabilir,
ama beden ve ruhen, hareket ettiğimiz
boyutları bir an kavramaya çalıştığımızda
korkutucu bir boşluğun çekimine kapılıveriyoruz.
Zaman-Mekan: Erol Akyavaş, J. N. Erzen*

On Mayıs doksanbeş.
Tenin ten olduğunu duyumsayan gün
Çekilmiş güvercin yuvalarına
Gövdesinin gözeneklerini açıyor.

Sarı ve beyaz damarlı tüf yamaçlar
Bakmadan aşağıya güneş
Ne kadar da yükseliyor onurumuzun
Üstünde bilincimizin bilinci.

Düşünen yalnız Seferis değil
İbrahim Paşalı öksüz İsa
Göremeli çapkın İlyas ve ince
Liklerden hoşlanan Giritli ninem:

Geldim buraya bu dağlı
İnsanların arasına. Denize baksam
Susarım, ne söylenebilir
Bir deniz de sustuğunda;

Sonsuz ve saltık bir sessizliğin
Ortasında
Dalga, dalga olmayı bırakıp
Dönerse bir su yığınınına?

Büyür içimizin ormanları...

Uçhisar, Kaya Oteli; 10 Mayıs 1995

ŞAİRİN NERGİSİ KAÇINCI UYKUDA

*Ormanın yarısı ölüyorsa,
napalım yani, bekçisi miyiz?
Bir Üniversite Yöneticisi*

Ay, nasılsınız sevgilim hayvan?
Bunu bir sabah sorduğu zaman
Zor çağ, fena âşık, kötü öğretmen
Düşünür gibi yaparak yüzdü kendi içinden.

Başını kaldırdı yukarıya: Fûl, zerrin, kardelen
Nasıl bir çöl ortasında... Sıra öyleyse
Sıra geldi gök tarlasına
Onun neşesini bozmaya.

Toprağı çimentoyla karıp havayı taş kıldık mı
Sıra gelir söz ormanına, harfleri kara bir
Kazanda kargışlamaya, sıra gelir
Konuşmayı unutmaya.

Siz deyin bir söz ormanında
Yüzüyorum. Siz deyin
Ahı tuttu ağaçların, kuruttum
Ektiğim toprakları yiyorum.

Siz deyin, çığlık: Kendimle yüzyüze
Ölüyorum.

*

Şöyle diyor şairin nergisi:
Nerde kaldı dipte suyu beklemenin güzelliği?

ŞEHİR DÜŞÜNCESİ

*Şehir düşünmek için başımızı kaldırmamıza
izin veriyor, sonra yeniden eğildiğimizi bilerek.
Kırdaki Şehir, Disiplin, Cesare Pavese*

Düşünmek için başımızı kaldırdığımızda
Ah kimin umurunda düşünüp düşünmediğimiz?
Adaylar meydana inerler, kurban keserler
Güzel bir türkünün seslerini eskiterek.

Sokakları ve kaldırımları bir cenaze töreninin
Anlamsız uğultusu ve çamuruyla dolan bu şehir
Sizin şehriniz,
Yıllarınızı onu kendinize benzetmekle geçirdiniz.

Kapınızın önünden geldiğini sandığınız bu koku
Evinizin içinde, ağzınızda, üretip durduğunuz
Yürek tıptırtısı, içdiş düzeneği, yaşama korkusu
Gömlek cebinizde yapışan kimlik.

Çocuk, kör gibi basıyorsa dünyaya
Siz de babanızdan edindiğiniz yangın makinasıyla
Açık kalp ameliyatı yapar gibisiniz
İzdüşümünde kendi gölgenizin.

Başkaları yaşıyor ya yerinize
Siz istifinizi bozmayın, yarın da tatil hayat.
Bargoin' people, her yerde siz varsınız
Planlı ve kravatlı birer *replica*...

Bizse düşünmek için başımızı kaldırdığımızda
Önce görüntümüz düşer sonra alnımız
Herhangi bir kamu alanındaki
Su birikintisine.

Önce su
Sonra kan birikintisine düşünce düşünce....

KIR DÜŞÜNCESİ

İsa Bu Köye Uğramadı (1961)
(Cristo si e fermato e Eboli; 1945)
İsa Eboli'de durdu; (1991)
Carlo Levi

Önce toprak bozuldu, aklımızdaki toprak
Yetiştirdiği üzümü, zeytini, reçellik çileği
Has bamyayı bıraktı,
Yolverdi yapay güne ve insana.

Tırmık, aklımızı sürdüğümüz saatti, sana söyliyim
Güzel ve çıplak gövdelerin yüzdüğü kara gecelerde
Neşeli düşler söyleyen
Emekçi sesiyle...

Ses, kendi tınısının ve oylumunun yedeğinde
Dize, onbeş kişi okusa onaltıncının ezberinde,
Yürek bir kürekti
Taşıyan, taşınan ve

Yanan duvarlar, hacimler, yükseklikler
Harpuştalar, küpeşteler, trabzanlar
Kanallar, çörtenler, derz ve mahfiller
Sahneyi terkedince alçaklık kaldı.

Önce toprak bozuldu,
Sonra çocuklar akıllarındaki
Bütün canavarlıkları (en büyük canavar, çocuklardır)
Büyüklerle ödünç verdiler.

Uslu çocukların yücelttiği ödünç akıl
Çok acıtır;
Ve büyükler başkalarının vicdaniyla
Her zaman çok rahattır.

Onlar maskelerini kuşanırken kırdı ve şehirde
Nerde kaldı sırtüstü uzanmanın güzelliği?

ODUN KÖMÜRÜNÜN KÖSNÜSÜ

*Picnicin' people, her yerde siz varsınız
Planlı ve pijamalı birer replica...
A.C.*

Kırı kendi mülkü kaydeden gezgin
Kendi kirini de kira götürür;
Saklanası, özlem duyduğu yanlarını
Açığa çıktıkça, bir ötekiyle bastırır

Kul ve kir bu denli yakınsa
Sahi, doğa perisi nerde oturur?

Kendiyle pişen kendi ateşinde
Şu bildiğimiz nergis çiçeği
Nasıl da birleştirir aklımızdaki herşeyi
Direngen çiçek, küstah ve mağrur,

Ama akıllı adamın elinde
Duygusal işlere karışmaz gurur.

Heyy, diyor uyanıyorum:
Gerideki izlerim, tozlu şoseler
Sese ses katan yük hayvanları
Köy yolunda beyaz mezar, durak taşları,

Çeşmenin alnacında serçe yuvası
Nerde kaldı sana bakmanın güzelliği?

Bu gündüzdü, uyandığım da
Kırda ne kadar düğün kelebeği varsa
Çağrı cihazlı *picnicin' people* i atıp bir tarafa
Çeşmenin önündeki gölette...

Sabahki yuva boş, yüzüm boşalmış
Nerde kaldı akan sudan içmenin güzelliği?

NEYLE BAŞLAR?

Convallaria majalis;
Liliaceae familyasından, hoş kokulu
çok yıllık otsu bitki. Köksapları
toprağın altından yatay olarak hızla yayılır.
Ana Britannica

Neyle başlar diyordu, tenle
Ayva tüyünden giysi, bedensel
Günün apansız ağarması gibi
Göğsün üzerinden, benle

Ensenin kulakla birleştiği
Ufuklar o denli daralmadı,
Ama ağızdan çıkan sözcük benzeri
Bin nenle, nenle, nenle

Geçiyor ömrün penceresinden kaç
Vurulduysa, dövüldüyse, horlandıysa
Öpülesi, okşanası, sevilesi
Kendimi bilmemle

Ayva diyorum değil, elma da
Sende olan bir yan, desem de çıkma
Gamzenin esmerliği, esmerliğin gamzesi
Boynunun üzerinden, benle

Nergisin neyle, narsistin kimle
Şairin uzun boylu dolaptan çıkmış da
Naftaline inat kendini kanıtlayan
Güveyle, neyle, meyle

Tımaklarının çocuk kokusu
İnce hafif kış paltosu
Benzer yüzlerin ortak gizlisi
Kimbilir kaç yılda

Yazla başlar, diyorlar
Çiçek ne zaman tozlansa
Şair konmaya, kondurmaya korkar
Ama o başlar, başlarsa

Gerçekten başlar duymuşuzdur
Kanımızın benlerden çekildiğini
Gözdeki, bilekteki, yanaktaki
Dokunuş ve ürperiş, senle

Başlar...

YOLDA

Karşıdan karşıya geçerken kız
Cep telefonu elinde,
Yüzünde derin kaygı izleri
Kızlığını arıyor olmadık yerde.

1998

ŞAİRİN KAÇAMAĞI

*(Pamphylia'daki) işler tatmin edici
şekilde halledilince (İskender) Perge'ye
döndü, oradan da Phrygia'ya doğru yola çıktı...*

**Anabasis,
History of Alexander and Indica,
Arrianos, 1921**

Kenti taş çağlayanlarından tanıdım
Seni kuş burnundan
Bir şey değişmemiş, süreklilik dışında
Şu yosun çizgisi büyük yalakta

Hani geceleri sen ve ben, ayın altında
Tekerlek yuvaları ayağın kaçamadığı
Kertenkele kayar kalçanı koyduğun yerde
Kaçamak dere yatağı sazlıklara doğru

Ve sonra, içinde köpüren su
Sütunlu yola doğru akan, kutsal kapıya
Başının üstündeki dağınık halesi güneşin
Ben miyim yoksa

Göbeğinin altın işlemeli sarkacı
Kemerlenerek güzelliğinin üstünde
Bacaklarının bitimindeki o dar geçidi çiziyor
Bana elinle yön verdiğinde...

Ne demiştin, kendi içimde bir denizde
Yüzüyorum, sanki seninle birlikte...

BİR RESMİN ÖNÜNDE ŞAİR

Çocuk kız, çeksene parmağını ağzından
Kim gibi durma Balthus'un resminde
Rahmim, küçük evim, salyangoz ve
İçimde yaşam boyu dönenen dize:

Pavese, Pavese, ah kızın karnındaki o yara izi
Ah nerde kaldı aşkı yarayla gizlemenin gizi?

1996

BOYALI HANIMIN GÜLÜNÇ AĞIDI

*Boyalı Hanım, Vanessa Cardui,
Türkiye’de yaygın görülen bir kelebek...
Çok alaca renkli ön kanatlarıyla tanınır.*

Soruyorum bir süredir yeryüzüne
Senin istençli kasların hani?
Gördün şu kızın halini
Nerde eski dost, eski sevgili?

Oturduğun zaman kalkar
Kalksan, hop o da senle birlikte
Yatıştırırsan pembe haberlerle
Gece yatar yatmaz yorgan altında önünde.

'Suyla besleyin beni' bütün bildiği
Gazete başlığında, kumsalda, apartmanda
İklimini kendi ayarlayan çiçek gibi
Nerde eski dost, eski sevgili?

Şairin nergisi kasları iyileştirir
Kaslar başka şairleri, başka kızları
Başka kızlar durur mu, onlar da çocukları
Ama ya onların istençsiz kasları?

Arı kovanına çomak sokmak olacak
Çığırılım: Gelin ey yurt hayvanları
Kaslarınızı boşa alın, bir daha doldurmayın
İstençsiz kafalar ne yapsın istençsiz kasları?

DİYALOG

*Haksız mıyım beyim? Bu eski muhabbet...
Marangoz Ali Doruk Usta;
Taşhan Anasya*

Duvarlar arkasında mı kaldın
Şiirler şarkılar arasında?

Bedenlerini ve kolonlarını
Ömrün, su mu almıştır?

Nasırlı el uzak mı körpe elden?
İkisi de aynı kefeni paylaşır;

Tezeneyile pişer genç ses, olgun
Avluda hoş seda bırakır.

Kalıntı esas gövdenin ne kadarını
Yosun, acı suyun hangi payını

Saat yaşananın kaçta kaçını:
Sevgi tortusunu gülüş aktarır.

Cemal ne derdi, sevdiği kadında
İnsan bütün gözağrılarıyla buluşur.

Çekilmez hayat, yük ağırsa
Beyin, susarak nasıl yaşanır?

Akşam, kapanınca kapısı hanın
Yaşlı yayık genç sofrayla başbaşa kalır.

EUPATORIALI STRABON

*Armenia'dan akan Lykos nehri ile
Amaseria yakınındaki dar geçitten
akan İris nehri ülkeyi baştan başa keser.
İki nehir hemen hemen vadinin ortasında
kavuşurlar ve bunların birleştiği
yerde bir kent kurulmuştur ki...*

Coğrafya, Strabon

Önümden akan bu koca yaşayan su
Kimlerin önünden de geçip gitti,
Kimler geçip gitti, görmeden geçip gideni?..

Önümden akan bu koca yaşlı su
Kimlerin kanına bandı kuyruğunu,
Kimler onu kendinden sandı?..

Önümde akan bu yaşlı su
Kendi tortularını duydu mu,
Anladı mı tortunun kendi sonu olduğunu?..

Önümde
Akan
Koca
Su
Gövdeimin içinden de geçecek buhar olarak,
Kanıma değecek damarlarımda, dönüşecek,
Anlayacak tortusunu, sonunu görecek,
Ama
Benim gibi oturup bunları düşünemeyecek.

AY VAKTİ

*Tarlalara su verilmiyorsa eğer,
köyün içinden bir ırmak,
akar durur.*

*Cumalıkızık üzerine
bir yazıdan...*

I

Sevdiğim kadının karnını dinlemekten geliyorum
Bu yurdun dağlarını, ovalarını
Terli avuçlarını, hafifçe ürperen göğüslerini
Başka yerlerdi, dinmekten geliyorum.

Bir düş gibi dinliyorum bu evi
Sedirinde kim sevişmiş, kim sermiş ayağının altına kendini
Bir merdiveni yerinden oynatmak gibi
Bir pencereyi rezelerinden sökmek,

Bir kirişi kanırtmak, kanmak
Bir suyu alıp bardağa koymak,
Ordan bir gövdeye
Ordan, daha neler, yitirmezsem kendimi

Göğün en ince detaylarını resmetmekten
Kendimi boya yapan badanacı karıncalar
Kırılan bir parçaya destek olan payanda
Destek olunan bir payanda,

Kendimi avludaki taşların
Kendimi su birikintisinin
Kendimi en uzun, en kirli, en temiz herşeyin
Kendimi...

II

Kestane ağacının kızıl ve cilalı gibi parlak,
Ahşabındaydım
Dün ordaydım, bugün sevdiğim kadın
Onunla dinmekten geliyorum, eskiyi dinlemekten

Yaşlı

Çivisi çıkmış döşeme gibi

Kendisini gıcırdatanı belleğinde tutan

Ocağın isli demirinden geliyorum,

Yüklüğün kapağından, sedirin kolçağından,

Belki de bir an göğün kafesinde

Tarihin çopur yüzünü seyretmekten,

Ay

Mezarlık duvarında koşuşturan sansar

Çavuş'un umursamaz soylu yüzü

Taşların üstünde ve altında akan

Suyun kendisinden, suyun tadından...

Ceviz kabukları bir iştah katıyorlar hayata
Ve ınar pileri umursamadan pileşen ömürleri
Erekemeler gibi keşiş dağından
Günün ‘temiz’ uğrusuna

Yatsın diye sonsuz hapsini
Ne de nazlı satıyorlar mevsimleri, mezarları...
Eskisi zaten yürürlükten kalkıyor, ezilerek geçmişin alınteri
Hüzün değil, ölüm nerden baksan

Onur değil, tacirliktir anılan
Para değil, hem kiminki kaldı yanına?
Dikmenin pabucu gibi duyumsasan kendini
Bir tek o belki...

III

Bir tek şu kalıyor yanıt yerine,
Bir tek su, bizimle birlikte akan:
Herşey ne denli çok yönlü
Ne kadar da geç olgunlaşıyor insan!

1997

BAŞKALAŞAN SÖZ

Çok mu yaşlandım kabul etmek için
Sözün kütlesini, bedenin boşluğunu
Sizce çok mu
Hoşlandım?

Görüntü değil söz,
Körlere seslenirim ben.
Sağırklar duyar görüntüyle
Ve kuruntudur aklın gözü...

Ama herşey görüntüye döner yine:
Taşın geri dönüşü yok,
Etin geri dönüşü yok,
Geri dönüşsüzdür gök...

Benim hava...

1996

MUHARİP VE MİMAR

Arabaların ıslak geliş gidişi dışarıda köşkün tenhaliğine yaklaşıncı, sular akmaya başladı içeride, bende, işte tam bu saatlerde ceren ceylana dönüştü sözlüklerde.

Rahat, suyun tellaklığına bırakırken bedeni, o sızar, kin güderrek tahtaya alçıya tuğlaya bezemeye ve temeli olan varlığa ve onarılan köşk, köşkün içindeki sen ve senin içinde onarılmayı bekleyen, kağıt gibi su içen o beden...

Tin doymak bilmez, kağıt gibi su içerek düşün ucu ve tasarı üreten arsız ve hassas bok ınakinası, geçer çılgın kalabalığın ortasından, geçer çılgın kalabalıktan uzak, çılgın hayvanların korkulu dünyası...

Zihin, kendi yaşantısı olan o hassas usta, uykuda...

Geceyarısı kapı aralanır, soğuk ve karanlık; hayret, tin üşür, merdivenleri aydınlatan, duvar süslerini, rüküş kolonları, içimizin pastalarını pişiren tepeşıkları sönüktür, uzaktır güneş ve cam, camdan göze yansıyan dışarısı, koşuşturan fesli hayat, süngüleriyle adam boyu çoğalan erat, camideki cuma selamlığı, bayrakları ve püskülleri gönlünce kuşanan ve kuşatan at:

Odun getirilir mahmuzlu topuklarla, şömine yakılır, tin kaldığı yerden sıkıntıya, tavan resmine, aynadaki sırra, yüksek kapıya, rıhtımdaki saat kulesinin zihindeki tiktakına, bırakılır.

Mabeyincibaşı, sizce çekilir mi bu hayat?
Akşam yağmur, sabah kar?

Herşey değişiyor reis, iklimler bile ve bir çeviri dünyasından geçiyor dünya, ruhsuz bir müsvedde...

Değişmeyen ama tükenen biziz, teranelerle...

Nusretiye, İstanbul; 1994

KIRMIZI GÜN, BEYAZ GECE
(2009)

Müge için...

SONATLAR, PRELÜDLER

HAYAT BAHÇESİ

Bahçe tarumar. Ama gözler önüne serilen
Görüntünün sesi mi olmalı sözler? Serçe
Cıvıltıları, çan sesleri, at pislikleri,
Rüzgarın kuru yapraklarda bıraktığı
Hışırtı yapıyor sanki yirmi yıldır
Kullanılmayan bahçeye, babanın ölümüyle.
Toplumsal arkeoloji mi ırgalayan beni
Tahrik eden, edilen bir leş kargası gibi?
Meraklıyım. Budanmamış güller çılgın
Palmiyelerin kuru dallarının altında,
Kendiliğinden ölen çiçekleri toplanmamış
Zakkumun. Gübre ve çürüyüş. Tohumdaki ev
Kale gibi gözlüyor şimdiki ve geçmişteki
Yaşantıyı: Kız ve erkek çocuklar burada
Denge buldular nilüfer yapraklarında, çember
Çevirmişti büyükler havuzda, sonra fırladı
Resimden haylaz damat ve gelinler. Ama
Onlar bir kez kapıdan girdiler mi
İçeri, gözleri parlardı babanın, ayrıldılar mı
Bir kaptan bakışını giyer, şapkasını geçirir
Sözüne, kimse evde durmak istemezdi
Tanışmamak için gözü dönmüş yalnızlıkla.

Oysa ölümün görevi ne, gelir padişah
Tekillik. Tek, sonra birden aynı
Merdiven basamakları, aynı işçilik, aynı
Anlamı bulunca evin biçeminde, dünya
Ne kadar acı dolu, herkesin kendi
Kefesine uygun dağılan. Acı aynı,
Zevk de, ama kefen ne kadar geniş
İse, ağırlığın ne kadar fazla ise
O kadar götürüyorsun işte öteye.

İstanbul Heybeliada, Kasım 1996

GÖRÜNTÜDEKİ GÖRÜNTÜ

Aynaya bakmıyordu ama kendisiydi
Karşısında duran, garip bir tekillikle
Delice bakıyordu gerçekliğe. Çamlar
Yazın boğucu kalabalığını elemişler
Dikenlerinden, sonbahar aldatıcı, yeşil
Ve olağan cançekişmeyle atıvermişti
Ölüm öncesi diriliğini ortaya, ceketinin
Sol cebinin altından yayılan kan
Yüzeye çıkmıştı bile, yeşilin üstüne
Kırmızı, kırmızı mı; mavi, mavi mi
Siyah daha çok, evet siyah mürekkep
Lekesi olarak göğsünü kaplamıştı çoktan.

Karşısında gerçeklikte duran orta
Yaşa vuran bu çocuk görünüşlü
Adam, döndü, arkasındaki tepeye baktı,
Tepe üzerindeki manastıra, taş duvar
Arkasında şevkle çalışan papaza, fıstık çamı
Ve selvilerle mezarlıkta yatan keşişlere
Epirmiş bakışlarla. Onlardan süzülen ses
Çok hızlı dolaştı adayı, martı
Çığlıklarını takarak eteğine, önce
İlkokulun üstüne inecek gibi oldu,
Mavi boncuklarla oyalandı bir süre
Sokak önlük çiçekleriyle doldu bir
Anda: Anla, semirmiş kuşun havalanışı
Kuru yaprakları, yıllanmış çöpleri de katmıştı
Ardına, yazdan kalan sevgi sözlerini,
Nal seslerine karışan aşk kavgalarını,
Pencereye çarpıp palmiye yaprağına
Konan taşın önce küt, sonra bir avuca
Düşer gibi yürek atışını. İşte o zaman
Panoramayı tamamlamanın rahatlığı ile
Döndü ve eğilip yerden bir taş aldı
Kırmak için kendi görüntüsünü.

İstanbul Heybeliada, Kasım 1996

AKLIN YONTUSU

Sondan başa okunan kitap, gecenin
Kadife elidir alnımızda dolaşan
Karanlık yatağına dalarak yaşamın,
Bedenin her hücreesindeki bitkin
Özsuyunu emerek yerine yapıntı
Boşvermişlik yapıtını koyan. Yapmak
Yaşamak... Gün be gün aklımızı yontar
Rahatlığın kılavuz bıçağı, kolonyalı pamukla
Teni ferahlatır, parfümlü ağularla
İnsan olan yanlarımızı akıtıp
Saf ama çok saf bir yontu
Çıkarır ortaya: Zor zamanlar...Zor olan
İnsanın körelme ve körleşme vaktinde
Bilisizlik, yani kendiyle karşı karşıya
Kalması, aynadaki aynanın kırılması
Ve nasıl kullanılacağını bilmeyen bir
Yaratığın elinde oyuncak olmasıdır. En
Büyük bilisizdir insan: 'Başka büyük yok.'

Akılın aynası da kırılmıştır artık,
Gerçeklik tersyüze indirgenmiş, iki
Boyutlu yontuların devridir: Saltık ten.
Öyleyse kuşansın kisvesini din, öyleyse
Ey اساسını sevinçle kaldırıp karnımıza
Karnımıza vuran zeka özörlöler, öözrünüz
Kabul, bu dünyalıdır. Biliriz kırık parmakla
Çamur karılmaz, zehirli otlar da yeşerir
Güneşle, iyilikle kötölük eşitlenir.
Kaldırımındaki suya düşen aklımızın izi
Çocuk, ana ve baba imgelerini yoğurur
Bulutlarla, yangını iyileştirme becerisini
Yağmurdan bekleyen, iki elin birleşmesini
Yaşamsal bir iflas sayan uhrevi akıl
Hazmedemez gerçekliğı. Kum kadar ince
Bir dikkatle saatini çalıştıran dünya
Aklın altın yontusunu çıkarır, çağın
Tarihini, eylem alanında sözün giderilişini.
Ve ben merak ederim dünyevi olanı:
Çocuklarını pazarlıyor şefkatli anneler!
Peki ya **vicdansız baba** (gazeteler)
Bir baba çocuğıyla nasıl çiftleşir?

Ankara, Ocak 1997

ÜLKEM, GÜZEL ATLAR

Güzel Atlar Ülkesi, şu yamacın arkası.
Gökyüzü üstümüzde duruyor, belli
Buranın malı. Ama bir alıntı gibi duran
Şu kaç günlük ömrümüzde, iğreti olan
Yeryüzü daha çok. İki yanı da çalı çırpı
Dolu birer küfeyle yüklü eşek yürüdü
Gitti yoldan, yaşlı adamlarla kadının önünde
Güneşi de çekip götürerek. Korktum
Kulağına konmaya: Denge, yaramaz konu.
Kaç on yıl oldu: Gidenler dönüp baktılar
Öte yandan ağaran güne, geceyi hep
Bu yarımkürede tutarak. Savaş, diyordu
Kalanlardan biri, elini yüreğine basarak,
Savaş süpürür değerleri ve kuşkusuz
Yeğdir yaşamak! Soğanlı'da, zamanımızdan
Kırk yıl önce gibi duruyordu herşey, ama
Ürgüp, Sinasos, Avanos ve Göreme
Çoktan çektiler teslim bayrağını hisara!

Bakır bakraç ve kepenek çoktan müzeye
Kalktı, düşünce gibi. Yılıkdaki atlar
Saçı permalı ve jöleli bay ve bayan
Sürücülerin yaprakları toza buladıkları
Yollarda kendi dışkılarından ürkerek
Köyden kente indiler, çöp tenekelerinin
Başına. Bir süre yaşam denen devin
Gölgesinde, neon ışıklarının ve halıcıların
Turistlerin yanık ve sağlıklı bacaklarını
Aydınlatığı kaldırımlarda, otomobil egsozuna
Bulanarak, eğlendiler: At gözü, at nalı, at
Kuyruğu, nazar taşı ve püsküller...Ocağın
Üzerinde köpüklü dumanlar saçarak yanan
Göztaşları kurtaramadı onları. Onlar kurtaramadı
Vitrinlerdeki türkmen gümüşlerini, ermeni
Takılarını, rum karafakileri...Arkadan gelenler
Çiğ köfte yiyip bağları kestiler, toprağı
Yok yere kum gibi elediler. Evlerin
Tavan tahtalarını odun yapıp, gözlerini de
Özenti gölgelerle rimelleyince, atlar
Son bir kez güneşin önünde durdular
Yitmeden önce ufuk çizgisinde.

Ürgüp - Ankara, 1995/1997

FIRTINA

Düşük yoğunluğa dayanamayan sıvı
Gibi, bulaşıyordu güvertedeki herkese:
İsraili karı-koca bedava iş tatilinde,
İranlı ana-kız, esmer güzeli, tesettürsüz
Mutluydular, bebekli Fransız çift gibi,
Ağızlarında sürekli sarı diş ve sigara
Çiğneyen, çiğneyen ve çiğnemen iki kaptan.
Ben Raşit, memnun oldum, ya siz?
Yahudi olan sarışın 'güzel' başbakandan
Haberli: Ben Raşit, türküm ve müslümanım
Basına ulaşmak istiyorum, Türk gençliği
Kaptan, ve deliyim, ve tedavi görüyorum ve
Doğruyum, çalışkanım. Yirmi yaşında
Düşük yoğunluğa dayanamayan her sıvı
Gibi, örtüyordu İranlı ana-kızın üstünü
Besmeleyi gösterirken dümende asılı.

Garip bir gündü, güneş bir gösteriyor gül
Yüzünü mavi denize, kızartıyordu donmuş
Yanaklarımızı, Ben Raşit, memnun oldum
Bir asıyordu suratını bizler gibi
Falezlerin üstünde tepinen kentin
Suratsızlığına öykünerek: Ben Raşit,
Gezintide bile ayakları çekmiyordu işte
Bunca ağırlığı, gülümsemek ve temizlemek
Dünyayı, fobisiydi: Dünya bir tekne, yoktu
Gidecek “başka bir dünya, başka bir ülke
Başka bir kent”: Ben Raşit, kız kardeşimi
Korurum ama en büyük hırsızdır bacılar,
Ben müslümanım sen yahudi, oku bakalım
Kulhüvallahıyı, kül uçmasın denize, kül
Yutmam, kül uçmasın aklımdan. Garip
Bir gündü işte, öylesine, dedim ya
G.Aslan II teknesinde fırtınada sallanan
Ülkesini arıyordu o gün biraz herkes.
Onu uzun yıllar önce bulan kaptan
Ucuz turistik andaçla asmıştı aynaya:
“Yorgunum, beni bekleme kaptan,
Seyir defterini başkası yazsın.
Çınarlı kubbeli mavi bir liman
Beni o limana çıkaramazsın.”
N.Hikmet.R., diye okudu Raşit, ben Raşit.

Antalya, Ocak 1997

Evet yitiş içinde çırpınıyordu, çünkü
Rafın en arkasına atmıştı **Sevgilim**, diye
Başlayan mektubu. Sonrasını unutmaktı
İşi. Ama şimdi nerede olduğunu bilmiyordu
İlkinden gelenin, ya ikincinin yüzüğü?
Üçüncüsünü bir kitabın sayfalarına sıkıştırdı,
Dördüncü, hiç olmayan o dördüncü, kasetin
İçindeki kitapçığın en arka dipnotunda
Bir sol notada duruyordu, sakın. Ama
Kendisi artık yoktu, çünkü mektupla,
Buluşma notuyla, kendi adının konduğu
Yeni canlı varlıkla ilintisi neydi, kan
Bağlanabilir miydi nesne yoluyla? Soru
Yüksek bir dağa hızlı tırmanış gibi
Yordu onu. Gözlerini kapattı, nerdeydi,
Kimdi kendini kendi yapan diğerleri? Aramak

Boşuna, bir arma, teknenin burnunda
Ya da güvertede bir yara izi, hiç
Olmazsa başkalarının tanıklığı, bir im
Adressiz bir mektup, örneğin, ya da
Küçük bir armağan, boyundan bir öpüş
Ömür boyunca peşimize gelen, ya da bir söz
“katilin cinayet mahalline dönüşü gibi”, hepsi
Geçip gitti. Yaşamış mıydı, kime sormalı,
Kim söylerdi kimi üzmeyen yalanı, kim
Gerçekte peki, yıllar önce sonlanan bir
Yaşam gibi duyumsadı kendini, tanıdık,
Umarsız ve amaçsız... Kimdi ve nerde
Bulduklarında, **kendini bilmezin biri**
Dediler, herşey ne denli basit ve kolay
Araba altında kalan kedi gibi,
Düzgün, düzeltilmiş, sorunsuz ve tok
Gerçekte, durumu belli... Perdeyi
Cemaat indirdi, aralarında birinci, ikinci
Üçüncü, dördüncü ve diğer sevgililer
Birbirlerini büyük merakla izleyerek...

Ankara, Haziran 1997

TARAÇA

Kiro Gligorof için

Tepenin öyle bir köşesinde tasarlanmıştı ki
Kıpırtısız gün ve havada asılı duran lokum
Gibi koku, konuşma boyunca hiç
Değişmedi. Yirmiüç kişi ve kırk dakika
Sol şakağında mermi büyüklüğünde bir iz
Sol gözünün üzeri büyük maden göçüğü
Gibi kanayan, soluk alır gibi inip çıkan,
Başkanın
Dünya dengesi, bölgesel durum konusunda
Söylediklerini büyük bir dikkatle dinlerken,
Çok yukarı
lardan
i
nen
bir gölge
(Daldan dala atlayarak yürüyen, gövdeden
Aşağıya kayan, sonra topluluğun ortasına
Sehpalardaki tulumba tatlılarının içine
D
ü
ş
e yıp duran)
c zıpla
e i ş gibi
k m
Sincaptan başka bir kıpırtı yoktu. Lokum

Havada mıydı yoksa insanların içleri bir
Ve aynı dille oluşup taşmanın tadıyla
Mı dolmuştu, kimbilir, anahtar kimdeydi
İnsan herkes... Kimdi kendi kendini sınavan
Kimdi, her gün köşe başında araba uçuran
Kimdi, yorgun bir güne iştah kabartan...

Taraça öyle bir köşesindeydi ki bahçenin
Serviler, sekoyalar, sedirlerin güneşinde
Düşünülmüş, tasarlanmış, büyütülmüş
Işığı ve büyüsü hiç dinmedi, güvenin...

Ohri - Ankara, Eylül 1997

BEYAZ VE SİYAH

Ne kadar da çok şey var öğrenilecek,
Diyordu, kısa nefeslerle rahatladıkça
Elini oksijen hortumuna uzatıp: Şöyle
Düzeltemeli bu mereti, di mi ya? Beyaz
Kaç tür karınca var, benzersiz yorgunluklar
Daha da sürececek mi? Şu an hangi mesleği
Benimsese, hangisi üstesinden gelemeyeceği
Beceri gerektirir, insan çalışmalı mı, beyaz
Yağlıboya hasta odasında günün tortusu:
Ayaklarla taşınan toz ve ekran... Tok
Bir insan olmadı hiçbir zaman, aç da. Zeytin
Soğan ekmek ve curuf briketleri, çöpün
Kokusu bile varsıllık ifadesi, tartıyla
Göçen bir dünya, eşdeğersiz imgelemin
De kopan fırtınalar, yazık bir savaşın
Eri de değil, büyük ülkülerse şimdi kimin
Umurunda? İş dönüşü duygulanımları... Hep bir
Maratonu koştu oysa, koridorda doktor
İnanamadı yaptığı yüz metre skoruna,
Yüreğinin patırtısı saf bir itiraf; ölçülmek

Ve ölmek aynı şeylerdi onun için, sıradan
Canlının boşluğa yürümesi, ama ya
Arkadan gelenin büyük cehaleti, cahilin
Dünyayı ilk kez yaşıyor olma coşkusu: Safdildir
Kimsenin ayırdına varmadığını bilen...
Başucunda bilimin özür ve teselli araçları
Tünemiş adam, rüzgarın dirilteceğini
Bilmese de, pencereyi açtırdı oğluna,
Güneş her zamanki yerinde miydi şöyle bir baktı
Ve düşündüklerinin hiç de yeni olmadığını
Ama bunu düşünmenin de eskilliğini
Bilerek, çaresizlikle, gövdesini iklime
Uzattı.

Beyaz,
beyaz,
beyaz bir sabahtı.

Ankara, Ocak 1998

“HİNDİSTAN’IN KOKUSU”

Appunti Per un Film Sull’India;
Hindistan Üstüne Bir Film İçin Notlar; 1967
Pier Paolo Pasolini

Bir jaguar açlıktan ölmek üzereyse eğer,
Kendinizi ona yem olarak sunar mıydınız
Diye soruyor Pier, bu örgüsü geniş, kendi
Deyimiyle “düşüncenin embriyo hali” olan
Bence ‘kamera-göz’ filminde. Yanıt olumlu
Her zaman, yoksullukları dişlerinde kararan
Yüzü ve gözü kara bir halkın benliğinde
Beden nedir ki, bu dünyada giydiğimiz, her
An çıkarabileceğimiz bir örtünün bilincinde
Olarak Pier’in **Teorema** romanındaki tedirgin
Mi değil; arsız mı, değil; cesur mu, değil
Ama her an atlamak üzere duygusuyla yaşamın
Ucunda oturan genç oğlan var ya, bazen
Öyle duyumsamaz mıyız kendimizi? Çıplak
Durur öylece ama cinselliği dışarıdaki doğanın
Parçası; (zaten beden bizim değildir hiçbir zaman)
Ve gözleyen kişi neden utanmalı, neden
Pay sahibi olmamalı ancak canlının kendisi kadar
Kirliliğin bir ayıpta. Pier’in yarattığı ölümsüz
İmajda, **ben’le beden** aynı çıplaklıkta buluşur:
Bu an’dır tenin ölçüldüğü paradoks: Buluşma
An’ını yaratan imaj bir metin olarak yaşam
Kazanır bu kez! Oysa ömürlü olan her şey
Değişebilir bir anda, ömür boyunca çekilen
Yüzlerce fotoğraf kalır arkamızda, iletisiz
Dururlar bir müzenin vitrinleri ardında, ya da

Bir toplum bilimcinin dipnotunda gönderme
Yapılacak gülümseyişimizin dudak kıvrımında
Beklerler. Boşluğu ve hiçleşmeyi. Oysa yaşam
Sık dokulu ormanın ardı görünmeyen köşesinde
Değişmeyi umuyordur, jaguarla karşılaşma
Şenliğimizde. Kararların arkasını göremeyiz,
Kaç hamle sonrasında ne olacak, kurgulama
Çabalarımız boşuna, sürpriz bir tanık, yeni
Bir karşılaşma, tanışma canlı varlığın yeni bir
Söz'üyle, hoşumuza gider: Yaşıyoruz çünkü.

Değişiriz elimizdeki yaşamı onunkiyle, ya da
Öteki, gelir oturur bizim kılıfımızın içine: Eski
Bahçe sunarken kendini yeni sakinlere, jaguar
Bekler cevizlerle, armut-elma-badem-gül köşesinde
Yerleşik tedbirsizliğini ve sözde, evcil cesaretini
Yeni bir avın: Kurban güle oynaya belirir
Bellekte.

Sanırım jaguar dolaşmakta bu metnin içinde de,
Ondandır bendeki bu terleme!

Ankara; Mayıs 1998

BİR JAGUARINIZ OLSUN

Gerçek bir jaguar ama, araba demiyorum
Sizi yaşama bağlayan (hah), Pasolini nasıl
Bağlandıysa, boğazından... Nasıl başka türlü
Geçmediyse şu dünya kahrından, gıda
Dediği zehir bile olsa. Her kapının
Arkasında duran bir jaguar besleyin evde
Sıkıştırılınca aklınızın odalarını boşaltıp
Yeniden kuran: Akşam geldiniz, terliğinizle
Birlikte ayağınızı da ona verdiniz, şükür
Günün yorgunluğu geçti gitti, sokaktaki
Topalın acısını paylaştınız. Şimdi sıra
Karnızda, onun da kolunu koparınca Pehlivan
(Diyelim ki adı Pehlivan olsun), evde sevinç
Halı altlarına kaçır birden, koltuk kenarında
Eski çay lekelerinin tozlarına bulaşır, Pehlivan'ın
Salyasındaki hareler, gündelikçi kadını; pisliği,
Çocukları çok mutlandırır; çünkü rastlantı odur
Odur yaşıntıyı yoğurup harman eden, geceleri
Av yerine döndüren salonu, avizelerde tüyler;
Odur Metin Altıok'un sırtlanını dize getiren,

Çünkü sırtlan gülmemelidir, gülerse Metin
Metanetini yitirir, çakısına çentik atamaz, afrika
Menekşelerine uzak kalır, yerli menekşeleri hercai
Bir telaş alır; Edip Cansever'e hep sonrası,
Sonrası kalır; yolda çok hızlı değiştirilen şeritlerde
Kuşkusuz geçilir sizin has jaguarınız ötekiyle
Ama ne olur, birkaç yüz kilometre sonra
Bir anı gibi arabanın ön camında, ezilmiş görüntü,
Çapraz bacaklar, yamuluş, terkediş ve unutulmuş,
Ağıtlar ve ağırlık ve sağır ve kör bir kuyu kalır;
Hızla katedilen yol, cahilin cesareti ve aptalın
İffeti nasıl işe yaramazsa, akılsızın sevgisi hiç
Olur, gündüzler Pehlivan'ın gözünü kısıp pusuda
Işığı yolcu etmesine kadar vardır. Sonrası...

Edip'e ve size, bu öyküden bir jaguar imajı kalır.

Ankara; Mayıs 1998

GÖMÜT ARAMAK

Eliot'a göre, ayların en zalimiyse de Nisan, sanırım Mayıs da payını almaya başladı hayattan, yağmur Sarsak bir elin ara sıra tepe taklak ettiği kevgirden Dökülür gibi gömülüyor bahçenin karnına, ağaçların İnce bağırsaklarına, ve toprak kıvranıp duruyor Yeniyetme delikanlının koltukaltları, bacakaraları ve Meme uçları gibi, kabarıp kıllanma telaşıyla. Boşuna Yükseliyor her dal gövdeden dışarıya, yukarıya, Çünkü özsu yürüdüyse de damarlara, güç bir itiş Olarak yansıdıysa da her noktaya, tatlı bir okşayışı Özlüyor dallar, tatlı bir okşama, yaprakları Mayıs İriliğine getirecek, meyvelerin yanaklarını kızartacak, Saf gücün niceliğini niteliğe döndürecek günüşiği... Bazen kendi tarihimizin nitel uğraklarını aramaz mıyız Öyle, bilmeden ne yaptığımızı? Babam öldüğünde Dama çıkıp bacaları onardım günlerce, kendi Nasıl da hoşlanırdı emeğini yeryüzüne katmaktan?.. Annem öldü şimdi, kaçınıcı kitaptır yazıp bitirdiğim Bir yıl dolmadan? Kopyasını aldığımda gülümseyip Öpecekti alınımdan. Sonra İzmir'de, Eski Mezarlık'ta, Dört saat anneannemin gömütünü aradım, buldum da Üstünde bir başka taş, bir başka insan. Manastır'da

Fırsat olmadı büyük anneninkini aramaya, terkedilmiş
Yalılar gibi türk mahalleleri, terkedilmiş ve tüketilmiş
Bütün uğraklar ve değerler, yaradılışın başlangıcı
Gibi kokmaktaydı akşam... Uğrak bu, arıyorsak eğer
Ona değil bir başkasına sürtünür bedenimiz, gömüt
Üstünde mermer ve çiçekle gördüğümüz değil,
Bakarsın tuttuğumuz bir kuvarstır avcumuzda,
Sıradan ve bakmasını bilmeyen insanın, sıradan
Ve olağan bulacağı... Oysa kokuyor o saf kuvars, biraz
Eşelense avcumuzun ve bedenimizin toprağı, altında
Olağanın içinde, gizli bir gömünün genlerini bulacağız
Gömüt peşindeyse, gömü avcıları gibi, kendi
Kokumuzun burnu, kendi tadımızın kanı, kendi
Görüntümüzün gözü, kendi sesimizin kulağı: Uğrak...

Uğraktayız!

Ankara; Mayıs 1998

“ONCE UPON A TIME IN AMERICA”

Ahmet İnam için

Filminde, buradaki başlıktan içeriğe dalış gibi
Çocuk kayar ya kaldırımda, yaşamda
Zemin yitirilmiştir bir kez, yeryüzünde bulunma
Şansı da, başka şanslar da kalmaz, yürümek
Sevgi Soysal’la, tam bir roman kahramanı yapar
Kayanı, “kaydım”dır söyleyebileceği en belirgin
Söz.

Benimse söyleyebileceğim tek söz kalmamıştı
Sana düştü söylemek; “Kayıp gittin sen.”
Senden!

Ankara; Ağustos 1998

GÜNEY SARIDIR

Güney sarıdır, kuzey mavi ve serin sularında
Akdeniz'in, öldürülen bir asker gibi yüzmektedir
Yüreğim. Yüreğim, ki ne zaman kimi tutacağı, ne
Zaman hangi ezilmişin arkasından koşturacağı
Belli olmadı hiçbir daim! Hep suyun altına baktı
Ölü beden benzeri, sırtında acıtıcı güneşi
İhanetin, elinde ve önünde ve ardında bir hüznün
Hep alta baktı, kendinden altta olana, altta olan
Yüksektedir ve yücelticidir, diye düşündü; öyledir!

Kuşlar yola dik uçuyorlar rastlantıyı arttırmak için
Dünyadan hoşlandıkları ne belli, tam arabanın önüne
Ruhum, varsa yoksa bir can, nasıl çevirmeli
Dalıyorlar, dalar gibi kızgın bir alev topuna, öteden
Beriyeye, ölüden canlıya, etten metale geçip belki de
Çıkacakları belli, ama kaş, kirpik, saç yanmış, gözler
Donuklaşmış olarak... Göz gidince de işte, yaşamak neye
Yazmak neye, düşünmek neye, diklenmek neye yarar?
Kuşlar da bak yola dik uçuyorlar, kuşluklarından.

“İskele verilmeden vapurdan atlamak tehlikelidir!”
Diyor paslanmış saç levha, ucu kırık. Uyarı
Geç ve biçimsiz. Unutmayın, insanın içindedir
Boğulacağı deniz, kimse engelleyemiyor ten ve tinin
Ruh, can ve bedeninin ismani ve cismani neniyle
Oyalandığı zamanlara bakmaktan, zevk duymak
Sanılıyor yaşamak, oysa zamandır bizi kanırtan!
Nerde kalmıştık? Güney sarıdır, kuzey mavi, ayrılık
Kara; bir gün biz de denizde olmaktan usanız.

Zaman kanırtır bizi, imkanla. Biz onu mekan sanırız.

AZ KAN ÇOK TER

Dökmekle kendini yükümlü sanıyor, zafer!

Çünkü her kapının ardında bir küçük kuş öter,
Her paspasın altında bir anahtar, büyüklüğünü
Onu bulan anlar. Tanınmamış gibi davranmak
Nedense karanlığı deler sanılır... Oysa ter
Kan ve karanlıkla birliktedir hep, birlikte ve
Elele gezer yarasalarla, bağda, vınlayarak
Kulakların dibinde, çünkü bilir onlar, mekanın
Her gece yeniden açıldığını, her bağın iki
Mekan anlamına geldiğini zamanla elele, ve hele
Güzergaı ından sapsın yolcu, hele elinde keser
Ve çapa, köşeden dönsün, elinde kayısı dolu sepetle
Entarisini savuran kız kimliğinde, her gün, her
Güneş
Batar.

Kan
Dökmekle kendini yükümlü sanıyor zafer;
Yanılıyor!

Ankara; 20 Mayıs 2000

“Aşkın ilk görevi, onu bir hak haline getirmemektir.”

“Aşk, Platon’un dediği gibi, sadece sahip olmaktan sahip olmaya giden yolda değil, sahip olmaktan sahip olmamaya giden yoldadır. Aşkın hem cazip hem de tehlikeli olmasının nedeni budur.”

Georg Simmel, Öncesizliğin ve Sonrasızlığın Işığında An Resimleri (felsefi minyatürler), Dost Yayınları, Ankara, 2000; s 103-105.

Bahçivana matematik dersleri vermeli, elma ağacı
Kaç ton elma taşıyabilir, ve her dala düşen basıncı
Ne kadar santimetre karelik kesit karşılayabilir?

Aşığa müzik dersleri, çünkü kaç gün ne kadar naz
Nasıl çekilebilir ve taze ve kuru gülleri koruyacak
Bir küp hangi besteci tarafından bestelenebilir?

Saksıcıya görme dersleri, çünkü yorulmuş olan
Parmaklarını en iyi göz, en iyi bakış, en iyi ölçü,
Oran, ölçek ve öykü çeşitlerinden başka ne dinlendirebilir?

Dantelacı kaç metre arkamızdan geliyor, ördüğü ile
Ölçerek, mesafe koyarak, tiftikleyerek zaman kavramını,
Bence saatçinin yanında ayarcı olarak çalışmalı.

Dergi yönetmenini kıra salmalı, çünkü kokuşmuş dosyalarda
Ölü uyaklar çoktur; derisini yüzmeden lahananın
Bacağından tutup bir güzel üfleyip, ölçüsünü kaçırmalı.

Şaire aşk dersleri, çünkü zihni göğüs kafesi gibi açan aşk
Başka derslere de saldıracaktır ve bu denli ağır derslerle
Yüklü bir yaşam kılavuzunu, başka kim hazırlayabilir?

Ankara; 6 Ağustos-20 Ekim 2000

“Çünkü Antonius, şaka ederken bu kadar serbest konuşan insanların önemli iş görüşmelerinde kendisine gerçekten dalkavukluk edebileceklerini asla düşünmemişti; bu yüzden onların övgüleriyle çabucak etkilenmişti. Çünkü şekerler, şekerlerine nasıl ekşimsi bir tat verirlerse, bazı kişilerin de dalkavukluklarına nasıl cüret kattıklarını ve böylece dalkavukluğun nasıl bıkınlık veren aşırı yanını sakladıklarını bilmiyordu.”

Mestruis Plütark, **Marcus Antonius**,
çeviren: Mehmet Özaktürk,
Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Çünkü Antonius, nasıl eleştiri sundularsa sana
Kenti de öyle eleştiriyor işte politikacılar; öğretmenler;
Eleştirmenler; bahçe korkulukları; ölü kurbağalar; yılın anneleri;
Dul ve yetimler; muhripler, mimarlar ve muhabirler; vergi
rekortmenleri;
Kültür elçileri; devlet sanatçıları; topuklu züppeler; Abuzer
Kadayıflar;
Tolkşovcular; düşünürler; çok düşünürler; düşününe düşününe arsa
kapanlar;
Casabalılar ve optimumcondomcular; kabasını çıkan, incisini
çıkarırlar;
Çıkarmayı kusmakla birbirine karıştırmayanlar; esnaflar,
sanatkarlar;
Senin meclisindekiler de öyledir; başka meclistekiler de; çünkü
Antonius “Biz bize benzeriz”:

Kapıtokmağınınüstündekitozapüdiyesicekurumuyönetimkur
ulubaşkanları;
Kapıtokmağınınaltındakikireşükrediponuyalayanlarkurumuyö
netimkurulu;
Kapıtokmağınısıkarakmıtutmakgerektiğiyoksaaçmadançalmak
yanlısımı;
Kapıtokmaklarınabakmadankapılarınaçılmasınısavunanlarpart
isiüyeleri;
Kapıtokmaklayıcılardanmısınızsarmısaksaklayanlardanınısınız
larderneği;
Kapıtokmaklarıninstandardizasyonundamedyanınrolükaçdirh
emolmalı;
Kapıtokmaklarınıuzaktankoruyanelektrosensörlüdaimgüvenli
kkurumları;
Kapıtokmaklarınıkorumakiçiniçeriyetanklagiripbekleyen yurtb
ekçisikolları;
Kapıtokmağınıtutmadaniçerigirerkenkanatlarkendisineaçılanp
amukelliler;
Hepimiz birbirimize benzeriz.

Çünkü Antonius, bütün dertleri
“Bu düzen sürsün diyedir” ve eleştiri, ekşisidir bu düzenin,
Çünkü Antonius, dalkavuğu olduğumuz düzen
Çok tatlıdır.

Ankara; 18 Ekim 2000

FAZIL SAY İÇİN PRELÜD

İçten içe nasıl ses verir insan kutusu
Patlar sızan bir gaz ya da tortu
Nedir bu, içimizdeki müziği arıtan
Taşıran dışa, taşıran son damla,
dışa

Bir teni yatıştırmak gibi bir tenle
Bir bedeni yanına koymak için başkasının
Geçmiş, gelecek, gelenek arasına
İnsanın camına, cam
yoldaşına

Bırakın kuramı, bugün var yarın yok
Bu ince billur kabı yaşamın
Taşsın kendi dışına sonsuz sıvı, taşsın
Aşk, aşk olsun
Fazıl'a.

*Bach, Brahms, Mozart (Paganini, "Kara Toprak",
"Yeni Bir Gülhihal"); Ankara Konseri*

11 Mayıs 1998

IAN ANDERSON İÇİN PRELÜD

Bir aşkı şiddetlendirmek olabilir mi
Bir sesi, bir bakışı, bir sarılışı
Ayaklarımız yerdeyken ama, suda
Ya da salda gidiyoruz ırmak ağzına
Ağız dediysek o da bir çağrışım, içinde
Hurma kokusu bir dil taşıyan, gökdil
Gözlerinin renginde bulutlar gibi
Durmadan yer değiştiren, ama yürek
Bulur ya diğer yüreğin atışını, hızla
Kırk yıl, kırk yıl sonra döndüğünde
Çocukluğunun kentine, ayak nasıl
Bulursa kendi yolunu, kuru dere yatakları
Yasemin kokusuyla bulayıp alnını, aynı
Rengin peşine takılırsa, keşfedememişti
O an'a kadar onun o olduğunu, güzelleme
Varlığını kaldırsın yataktan, sabah
Serinliğinde ıslak verandada, çıplak
Bedenden taşan ısıyı emdiresin taşlara,
Tiz ve ince bir anı gibi akıyorsa da yaşam
Neden peşinden gideriz adımlarımızın
İzlerimizin, bizi önümüzde takip eden?

Önümüzde takip eder adımlarımız bizi
Flütünün ezgisi gibi ve çaldığında kavalı
Ne zor, ne zor büyüünden kurtulmak
Bir aşkın, bir aşkın, bir aşkı anar gibi
Peşpeşe taşlar, dokunuşlar, oynak bir kızın
Topuğu kaldırıma basan, tozlu, sevgili
Geceleri göğsümüzde seken, göğüsleri
Basma entari altında iki tomur, baharat
Küpesi gibi zümrüt gözleri, çıplak
Bedenimize dikilir, kuru otlar arasında kendi
Aranışını gerçekleştirir, inşaat çitası oyun
Dansederken, kendi parçalarını tutacak çiviyle
Anılarını pekiştirir, günlerin ve acıların çivisi...

Şimdi senin ezgin nasıl da iyileştirir
Yarayı, bazen bir cami avlusundan yayılan
Hüznü, bazen takılıp ardına imamla rahibin
Kendi çarmıhını taşıyan bir mesen: Ey
Halk, siz dilencilerim! Koparıp parçalarımı
Ruhumdan, sadakamı sunuyorum size, işte
Sizi öldürecek küçük ezgi, minik nota, arsız
Motifi tüm bir yaşam bestesinin: Aşk!

Divinities, Twelve Dances With God,;

11 Mayıs 1998

ASTOR PIAZZOLA İÇİN PRELÜD

Söyle benim nabzım nerede atıyor anne
Şu anda yitip giden portresi gibi
Bir insanın, yapıp da bozulan, bazen
Dudaklarıyla yokladığın alnımda
Hani bir serinlik dolaştırdığın,
Unutmadığım, unutamadığım sesinde
İçimde yankılanıp duran senle,
Ya da belki beni koşuşturan simi
Ya da bir konserin o silinmez gibi...

Söyle anne, benim nabzım nerde
Ne var yani kız üstüne kız sevdimse,
Birileri unutturken sesini ve yüzünü
Adları, Robert ve Ataol olsun diyelim ki,
Ne varsa dünden kalan ve yarına dair
Nabzım hep orda atsın diye,
unuttun mu
Kaç kez tuttun elimden, en dolaşık yolların
En saplantılı sözlerin, yüzlerin
ve pürüzlerin
Ve yangının, alevlerin, sellerin ve evlerin
İçinden geçirdin beni, hiç dinmedi sesin
Nabzın ağırdı, ağırdı, söylemedi ağırdığını
Giderek benim oldu, ondan öğrenmek isterim
Nabzınla ne zaman, nasıl, nerde, kimi?

Parmakların genç kız parmağı gibi
İncelmişti nabzını yitirdiğinde, aslına dönüş
Ama yoktun işte gönenmek için, ben seni
Yitirdiğimde, sen nabzını da bindirip çoktan
Bir ter trenine, atlayıp özlediğin yere
gittin.

Söyle ama ordan, dağlar zeytinli mi ve kekik
Fırlar mı ayak parmaklarının arasından,
Yürümek ve koşmak yine zahmetli mi?
Seninki güzel atardı; seninki hey güzel ömür,
Deneyim nabızla sürer, nabzın sonu ondan
Biliyorsun benimki nerde, öyleyse söyle
Söyle anne, kimle çarpıyorum
şimdi?

Pulsacion, 1975;

9 Haziran 1998

GİORA FEİDMAN İÇİN PRELÜD

Rastlantı tanrısı bir gün dağda
Flütünün ezgisiyle buluştu. Hadi, dedi, uslanmayalım
Madem ki yaşam eldeki kuştur
Dansetmeli dilediğimiz gibi, elimizdeki “tek kuş daha
Kuştur çünkü, daldaki iki kuştan.”
Bildiğimiz Brecht daha Brecht’tir iki bin yılındaki yeni
Dahiden. Hadi öyleyse, çal
Neşeli dans şarkını, hadi öyleyse sokağa taşsın
Adımlarının kıvrak kahkahası,
Hadi öyleyse, siyah giysiler içinde, renkli olmayı öğren.
Hadi, öyleyse, kimseler görmeden
Ateş dansı, yeryüzü şarkısı; unut
Gözyaşlarını ve dinle yüreğinin sessiz tıptırtısını.

Rastlantı tanrısı bir gün dağda
Karşılaşınca sevinç tanrısıyla
Patika ve sokak tek oldu,
Ağaç ve insan tek bir beden,
Anlam ve söz, tek bir kuştı.

Rastlantı tanrısı dedi, ben vıdayım, sıvri
Ucu üzerinde durmagıt danseden
Uygun bedene sokulur, sıkıştırırım.

Sevinç tanrısı dedi, ben bir çemberim,
Yalpalayarak sonsuza kadar dönerken
Bilimin çözemeyeceği eğrileri çizen.

Sonra ikisi koro yaptı; dedikleri şu:

Hadi öyleyse,
Ayakta
 ve onunla
 ve ötekilerle
Yazmayı unutuncaya kadar söyle ve çal, yaşa
En büyük şarkıdır çünkü şu

Ömrün!

The Dance of Joy;

21 Haziran 1998

İLHAN SEŞEN İÇİN PRELÜD

Rüzgarda savruluyor
Askıdaki ceket gömlek
Sen nasıl dünya içinde,

Keten helvam, ciğerparem
Dünya senin içinde de
Savrulurken aynı anda,

Bir zamanlar nen olan beden
Tersyüz edilmiş yaka gibi, gömlekte
Ama üstünde, üstüneyse şimdi,

Bir zamanlar sen olan beden
Nasıl senin içindeyse şimdi
Eski sevgili gibi...

Oysa Ernst amcanın
Kadınsız erkekleri
Kendi içlerinde

Tatlı karanlığın
Bilinçli tenin
Ama hep senin, arayan...

İnsan sevişirken saltık madde
Gerçek can ortasında:
Aynı anda tüm aşklarıyla...

Hem
Kırık bir küptür
Eda.

Hem ten, sen olmadan
Nasıl savrulabilir rüzgarda;
Dolabilir mi yelken?

Hem eda
Ha kırık küp,
Ha Cemal'in elması:

Biri sır tutmaz, ötekisi kurt.
Dolmaz mı şimdi
Yelken?

Grup Gündoğarken; Rüzgar;

28 Ocak 1999

GÜLDARPI

Güldarpı,
Ankara ilinin Çubuk ilçesinde,
Esenboğa ile Yenice yerleşimlerinin arasında
küçük bir köyün adıdır.
Bu adın ne zaman ve hangi nedenle konduğu
bilinmemektedir.
Ama öyle umulur ki, bu sözcük de
türkölere ağarak taşan
o Ankara yöresel duyarlığının
bir başka biçim, yani beden buluşudur.

2 Ocak – 3 Haziran 1999

**Gülü gül ile vurduğunuz zaman
İşte size güldarpi.**

**Gülü güle vurduğunda
İşte sana güldarpi.**

Gül sözcüğü bizim edebiyatımızda çok kullanılan bir sözcük, ama nesnesini ne kadar imliyor, nesnesi ile arasındaki ilişki ne denli iyi kurulmuştur, çok kuşkulu. Artık gülün nasıl bir çiçek olduğu, kokup kokmadığı; Anadolu'da 25 çeşidinin bulunduğu; Divan şiirimizdeki gül ile bülbül mazmunlarının ayrı ayrı ve birlikte kullanımlarındaki çeşitlenme; **Gül ile Sitemkar** öyküsündeki Gül'ün yüzyılımızdaki sitemkar duruşu; kendilerini dinlerine adayanların **gülabdan'**a ve **gülbank'**a niye aldırmadıkları; bunlar ve bunlar, unutuldu. Unutulduğu için de güle gül ile vurmanın inceliğinin anlaşılabilceğini sanmıyorum. Güle gül ile vurulmasaydı, bu bilgi yaşanır bir bilgi olarak kalır ve kitabımıza gerek kalmazdı. Bu yapıt adındaki gibi bir **güldarpi** gerçekleştirmiş oluyorsa eğer, bunda bizim değil, tümüyle toplumumuzun suçu var.

AYRILIK

Oradan geçiyorduk hüznölü ve akşam üstü
Sanki çalmıştı kapıyı bir kez,
Sen, ayağını kapının arkasına sıkıştırmıştın
Ben açmaya çalışırken var gücümle.

Oradan geçiyorduk ve o akşam üstü,
Sarışın bir çocuktu sanki at binen,
Dörtmal geçiyordu da yanımızdan,
Sararmaya yüz tutan çayırdan,

Kimselere benzemiyordu ama dudakları büzülmüş
İkimizden de birşey gizliyordu, nasıl desem
Geçmişte tattığımız ama şimdi anımsanmayan
Eski bir yara izinde dolaşır ya parmak ucu

Altta kalmıştır kaynayan kan, yeni yatağında
Akıyordur şimdi, bir mezarda sanki
Yansıtmasa da içine aldığıın canlı halini
Görünmeden akar delişmen, toprak altından

İşte öyle geçerken caddelerden, sokaklardan
Ufukta belirmişti uysal ve huysuz başın
Sararmış korkusundan, ama umursamaz gibi
Geleceğin bitmiş, geçmişin engel oluşunu...

Kim söyleyebilirdi caddelerin adını görmediğimi
Kim yakabilirdi sokakların lambasını geçit vermek için,
Bir atlı, bir atlı, bir atlı, bir atlı kente inmiş
Ve çiğnemişti o güne kadar verdiği her sözü.

Kandaki yer değiştirme, iz bırakma tutkusu
Kendimi oradan buraya atmam, sonuçta
Bir tür dokunma, vurma, yaşlanma isteği
Yaşıyorduk ne de olsa, değil mi?

Gölün göle çarptığı İşte size güldarpi.

Onu ne zaman farketdiğimi anımsamıyorum bile. Ancak sanırım ilk, bir içe doğuş olarak ortaya çıkmıştı. Sanki gizli, görünmez bir mürekkeple ya da soğan boyasıyla yazılmıştı kağıda ve ağır ağır belirmişti sislerin içinden. Her yeni gibi özel bir yer kazanmıştı içimde, kendine özgü, vazgeçilmez, denenmesi gereken; denemeden ve denenmeden paçamızı bırakmayan ve denendikten sonra da paçamızı bırakması için çok geç, çok geç kaldığımız! Öyleyse ne kalır geriye yeniden yana, ne kalır gölün göle vurduğu yerde, hele de gül, gülle yapıyorsa vuruşunu, sevgili çocuk?

Sevgili çocuk, soğan boyasının artık hiç anımsanmadığı günlerde yaşıyoruz. Pek çok ebleh, pek çok küstahla külah değiştiriyor sık sık ve ikisini de birbirinden ayıramıyoruz. Ama ne yapalım ki yeni ve herşeyin üstünde tuttuğumuz yaşam bize göz kırpyorsa halının altından, ne diyebiliriz şimdi, söyle masaların altında dolaşan sevgili çocuk, kim yaşadığının karşılığını yaşarken alıyor ki?

ÖLÜM VE GÜL

Dışarda baharın gelişi şaşkın, insan da
Çok söz söylemeden, görmezden geliyor
Onun getirdiği tazelikteki ölümü,
Çünkü tazelik ölümü doğuruyor.

Erik düşerse kararıyor, çünkü çiçek açtıkça
Yapracıklarını ve filizlerini döküyor dallar;
Bu işte bir gariplik var, herkes kendini aldatıyor
Çünkü insan doğduğu anda yaşılanıyor.

Gül de öyle işte, kendinin gül olma bilinciyle
Kendi dışındakinin gül olmadığı bilinci arasında
Eskimeye başlıyor, durağan bilgi
Çünkü, kendi kendini metalaştırıyor.

Kaç türlüşünü gördük, yaşarken de giderken de
Kimi her gün üç kez yaşıyor,
Ama tazelenip eskimek, doğaya ve insana özgü
Bilinçle bilinç dışının benzerliği ayrıca şaşırtıyor.

3.6.99

Ser verip sır vermeyenlerin ısrarı Dünyayı koruyabilmek içindir.

Hep onu düşündüm, Veysel Öngören'i; bir tavır adamı; etiğin kendisi! Ona yakışan bir havası var yukarıdaki deyişin. Ne de olsa ben 68'lileri izleyen kuşaktan geliyorum ve matbaa mürekkebinin aşkını onlarla birlikte tattım. Veysel, geçen güz öldü, 1998 güzü, düşüncesi ölmedi ama. Ölümsüzlük, düşüncelerle ulaşılan bir yerdir. Düşüncesini popüler kılmamış, yaygınlaştırmamış olsa da, bu dünyada bir kişinin onun düşüncesini bilmesi yeter. Onun içindir ilkçağdan kalan insanların aramızda dolaşması... Onun için onur ile onursuzluk hala kolkola, birşeycikler olmamış gibi.

Dışarıda bahar geldi ve insan şaşırıp baharı unutmayı tercih ediyor, baharın gelme biçimlerini algıladıkça. Çünkü bahar, doğurduğu hava ve kendi getirdiği tazelik anında kendisinin eskimeye başlamasıyla da anlam kazanıyor. Güldarpy belki de gülün kendisinin gül olma bilinciyle birlikte eskimeye başlamasıdır ki, bundan güzel yaşam inceliği ve niteliği olanaklı mıdır?

AKINTI

Onu ne zaman farkettim, anımsamam,
Daha çok göğsümü yararak çıktığını
Bir sabah yataktaki kan izinden anladım
Somyanın altına şırıl şırıl akan.

Yatak serin bir şenlik ırmağıydı
Bizi durmadan içine çeken,
Ne zaman başında iki kişi piknik yapsa
İssızlığıyla içimizi ürperten.

O sabah somyanın altına ve altından akan kan
Sesini epeydir duyuramamış olmalı,
Ben mi duydum önce, sen mi anladın
İkimiz de sanki girmedik suya, basmadık taş

Atlaya, hoplaya delişmen suda
Korumaya çalıştık onu kutsal ve
İslanınca çözülecek sırlı yazıydı, içimizde
Ama işte şimdi içimizde, akmaya başlamıştı bir kere.

Sevgili çocuk, nasıl korumalıydı ırmağı kirlenmekten
Akan su kir tutmazmış, boş laf, ebleh
Küstah bir çocuğum, biliyorum, dilimi tutamam:
Yatağı yudum, ırmağı kavradım, seni korudum.

3.6.99

Güle güle girdiğinde Gülpencere, güldarısı?

Gülpencere genel olarak merkezden ışınsal olarak yayılan kayıtlardan ve bunların ucunu bağlayan küçük sivri kemerler dizisinden oluşur. Ama nerede; bazen içimizdedir gülpencere, her yere gönderir kişisel ve eşmerkezli kayıtlarını. Bazen dışımızda: Ama çarpar ondan çıkanlar, içeriden, bize! Çarpar ona girenler, bizden çıkarak, ışınsal...

Gülü güle vurdurmak diye bir deyim yok, ben uyduruyorum işte, neden olmasın?

Sanılır soluk almak gibi birşey, gerçeklik!
Oysa, yalan, herkesin söyleyip kandığı...

ANNEM

Sezai Karakoç'a

Annem annem, gülümsemeni, bakışını
Parmaklarının inceliğini, işle kazandığı eğrilikleri
Babamın, ağabeyimin, benim
Bedenlerimizden geçerken edindikleri...

O yeni güzergahları nasıl unuturum! Ama yol bitti!
Annem annem, ağlamakla geçen günler sona erdi,
Şimdi durup dururken tek bir gözyaşı damlası
Yuvarlanıveriyor ya gözlerimin birinden,

Sağ olasın diyorum, sağ olsaydın, ne oldu sana,
Kırpıkların, deseydin diyorum, niye çipil, neye
Üzüldün sen böyle? Şimdi yukarılarda bir yerdedir
Tanrı yoktur, dediğimde beni susturmaya çalışan ruhun...

Bütün uzun yolculuklarını tamamlayıp da toz
Toprak içinde yerine ulaştığında, ses etmezdin
Yalnızca döpiyesinin ceketini çıkarır
Belki gözaltılarında toplanan terleri kol ağzına

Kıstırdığın ipek mendille hafifçe alır;
Mendil orda değilse yaka ağzındadır, orda da yoksa
Cebindedir ya da çantanda, kırk yıldır kullandığın
Artık sapı kopacak denli ipliklenen,

Yine de tamir ettirmemi istediğin çantan...
Hep sakınımla büyüttün, geliştirdin
Herşeyini
Mutluluklarını, acılarını, düştüğün yerleri...

Dünya, hayvansı dünya, koşup gidiyor dışarıda...
Bizi bırakarak koşup gidiyor, bizi burada
Saksıda dokunulmamış fesleğen gibi...
Dokunulmazlığı olanlar, dokunmak mı dokunmamak mı

Tercih yapamayacak kadar zayıf olanlar
Tarihi yazıyorlar dışarıda kan akıtarak; ve sıradan, biçimsiz
Yüzeyse ne varsa, altına imza atıyorlar herşeyin
İmzanın üstündeki değil, kendidir artık önemli olan;

Önemli olan yaşamak değil, yaşadığının kanıtını
Bırakmak olunca bok kokuyor kentlerimiz,
Bok kokuyor çocuklarımız, bok kokuyor
Dünya...

Annem annem, g ller açmış üstünde, nereye dönsem
Yüzünü görüyorum, “ zleyeceğim seni,” diyen...
Nereyi koklasam, g ller açmış üstünde,
Sesini duyuyorum...

Dudaklarında süt izleri, doğrulukları
 zliyorsun burnunun doğrultusunda
Hiç taviz verme, vermediğin için
Kimseye yaranamadın ya.

Mutsuz mu oldun, yo hayır, sayılmazdın
Çünkü mutluluğu bir alışveriş gibi, tartının
Kefesine koyanlar birşey alamazlardı yaşamdan...
Biliyordun, yalnızca zordun.

Annem annem, biçimli nesnesi  mr m n
Nasıl ve neyle karşılamalı seni, ömür kısa
Yol uzun, yaşamak süreğen bir hastalık
Başımızda gönlümüzün.

Yaşamın adıdır belki de
G ldarptı!  l m  şöyle karşılamalı:

 nsan düşerse kararır, çünkü toprak
Yeryüzünün  arpışıdır g le.

“Tinsel üretim, döllemenin hazzı ile doğumun sancılarını
bir araya getirir.”

Georg Simmel, *Öncesizliğin ve Sonrasızlığın Işığında An Resimleri*
(felsefi minyatürler), Dost Yayınları, Ankara, 2000; s. 103.

GÜL AVCISI

Yeryüzü güle çarpınca canım,
“Gülün ömrü az olur”, diyor ya şarkı,
Nasıl söylemeli ömrü, nasıl ölçmeli azlığı
Nasıl sevgiyi, ilk bakışla tırmanan yangını?

Annem annem, ben bunu bütün
Anneler için yazdım, bunu bütün kadın
Olacaklar ve
Bunu bütün yeryüzü dinine tapanlar!

Gül ve kesik, elimizin yazgısı
Budamanın da bir zevki kalmıyor belli,
Ama budanan gülün tomurundaki sürgünü
Gördün mü, kim ve ne birbirine karıştır;

O kadar.

Ey yaşamak, senin dışında din var mı?
Diyor, eski avcı, makasını çapraz asarken.

GÜL SEVGİSİ

Dipsiz ve kapısız zamanında oturuyorsam da evin
“Gül alıp satmanın zamanı” değil diyedir,
Çünkü kapısı yoktur yalnızın, kapı olsa, kimbilir
Nasıl üzülür bir akşam vakti, içkisini yudumlarken, yalnız

Bir dize ormanından geçerken nasıl davranırsa avcı
Sevgi ve dostluk yaşantısında öyle yüzüyor yabancı
Çünkü yabancı kendisine yabancıdır en başta
Yabancıdır tenine, tinine ve isteklerinin tümüne

Karşıymış gibi davranır, en sevdiğine bile
En karşı olduğu şeyi sever, ama bunu bile bilmez
Çünkü bildiği birşey varsa, hep kırıcı olmak gereklidir
Sevgiliye, güle, gülün dikenine ve bülbüle.

TEN SESLERİ

YİRMİ YAŞINDAKİ BİR KIZ
İÇİN SÖYLENİMİŞ
ŞİMARİK AŞK DİZELERİ

8 Haziran - sürüyor

1.

Ben hayatta hiç şımartmadım
Demiştin, seni ilk kez öptüğümde,
Benimkisi bir şımartma denemesi değil
Yokolma girişimiydi teninde.

Can çocuk, şımarma sırası bende.

8.6

2.

İnceliğinin neresine dokunsam
Daha ince bir kısım fışkırıyor altından,
Kalın ve kaba olmayı zorlaştıran
Bir huy bulaştırıyor bana alnımdan.

Alnımı nerene sürmeliyim?

8.6

3.

Bir çift göz, bir çift dudak
İle başlamaz aşk, nasıl olurdu
Dünyada o çift göz, o çift dudak
Yalnız olsaydı, yalnız kalsaydı?

Benimkilerle seninkileri karıştırıyorum.

8.6

4.

Hiç konuşmadan, tıp diye anlaşıyoruz ya
Bende başlıyor bir gündüz düşü:
Sanki sevişiyormuşuz, içinden çıkılmaz
Bir sorunla boğuşur gibi içindeymişim.

Çocuk, meğer ben ne gençmişim.

8.6

5.

Sevgili, bir yol boyu akıntısı
Tangonun ritmi ve cerbezesinde,
Damlaları kopartıyor sanki dağlardan
Taşı sıkıyor, indirmeye kalkmadan.

Yolun kendisidir aslında yolu yaratan.

8.6

6.

Alnının en yüksek yerindeki beni
Boynunun arkasındakini, kaşındakini,
Çocuk daha nerelerindekini
Çarşaf üstüne benimkilerle yaysak,

Sonra onları birbirleriyle tanıştırsak...

8.6

7.

Eğer anlaşılabiliyorsa seninkiyle benimki
Kim baştan çıkartabilir ki onları,
Dolanmışlarsa hoşlanarak birbirinin huyundan
Kim kaçınabilir ki dökmekten sularını?

Uyum; su ve huyun oyunu...

8.6

8.

Sırılsıklam sular içindeymişim,
Bir de sesin var ya, sesinin rengi
Islak ve nemli hecelere sığınmaksızın
Dünyaya serpilip, nasıl da ıslatıyor yüreğimi...

Çözülmeyen bulmaca, bitmeyen koşuymuşum.

8.6

9.

Gözlerinin el değmemiş bakışları var ya
Büyük bir olgunluk akıyor altında,
Nasıl olur, diye gündüz araştırmaya kalksam
Sevimli bir gülüşle yanıt veriyor akşam.

Annene, acaba annene sorsam?

8.6

10.

Önümdeki masada bardakta dursan da
Aklıma gelmiyor içmek, hem gittikçe
Susadıkça denize atlıyoruz, bağımsız
Ne zaman aynada birbirimizi görsek.

Küçük kızım su, bizi kim ayırdedecek?

14.6

11.

Sağanağa hoş geldin, küçük kızım su
Bu yıl havada hergün yağmur kokusu,
Pencereyi açsan yüreğimin tıptırtısına
Benim sözle karışık, dolaşıklığıma...

Hoş geldin küçük kızım su, susuzluğuma.

14.6

12.

Akşam yemek yenmiştir, mum ışığında
Dansedilir sonra da, evde hele çok hoş olur
Gözlerinde ince, kedi gözü bir pırıltı
Alıp beni geleceğe götürür, sonraya söz verir.

Söylerkenki profilini seviyorumdur, belki.

14.6

13.

Yumuşak dokunuşunu ve göğsünü
Nerden aldın, yumuşak, bu denli
Narin bir temas, okşayış, bakış, hepsi
Yumuşak oturuşunu sahi, nerde buldun?

Sertlik; sertliği yalnız bana uydurdun.
20.6

14.

Can çocuk, sen olmayınca ben
Kime çiçek alacağım, kimi koklayacağım
Kime küpe-kolye takıp, kime takılacağım
Kime sarılıp, kime sardıracağım?

Kime, söylesene; kolay mı, düşünsene.
20.6

15.

Beni herkesin içinde öptüğünde
Yere basmıyordum sanki, uçuyor
Uçmuyor sanki, kanatlı böcek
Böcek değil, birazdan söyleyecek

Sözünü unutan adam olmuşum.
21.6

16.

Düşündüm düşündüm düşündüm
Düşündüm düşündüm düşündüm
Düşündüm düşündüm düşündüm
Düşündüm düşündüm düşündüm

Sana daha çok aşık olmaya karar verdim.
21.6

17.

Seni yaşamalı gece, kısa olsan da
Bak, yılın en uzun günü sona erdi;
Semah döner gibi ıhlamur kokusuyla
Fesleğenleri avuçluyor kızlar, oğlanlar

Yüreklerine taş basarken benim gibi.

23.6

18.

Kimlerin el değmediği yeri buldun
Kimlerin ayak basmadığı, akıl etmediği
Kimin yanından bile geçmediği yere
Gövdeni uydurdun, tenini koydun?

Sevgili çocuk, beni tırnaklarınla soydun...

15.7

19.

Soluğumun yetmediği yerde, tenine
Dudaklarımın ucuyla dokununca,
Buhar gibi çıkıyor ya tinin, öpünce
Gözlerinin içi, gözlerinin içine kadar ilerliyorum.

Nerene kadar...Bekliyorum...

15.7

20.

Uzun suskunluklar bazen ağır bir yük
Göğsümüzün çatında oturur, uzun
Yorgunluklar, gözlerin kapanışında uzun
Bitkinlikler, parmakların yumuluşunda...

Uzun mutluluklar bazen dil uçlarında...

21.8

21.

Soluğunun girdiği gözeneklerimi iyice
Açıyorum şimdi, başı dönmeden ayçiçeği
Nasıl yönlendirirse altınsarısı tacını
Güneş krallığına, kırışıklarını açmak için tininin.

Boşluğunun ve boşluğumun en derin...

2.9

22.

Şimdiden bir tarih tekнемiz oldu işte
Kumsalda danseder gibi yürüse bile
Kendi ardından yelken açıp yetişemeyen,
Ama gece çökmesin bir kez, rota değiştirip

Tarih yerine Coğrafya'yı yeğleyen...

6.9

23.

Elimi kolumu gözlerinle bağıyorsun ya
Kelebek olmak için kozasını ören tırtıl gibi
Senin de yumağın parçası olman koşuluyla
Yardımcı oluyorum ben de, dudaklarımı ıslatarak.

Çıkmak istemiyorum yumaktan, olgunlaşana dek.

6.9

24.

Küçük tarihimiz diyordum, tutanakları anımsa
İyi oluyor değil mi abi, diye bana laf atan adam
Bir dakika sonra aya nasıl bakarsa, bana
Sana öyle bakıyordu eminim, arkamızdan.

Coğrafya, diyordum: Ülkeler Coğrafyası'ndan...

7.9

25.

Biri bitince ardından gelenin numarası...
Çünkü öylece, sürüp gidecek şımarıklığım,
Kimya, Tarih, Coğrafya, Dil Bilgisi,
Çocuk, sürüp gidecek öğrenme isteğim...

Çok çalışıp mezun olamayan bir ben kaldım!
7.9

26.

Parmaklarının varlığını nasıl tanımlamalı
Hamurışı ve su: Böyle olmadığı kesin ama,
Onların dokunduğu yerde bir
Tatlı, kusursuz, keyifli huzur uykusu...

Çözemediğim neler; örneğin insanın suyu...
9.9

27.

Şapkanın altında bir çocuk var, biliyorum
Lenslerin arkasında bebek gözleri,
Terliğin içinde pamuk ayaklar,
Kolyenin üstünde pembe-süt boynun...

Senin altında ben varım, benim üstümde yürek.
12.9

28.

Pencereden cırcır sesi doluyor içeriye,
Uzaktan uzağa kıyıdaki telaşlı koşuşma...
Ahşap parkelere çarpan kuş cıvıltısı
Odaya ayakla taşınan kumu gagalıyor.

Sevgilim, yaz bitiyor, hoşgelir sonbahar.
13.9

29.

Günbatımının bu kadar güzel olduğunu
Dolunayın her zaman parlak,
Denizin yakamozlandığını eylül ayında
Gözlerin hep sözverici olabildiğini,

Anımsamazdım, sen olmasaydın yanımda.
13.9

30.

Ayaklarını suya sokunca, bir kuzu
Geliyor ötelerden, bizim türden, terinin
Tuzlarını yalayıp kendine gelmek için
Çünkü biliyor, tuzu bozkırın

Yaşamın kendisini taşır tiftiğe.
13.9

31.

Sen ormanda bir kulesin
Yangın olmadığı zamanlar mavi
Zerrelere açılan, şahin kanatlarıyla
Tatlı göğün tutkusunu karıştıran,

Sen bir yangın kulesi; yakan...
27.9

32.

Göğsünde açan dokunuş çiçeği
Kulelerde olmayan ışığı anımsatıyor,
Kulelerde merdivende açan çiçeği
Evim de yüreğim de taşıyamıyor...

Ben seni niye böyle... bilmiyorum.
14.10

33.

Elinin durduğu yerdeki gölge
İçinin aylalarını görmek için eğilince
Rüzgarının serinliğini getiriyor
Başını çarpıyor parmağındaki bana.

Çünkü ben o anda, bilmeden, sana...
14.10

34.

Sevgili mınav, yumuşak karnını senin
Yastık gibi düşünen kediler var,
Seni anne gibi düşünen eller,
Senden ayrılmak istemeyen, kimler...

Sevgili mınav, denize inelim, hadi...
14.10

35.

Belcendeki benden öptüğümde
Geniş bir hasır yayılıyor altımızda
Denize açıldığımızda aralıklarından
Su altında kalan bölümünü görüyorum.

Teknenin su kesimi çizgisiyim ben.
14.10

36.

Belgin bir aşk bu, kalın, kıvamında
Tırşe gölgeleri kullanıyor tuvalde
Çünkü yüzey nedir biliyor, tuval, masa
Duvar ve çarşaf ve tepsi ve gelecek ufkumuz

Tümünü bir elekten geçirip, ufalıyor.
14.10

37.

Birden kararınca mağara bile, gecenin
Lambası oluyorsun, dudaklarından tüten ısıyı
İzleyerek buluyorum yolumu, güvercin gibiyim
Hava karardıktan sonra tünek arayan.

Aşkın belgin ısısı, aşkın belgisi...

14.10

38.

Bir bengi çalgı gibi keman, kontrabas
Eller durmagit bir yer arıyorlar, gözler
Bir sarsıntı sanki köyün birinde, lamba isinde
Sen bir karaltı, her keresinde, duvardan

Yüreğini akorda gönderiyordun, birilerinin.

14.10

39.

Destek aramaksa duvardan; destek almaksa
Gölden; destek dilemekse, çölden;
Ben kimleri isteseydim, destek beklemekse,
Sözden; ben neleri saklasaydım, senden

Saklanarak destek olabilir miydin, benden?

14.10

40.

Sen bir tekneysen ben yelken direği
Bulunduğu yerde durmaksızın gıcırdayan
Bilincinde ama yine bir işe yaradığının
Gitmeye, hep uzaklara götürmeye.

Gıcırdayan bir yelken direği, benden?

10.11

41.

Doğru söze ne denir, söyledin işte,
Hayatına giren her yeni şeyin
Yeni bir yük getirdiğini. Bense boşuna
Tartmaya kalktım kendimi, tutarak...

Lorel-Hardi'yi anımsadım, güldüm.

29.11

42.

Küçüğüm parmağını kırdığında
Ben ne oldum bilir misin;
O hafif pamuksu dokunuşunda
Eriyen bir madeni kuş...

Küçüğüm, hafiflemeyi bıraksana, n'olur.

24.12

43.

Yeni yılda senin için en iyi dilek şu:
Ne olur kendine iyi bak bundan sonra.
Yoksa gün gün eriyecek karşındaki
Su içmek bile yetmeyecek ona.

Çocuk, mutlu yıllar sana!

31.12

44.

Biliyor musun onları okşadıkça
Vadiler kapanıyor, dağlar gömülüyor,
Ufuklar yakınlaşıp seçilir oluyor
Önümde.

Önümde saçların, gözlerin, başın...

3.1.

45.

Sözcüklerle açıklamadan birşey yapmak
Her zaman çekici gelmiştir bana,
İşte sen geldiğinden beri, melek
Ad konulmayan birşey oldu sevmek...

Her yerine dokunmak, yalnızca...

3.1

46.

Sen bir tekne, ben de direğin, derken
Deniz de çalkalanmaya başlamıyor mu
Altımızda; sintine suyunu atıyorsun bir
Yandan; öte yandan dalgalanıyor bayrağın.

Suyu yararak, hafif tempoda, dümencisiz...

28.3

47.

Gül dudaklım, bazen bahçene düştüğümde
Başım yarılmış, göğsüm kanıyor biraz;
Ama büyük bir iştahla kokluyorum gülünü
Solmadan ömür bir erik dalında.

Dudakların açıyor, kapıyor, açıyor bir daha.

28.3

48.

Yanımda olmayınca sarıldığım nesne
Yine senden bir parça, bir güzellik, bir
Duruş, bir bakış, bir inanç, bir güvenç,
Bir kuş teleği, bir saksı toprağı, bir testi...

Bir doğallık, bir dokunuş, bir duyuş... Erinç.

28.3

49.

Sıcaklığını nasıl unuturum, başını gömüğünü
Kollarıma, kuytularım karıncalanınca dokunuşunu
Gözlerime, parmak uçlarının tombişlenişini
Parmaklarımda...

Derken bir mızrak saplanmaz mı göğsüme?
28.3

50.

Çayırılar ürperirken altımda, tarlada rüzgar
Güvenli bir kovuk aramaya çalışan sincap gibi
Sokuluyorum yanına, bahar göğü ne kadar geniş
Göğsüm ne kadar tutkulu...

Gömülüyorum kabarmış topraklarına.
20.4.

51.

Sönüyor geceleyin büyük fısıltılar, senin
Yumuşak cildinle kaplandıkça; çünkü
Gündüz küçük köşelere sığan deyimler
Yerinden sığıyor kıpırtını duyunca.

Ten sesleridir baştan çıkarmayı baştan çıkaran.
23.4

52.

Kamyon kasasında gördüğüm yazı, "Aşk
Diyordu, bir gece süreceksen, istemem
Diyordu, sabah olmasın." Biz kamyonun
Ardısına gidiyorduk, sabahı olan bir gecede,

Esrik...
22.5

53.

“Tomurcukların açtığı muhteşem mayıs ayında”
Diyor Richard Schumann, “Aşık oldum.”
En iyi dilek bu, en iyi dilek; ama aşık olun,
Tomurcukların açmadığı başka aylarda da,

Mayıs gibi, tomurcuğa döndürür sizi aşk...
22.5

54.

Usul mırıldanan bir ezgiye benziyor bizimkisi
Suyun altından kendisini akıtıyor, akıyor
Çünkü ne zaman gözlerine baksam, ırmağın
Ayaklarımın dibine ulaşmış oluyor birden.

Çünkü birden; hep birden...
14.7

55.

Sevgili, derinliklere inmek, kollayarak geleni
Zor iştir; bense hep zor işleri başarıp düz yolda
Yaya kalan bir adam duyumsamışımdır kendimi.
Tanıştırayım; kendim, bir canlı varlıklar bileşeni...

Seni...
1.8

56.

Kor bir yürek gibi duyumsayınca insan kendini
Yıkılıp tükenmiş evler, geçit vermez köprüler
Tıkanıp kalmış aşklar gibi; akıyor, akmaz
Yaşam; her an yuvasından çıkmaya çalışsa da

Yürek, insan gibi...
4.9

57.

Sütunlarının dibinde, dolanan bir sarmaşık
Sütunlarının dibinde, çağlayan bir iksir;
Sütunlarının dibinde, bir köşe merdiveni, aşık
Sütunlarının dibinde, yaşamın kokusu tadı;

Sütunlarının dibinde: ben...

10.1

58.

Dilim ve ellerim dolaşık, biliyorum
Parmaklarım eski otel rehberlerinde
Tedirgin duruyor, açmaya ürkerek
Çünkü ne zaman açmaya yeltense

Kuru yasemin, canlı bir anı düşecek...

5.3

59.

Biliyorum bunları yazdıkça, çoğaltıyorum
Özgün olan yoksullaşıyor, ben giderek sen
Oluyor; ama teselli olgusu sanki bir markette
Alışveriş eden ötekinin arabasına istemediği

Malı, duyguyu, düşünceyi, kurdu; koyuyorum.

5.3.

60.

Her yanı sıkı sıkıya kapalı bir ev gördüm
Beyoğlu, Tel Sokak, 53 numara olmalı
Zarfı ve mazrufu düşündürdü nedense,
Birbirini içerip dışlayan, ötekisiz olamayan,

Nedense birden bizi düşürdü yine aklıma...

2.4

61.

Zarf sımsıkıydı, gri çivili, demir kepenkli
Mazruf daha da muhkem, eminim, dışa karşı;
Oysa baktım zarfın temelleri Tel Sokak'ta köklü
Mazruf ise özlüyordu orda olmayı,

Zarfın böyle sıkıca koruyup kapattığına bakılırsa...

3.4

62.

Ben de öyle işte, geçmiş'te demirli; şimdi'yi bir
Olanak görüp senin geniş ülkende; gelecek ise
Köksalmış olanaksız havailikte, debelenip
Duruyorum birlikteliğimizin toprağında,

Senin gelip gelip ikimizi de zarfladığın...

4.4

63.

Hurma ağacının süslediği derin vadiyi anımsa
Eteğinde bir gül kurusuyla oturduğumuz,
Ben boş bir geçmişle ne denli doluydum,
Sen yeni bir gelecekle ne denli huzursuz.

Eski ve yeniyi bu denli içeriden anlamak...

8.2

64.

Sevgili, seni ve yumuşaklığını düşünmek
Bir melek, bir melek, bir melek...
Sevgili, seni ve dünyadalığını anlamak
Bir insan, bir insan, bir insan...

İnsanı bulmak, istemek...

5.3

65.

Ardımızda kalıyor andaçlar, biz yürüdükçe
Bir sokaktan, bir yataktan;
Yara izinde toplanan bulutlar ve serçeler,
Başiboş rüzgar, sarhoş düşünceler.

Ömür böyle geçer mi? Geçer...

23.3

66.

Göğsündeki kurşunkalem kokusunu sütün
Olgun ve sözveren kokusuyla değiştirirken
Hem değişmek, alnacında durmak değişirken...
Hem olmak, öldürmek olmak hevesini...

Hem tanıklık etmek, dünya önünde, gitmek...

23.3

67.

Küçük yuvamızda keşfedilen armağanlar
Boz bir göğün yırtılmasını getirdi; uz bir
Dilin göğşe ağmasını; yüreğin kuyusundan dip
Suyun çekilmesini, daha derindeki, en derindeki

Sıvı hakkını bulsun, yüzünü güneşe dön, dönsün...

23.3

68.

Çünkü Mardin'di, her köşeden yanarak alevler içinde
Üç çocuk çıkar, renkler içinde, tılsımlar içinde;
Çünkü Mardin'di, taş kıvamındaydı acılar ve hâlâ
Yerinmeyen ama kımıldaşan, kıpraşan bir kapısı var.

Çünkü Mardin'di, içimdeydi; soyluydu; dar.

23.3

69.

Nerden? Yine geldi oturdu yanıma rüzgar,
Bilmediği, bilmediğim, bilmediğimiz şeyler...
Ama var! Nerden? Bütün bunlar, burnumun ucundan
Gitmeyen çam kokusu, incir, saçlarıma doluşan

Sevgililer ki...

2.1

70.

Hışır bir ipek zar, zar ki ne zaman
Yaralarımı sarsa, zarar gibi, ne zaman
Zaman akar geçer, kalan sudur, su da
Bittiğinde o zaman kork, ben

Senin içinde...

10.5

71.

Tombiş parmaklarını ve teknenin
Sağrısını, avuçlarımda duyumsadığımda
Hep seni andım; seni bildim; seni
Atak canlı tekne gibi sevdim.

Seni, bir tekne gibi: Ben, deniz!

10.5

72.

Her başarıda seni buluyorum, tam
Karşımda, elimden tutup beni güvertende
Yediren, kolumdan tutup çekerek bir
Çiçek koklatan, ağızımdan tutup dağlarında

Hoplatan.

10.5

İÇİNDEKİLER

SENLERE

SENLERE	13
Şiirimiz.....	17
TORUN	18
SOLFASOL OTOBÜSÜ	19
KÖSNÜL SEVGİ	20
OLMAZ ASU	21
BAŞLAMAK.....	22
YENİ MEKTUP	23
SERÜVEN	24
TAŞ DA ÇÜRÜR	27
DELİKİZ	28
DOĞUR, DOĞUR DA BÜYÜSÜN	29
YOLA DÜŞENLERE ÖĞÜT	31
SEKİZ HAZİRAN	33
ÖLÜM	34
YUNAN ŞARKILARI	37
HEMŞERİLERİM VE BEN	39
BU DA BİR SEVDA.....	41
ÜŞÜTÜK YA DA SIRILSIKLAM	42
SÖYLENTİLER.....	43
SÜRGÜNÜN ÇIĞIRDIĞI	44

YOLDAKİNİN SAYIKLAMALARI	47
BİR KADININ HESAP SİLDİRMESİ	48
ORHAN'IN ANLATTIKLARI	52
NOKTADAN SONRA BÜYÜKHARFLE BAŞLAYACAKSIN	54
NOKTALI YERLERİ DOLDURUN	55
NOKTASIZ Ü'LERDEN KORKMA.....	58
OKUMA SAYRILIKLARI	61
VE KONUŞMAK ÖNEMLİDİR.....	69
İÇERİDEN DIŞARIYA.....	71

ÇOCUK ÖMRÜMÜZ

SOKAKLARDAN	81
YAŞAMAK GİBİ.....	83
ARDINDAN YÜRÜRKEN ÇİÇEKÇİ ÇOCUKLARIN.....	84
YAZIN KUŞLARI	85
DUVARIN ÇATLAĞINDA BİR ÖRÜMCEK AĞI.....	86
YAŞLI BİR ADAM.....	87
BİRİSİYLE TANIŞTIM	88
BENİM BİLDİĞİM	89
HERŞEY BİR ŞİİR YAZILIRKEN OLDU	93
BİR GÜN BENİM GİBİ	94
DAYIM GÜL TAKARDI GÖMLEĞİNİN YAKASINA	95
ÇİÇEKLEMELER	96
ADINI GELİNCİK KOYDUM	98
HİRÇİN BİR YÜREK.....	99
AYRILDIĞIMIZDA	102
ALACA AYDINLIKTA	105
İNSANA KENDİNDEN BAŞKA YARDIM EDECEK YOKTUR ...	107
BİR SÜREDİR, SOKAKTA VE EVDE	108
ŞİMDİ SEN BUNLARI SOR O KIZA	110
SU AKARKEN MİNİK TENEBEKE MUSLUKTAN	112
KUBBESİ PATLAK GÖZLÜ BİR HAMAMDA	113
BÜTÜN BUNLAR	114

Ek

İKİCİKLER VE DÖRTLEMELER

İKİCİKLER	117
PENCERE.....	118
YAŞAM	120
GÜN	121
BİRİMİZ	122
YÜRÜMEK.....	123

YUNAN DOSYASI

CONSTANTINE MANOS'UN FOTOĞRAFLARI İÇİN	129
--	-----

YÜRÜYÜŞLER VE DURUŞLAR

PARÇALANMIŞ YÜZLER

İÇTENLİKSE SORULAN	181
YAVAŞLATMA.....	182
ARİFE.....	183
HINZIR	184
HABER	185
YANSI	186
YENİ ÇIKAN BİRİ	187
GÜNEŞ.....	189
ANMA.....	190
PÜSKÜRTME	191
DERSLER.....	192
BENİMSEME.....	195
GÜÇLÜK	198
HUZURSUZLUK	199
UÇUK BİRİ.....	200
ZAMAN AKIŞI	201
BANA ADINI BAĞIŞLA.....	203
YABANCI.....	204
IKIZ	205
SAFLIK	206
BİTİŞ.....	207

DOĞRULAMA.....	208
YALNIZLIK.....	209
ÜRETİM.....	210
GECE YÜRÜYÜŞÜ	
ADLARINI ANMADAN	213
DUVARDAKİ AYNA	214
TAM İÇERİ GİRERKEN.....	216
YÜZ METRE MESAFEDE, DÜŞMAN.....	217
HAVALANDIRMA	218
BEKLEYİŞ	220
GECE, BİR PENCERE GİBİ AÇARDIM GÖĞSÜMÜ.....	221
HIRS MIYDI.....	222
ARADA DİKENLİ TELLER VARDI	223
O DA BANA KENDİMİ	224
HAYDARPAŞA BURASI.....	226
GİZLEME.....	228
BELKİ DE EN ZORU, HEM DE KALABALIKTA	229
EKMEK, YA DA	230
O ANDA.....	231
MARDİNLİ	232
ELİMİZDEKİLER	234
SEN Kİ.....	235
SUSKUMUZUN YANKISI OLAN	236
VE BAŞLADI GECE YÜRÜYÜŞÜ	237
YAĞMUR SUYU TOPLADIM SANA.....	241
MOLADA.....	242

BAĞIMLI ŞİİR

BAĞIMLI ŞİİR.....	245
-------------------	-----

ANKARA ANKARA GÜZEL ANKARA

ANKARA ANKARA GÜZEL ANKARA	279
I. DİKMEN SIRTLARINDA KARŞILAMA	281
II. KARANFİLLER VE İNSANIN HUYU.....	282
III. KARAOĞLAN CADDESİ, BALIKPAZARI	288

IV. GAFFAR GÜNEY, MAARİF VEKALETİ, VS.	292
V. BİTPAZARI: TERZİ ABDULLAH, KISMET BÜFESİ	294
VI. BİTPAZARI, LÂLE ÇAYEVi.....	296
VII. BİTPAZARI: ÖLÜ İDEALLER, KELEPİR DOSTLAR	297
VIII. DEMİR VE KOMUTA ZİNCİRİ.....	298
IX. 'GARAJ KAPISIDIR-LÜTFEN PARK ETMEYİNİZ'	303
X. KUAFÖR AYHAN.....	305
XI. 'YOUR RECEIPT, THANK YOU'	306
XII. 'VACANCY: COPY WRITER'	308
XIII. GÜNDÜZ FENERİ, ELLER VE FOTO RİDVAN	310
XIV. HERKES BİR İSKELEYE BAĞLI	312
XV. SERÇELERİN AŞKI, UÇUŞU, KUŞ BAKIŞI.....	314
XVI. 'İYİLER GENÇ ÖLÜYOR ABİ, BEN BUNA KANIİM'	316
XVII. MASA ÜSTÜ DAĞINIK	318

SÜREK AVINDA DÜNYA

<i>OSTIA ANTICA İÇİN YIRMİSEKİZ ŞİİR</i>	321
Ek I	351
Ek II	352
Ek III.....	353
Ek IV.....	354

OTAĞLAR, ODALAR, ODLAR

DUVARLARI KAĞIT KAPLAMAK	357
BÜYÜSÜ VE MERKEZÇEKİMİ BOŞLUĞUN.....	360
BİR ÇİFT GÖZ, KORKAK GECEDE	362
HİÇBİR ŞEY ESKİSİ GİBİ OLMAYACAK	364
MUTSUZLUĞUMUZUN YAZI	366
SÖYLE GÖKYÜZÜ.....	368

UĞRAKLAR VE UĞRAŞLAR / SOLUKSUZ ŞİİRLER

ORMAN VE BAHÇE	371
KAR VE SU	374
DÜŞ VE KARABASAN.....	376
ODA VE EV	378
ŞAPKA VE BAŞ.....	380
İĞDE VE NEŞE.....	382

RESİM VE BEHÇET	384
KİM VE SEN	386
KASIM VE SAHLEP	388
ZAMAN VE YELE	390
MASKE VE PERUK	392
GELENEK VE DİZ	394
ERGEN VE ERGİN	396
SANCI VE BASINÇÖLÇER	398
KIZ VE JEANNE	400
MUT VE İMBİK	402
YAKINSAK VE YELPAZE	404
TAHTIVERAN VE TAHTEREVALLİ	405
ŞİRAZE VE ENDAM	407

ÖĞLE SUYU

ÖĞLE SUYU	411
-----------------	-----

ŞAİRİN NERGİSİ

NARCISSUS POETICUS	459
CİNSELLİK VE YALNIZLIK	460
ERMENİ BALIKÇI İLE TOPAL MARTI	461
HAYAL VE HAVVA	462
KİMSESİZ BELLEK	464
EROLLARA ÖVGÜ	466
ŞAİRİN NERGİSİ KAÇINCI UYKUDA	468
ŞEHİR DÜŞÜNCESİ	470
KIR DÜŞÜNCESİ	472
ODUN KÖMÜRÜNÜN KÖSNÜSÜ	474
NEYLE BAŞLAR?	476
YOLDA	479
ŞAİRİN KAÇAMAĞI	480
BİR RESMİN ÖNÜNDE ŞAİR	482
BOYALI HANIMIN GÜLÜNÇ AĞIDI	484
DIYALOG	486
EUPATORIALI ŞTRABON	488

AY VAKTİ.....	490
BAŞKALAŞAN SÖZ	496
MUHARİP VE MİMAR.....	497

KIRMIZI GÜN, BEYAZ GECE

SONATLAR, PRELÜDLER

HAYAT BAHÇESİ	505
GÖRÜNTÜDEKİ GÖRÜNTÜ	507
AKLIN YONTUSU	509
ÜLKEM, GÜZEL ATLAR	511
FIRTINA	513
GERÇEKLIK	515
TARAÇA	517
BEYAZ VE SİYAH	519
“HINDISTAN’IN KOKUSU”	521
BİR JAGUARINIZ OLSUN	523
GÖMÜT ARAMAK	525
“ONCE UPON A TIME IN AMERICA”	527
GÜNEY SARIDIR	528
AZ KAN ÇOK TER.....	530
AŞK DERSLERİ	531
MARCUS ANTONIUS’A NAFİLE DERS	533
FAZİL SAY İÇİN PRELÜD	536
IAN ANDERSON İÇİN PRELÜD	537
ASTOR PIAZZOLA İÇİN PRELÜD	539
GİORA FEIDMAN İÇİN PRELÜD.....	541
İLHAN SEŞEN İÇİN PRELÜD	543

GÜLDARPI

AYRILIK	549
ÖLÜM VE GÜL	552
AKINTI.....	554
ANNEM.....	556
GÜL AVCISI	559
GÜL SEVGİSİ	560

<i>TEN SESLERİ</i>	561
--------------------------	-----